

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VALASKÁ BELÁ

PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2016 - 2025

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá 2016 - 2025
Územné vymedzenie :	Trenčiansky kraj, okres Prievidza, obec Valaská Belá – ŠÚJ 514420
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	2016 - 2025
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Základné údaje	
Kraj:	Trenčiansky kraj
Okres:	Prievidza
Región:	Horná Nitra
Poloha:	48°53'12"S 18°23'48"V
Nadmorská výška:	482 m n. m.
Rozloha:	64,77 km ² (6 477 ha)
Počet obyvateľov:	2 171 (31. 12. 2014)
Hustota obyvateľstva:	33,52 obyv./km ²
Nacionále	
PSČ	972 28
SÚJ	514420
EČV	PD
Tel. predvoľba	+421-46
Oficiálne adresy	
Adresa:	Obecný úrad Valaská Belá
	Valská Belá 1
	972 28 Valaská Belá
Web:	www.valaskabela.sk
E-mail:	obec@valaskabela.sk podatelna@valaskabela.sk
Telefón:	046 / 545 81 20,36,57
Fax:	046 / 545 80 24

OBSAH

1 ÚVOD	4
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VALASKÁ BELÁ... 10	
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE	11
2.1. HISTÓRIA OBCE.....	11
2.2. PRÍRODNÉ POMERY	12
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	16
2.4. DOPRAVA.....	19
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	21
2.6. OBYVATEĽSTVO.....	26
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	33
2.8. BÝVANIE	36
2.9. PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	38
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE.....	40
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA.....	42
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	43
2.13. ŠPORT.....	44
2.14. KULTÚRA.....	45
2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA.....	48
2.16. STRAVOVACIE A REŠTAVRAČNÉ SLUŽBY	48
2.17. CESTOVNÝ RUCH	48
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2009 – 2014	49
2.19. SAMOSPRÁVA	49
2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ.....	50
2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	51
3 SWOT ANALÝZY	52
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ.....	54
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE.....	55
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	56
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	56
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	57
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO.....	58
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT.....	59
3.8 KULTÚRA.....	60
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	61
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	62
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	62
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE VALASKÁ BELÁ.	64

STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VALASKÁ BELÁ	70
4 VÍZIA A POSLANIE OBCE VALASKÁ BELÁ	71
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE.....	74
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VALASKÁ BELÁ.....	80
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	81
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	81
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	82
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	82
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	83
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	84
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	84
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	85
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	86
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	86
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	87
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	87
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	87
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	88
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	89
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	89
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	90
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	91
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	91
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	92
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	93
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	94
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VALASKÁ BELÁ	96
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHSR OBCE VALASKÁ BELÁ	97
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHSR	98
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	100
8 AKČNÝ PLÁN	101
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	101
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	102
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	103
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	104
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	106
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	108
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	109
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	110
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	111
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	112
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	113
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VALASKÁ BELÁ.....	115
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	116
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	116
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	118
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	119
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	120
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	122
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	123
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	124
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	126
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	127
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	128
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	129
10 ZÁVER.....	135
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	136

1 ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá s výhľadom do roku 2025 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja obce. Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Valaská Belá, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá na roky 2016 - 2025
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov OcÚ, poslancov OZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v obci, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí OZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života obce. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávaní, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		

Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno
Zdroj: vlastné spracovanie			

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja obce Valaská Belá je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na:

Miestnej úrovni

- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet**
- **PHSR**
- **ÚPO**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinátneho orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

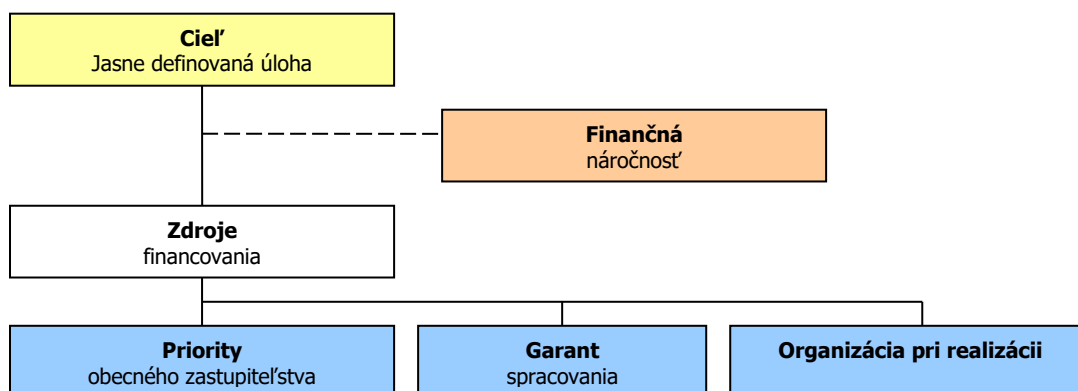

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúci plošný (celoštatny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy obce Valaská Belá. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých Projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

Finančné zabezpečenie

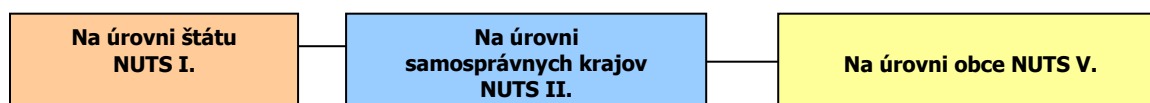
V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych Projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných Projektov. V prípade financovania Projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Trenčiansky samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má obec okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Obec Valaská Belá má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2	KF, EFRR
				7a,b,c,d	
			MV SR	9	EFRR, ESF
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR		8,9,10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
			MDVRR SR	4c	KF, EFRR
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MH SR	4,7e	
				4,5,6,	
			MV SR	5b	
			MK SR	6c	ESF, EFRR
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	VÚC	5,6,7,9,10	
				5,6,7,9,10,	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer - 2

PHSR obce Valaská Belá integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR obce Valaská Belá 2016 - 2025 integruje a nadväzuje na predchádzajúce PHSR 2008 - 2013, viacročný rozpočet. PHRSR obce vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer - 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti obce, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, obec a jej jednotlivé orgány: poslanci OZ, starosta, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

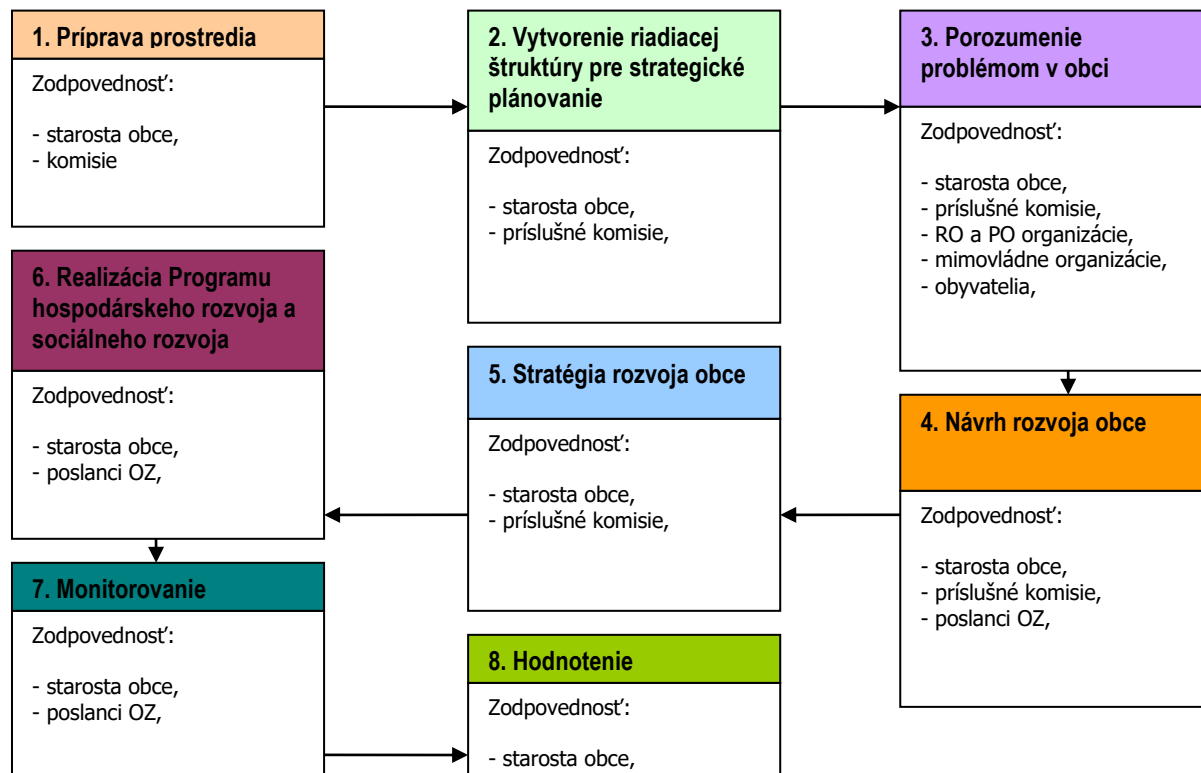

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovedností

1	Vyvolanie dopytu v obci Valaská Belá. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu.
2	Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov.
3	Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok obce. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj obce v jednotlivých oblastiach.
4	hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určia pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít.
5	Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu.
6	Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Prieběžné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.

Zdroj: Woleková, Mezianová, 2004, s.14 – 17.

**Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá
2016 - 2025**

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Z hľadiska administratívneho členenia je obec sídlom okresu Prievidza súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín.

Základná charakteristika obce Valaská Belá (k 31.12.2014)

Kód obce	514420
Názov okresu	Prievidza
Názov kraja	Trenčianský
Štatút obce	obec
PSČ	972 28
Telefónne smerové číslo	+421-46
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1324
Nadmorská výška obce - mesta v m	482
Celková výmera územia obce [km ²]	64,77
Hustota obyvateľstva na km ²	33,52
Zdroj: ŠÚ SR	

2.1 HISTÓRIA OBCE

Valaská Belá je jednou z najstarších osád belansko-rudnianskej doliny. O vzniku obce niet presnejšieho dáta. Názov Valaská Belá – Bella Valaszka sa prvý krát vyskytuje v listine z roku 1120, ale táto listina sa pokladá za falzum. Až koncom 13. storočia máme maďarský záznam (rok 1272) – Bélapatak, z ktorého môžeme len usudzovať, že Valaská Belá vznikla v dobe kolonizácie Slovenska na prelome 12. storočia a zvlášť zosilnenej v druhej polovici 13. storočia po tatárskom vpáde. Smerodajná listinná zmienka o vzniku obce je však až z roku 1324 (pod menom Belafelde). Vo Féjerovom Codexe Diplomaticus Hungariae je prvá zmienka o obci z roku 1272, 1324, kde sa spomína Belapotok ako hranica medzi Košecou a Zliechovom. Ako Bulaa sa spomína v roku 1553 pri súpise port (usadlostí). V Terézianskom súpise z roku 1753 je Bela. V Lexe obcí z roku 1808 od G. Lipovského je Bella. Valaszka a Valaszka Bela je označená v daňovom súpise z roku 1828. Vyskytli sa aj názvy Walaska Béla a Valaská Bělá. Ďalšie názvy obce v niektorých rokoch: 1774 – Bela, 1786 – Bella, 1808 – Bela, Valaszá Bella, Walaská Bela, 1863-1898 – Valaszkabella, 1900 – 1913 – Belapotaka, 1920 – Valašská Belá, 1927 – Valaská Belá. Podľa Vlastivedného súpisu obcí bola Valaská Belá založená na valašskom práve. Vznikla z kopaničiarskych osád. Základom obce je osada Sebedružka, ležiaca na úpätí Homôlky, ktorá oddeľovala Nitriansku župu od Trenčianskej župy. Postupom času sa Sebedružka stala lazom a stred obce sa posunul na dnešné miesto. Osadu založili zemepáni Ujfallussyovci a Rudnayovci. Majitelia Košeckého hradu Petroczyovci viedli s týmito rodinami boje od roku 1543 až do roku 1591. V roku 1324 obec patrila Ujfalussyovcom, od roku 1427 Bossányovcom, neskôr nitrianskemu biskupovi, Rudnayovcom, Splényiovcom. V 16. storočí bola Valaská Belá definitívne kráľovskou kúriou priznaná Ujfallussyovcom a Rudnayovcom. V rokoch 1883-1945 existoval v obci Obvodný notársky úrad, patriaci do okresu Prievidza. Valaská Belá patrila do Nitrianskej župy, a od roku 1949 do roku 1959 pod okres Ilava, kraj Žilina. Od 1. januára 1959 bola obec znovu začlenená do Prievidzského okresu (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk>).

Pôvod názvu obce

O pôvode názvu obce Valaská Belá nie sú žiadne záznamy, ale kolujú o tom len rôzne povesti. Pomenovanie prvej časti názvu „Valaská“ vyplýva z pôvodného zamestnania obyvateľov – pasenie oviec a salašníctvo. Pôvodní obyvatelia sa sem dostali pravdepodobne v období valaskej kolonizácie a keďže tu nenašli vhodné terénne podmienky pre tento druh zamestnania, usadili sa. Niektorí pastieri prišli až z Rumunska, napr. Sikelovci, o čom svedčí často sa vyskytujúce meno Siekel. Druhá časť názvu obce „Belá“ sa dá vysvetliť rôzne. Pravdivý je názor, že táto časť názvu je starobylejšia a vznikla podľa bystrej bielej vody Belanky, ktorá pramení na úpätí vrchu Homôlka. Sú však aj názory, že Belá je odvodená od belanskej doliny, alebo bieleho belanského kroja. Ba dokonca koluje aj povest', že za tatárskeho vpádu sa skrýval v belanských salašoch Belo IV. (v roku 1241), keď utekal cez Gemer do Nitry a odtiaľ do Záhrebu. Je to dost' pravdepodobné, pretože obec sa spomína ako Bélapotaka, čo možno z maďarčiny preložiť ako Biely potok, ale aj Bélov potok (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk>).

Vymedzenie územia

Valaská Belá tvorí jednu z hlavných oblastí rozptýleného osídlenia na Slovensku. Leží v juhovýchodnej časti Strážovských vrchov. Jadro obce je obklopené Zliechovskou hornatinou, Nitrickými vrchmi a Malou Magurou. Na juhu a juhovýchode susedí oblasť Hornonitrianskej kotliny. Nadmorská výška Valaskej Belej je 482 metrov. Valaská Belá je svojou 6474 ha najväčšou obcou na Slovensku. Nachádza sa v Trenčianskom kraji v okrese Prievidza. Západná hranica katastra Valaskej Belej je aj

hranicou okresu Prievidza (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=geografia>). Valaská Belá leží v južnej časti Strážovskej hornatiny na hornom toku potoka Belanka. Obec spadá pod Trenčiansky samosprávny kraj, nachádza sa na území okresu Prievidza, spolu s obcami Čavoj, Dlížin, Horná Poruba, Kostolná Ves, Košecké Podhradie, Liešťany, Nevidzany, Rudnianska Lehota, Seč, Šútovce, Temeš a Zliechov tvorí mikroregión Magura-Strážov (PHSR 2007 – 2013, 2006, s.2).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Geomorfologické pomery územia obce Valaská Belá determinuje pohorie Strážovské vrchy. Strážovské vrchy predstavujú jedno z najrozsiahlejších jadrových pohorí Západných Karpát. Zložitosť geologickej stavby sa odráža v morfolologickej členitosti pohoria. Odrazom geologickej stavby sú štyri celky vyššieho rádu s mozaikou drobných štruktúromorfologických prvkov. Geologická stavba sa prejavuje tiež výskytom viacerých morfolologických poschodí v Strážovských vrchoch a to pahorkatinami, vrchovinami i oblastami s hornatým reliéfom a sprievodnými horskými plošinami s rozvinutým krasovým fenoménom. Každá z geografických jednotiek (**Zliechovská hornatina**, Nitrické vrchy, Trenčianska vrchovina a Malá Magura) vykazuje osobitosti v geologickej stavbe (Mahel', 1985). Zliechovskú hornatinu buduje rozsiahly krížňanský príkrov a obalová malomagurská jednotka. Pestrosť stavby vytvára podklad pre morfolologickú diferenciáciu horských skupín. Mocnejší komplex bridlíc s polohami pieskovec poskytol podklad pre vytváranie malých vnútorných horských kotlín (**Zliechovská**, Čičmianska). Nitrické vrchy budujú predovšetkým hrubé súvislejšie komplexy chočského a strážovského príkrovu. Trenčianska vrchovina zaberá západný okraj Strážovských vrchov a jej charakteristikou je výstup manínskeho príkrovu v sprievode čelných častí krížňanského príkrovu i čelných častí chočského príkrovu. Zložitý tektonický vzťahy sú podkladom pre nevysoký ale členitý reliéf, geograficky členený na menšie celky (Ostrý, Hol'azne, Teplická vrchovina) ale i úzke brázdy (Porubská a Butkovská). Osobitné morfoštruktúrne postavenie má Malá Magura, mohutnejšie kryštallické jadro prerušené z juhu šútovským zlomom, oproti Hornonitrianskej kotline malomagurským zlomom (Mahel', 1985). Morfoštruktúrnou osobitosťou Strážovských vrchov je nedostatok jednotnej klenby, charakteristickej pre ostatné jadrové pohoria Západných Karpát. Členitosť kryštallického jadra, ale i morfoštruktúrna členitosť celých Strážovských vrchov je i dôsledkom charakteru neskoroalpínskeho vrásnenia. To nemalo zjednocujúci charakter, ale naopak, spôsobilo rozčlenenie do viacerých skupín. Morfolologická členitosť Strážovských vrchov sa odráža v hojnosti dolín a potokov nasmerovaných k hlavným dvom tokom, a to k Váhu a Nitre. Najväčšími prítokmi Váhu zo Strážovských vrchov sú toky Rajčianka, Domanižanka, Pružinka, Zásalský, Mojtínsky potok a Teplička. Najväčšími prítokmi Nitry sú zo Strážovských vrchov potoky Tužina, Chvojnica, **Nitrica**, Radiša a Bebrava (Gregor M., 2007, s.3-4).

Geologické pomery

vrchy sú jedným z dvanástich jadrových pohorí centrálnych Karpát so všetkými znakmi typickými pre fatransko-tatranské pásmo, ale i radom osobitostí. Na ich stavbe sa podľa Mahel'a (1985) podieľa: tatrikum s kryštallickým jadrom a obalovou malomagurskou mezozoickou jednotkou, kmeňový krížňanský príkrov s odnožovým čiastkovým belianskym príkrovom a s viac-menej samostatným manínskym príkrovom, chočský príkrov s čiernovážskou a bielovážskou i bebravskou sériou, strážovský príkrov, paleogénne včasné depresie a to dvojakeho typu – centrálnokarpatské a pribradlové, neogén zasahuje do pohoria z pávni, ktoré vytvárajú jeho západný okraj (ilavská a trenčianska) a východný okraj pohoria (bánovská a hornonitrianska). Strážovské vrchy sú ojedinelým pohorím so všetkými „subtatranskými“ príkrovmi, navyše i s jednotkami pribradlovej zóny, manínskym príkrovom a pribradlovým paleogénom, ktoré zväzujú centrálnu Karpaty s bradlovým pásmom. Nielen morfoštruktúrna, ale i štruktúrna hranica Strážovských vrchov voči Považskému Inovcu je ostrá. Naopak, takmer všetky jednotky – malomagurská jednotka, krížňanský, chočský a strážovský príkrov s mezozoickými jednotkami Žiaru a juhozápadného cípu Malej Fatry – vytvárajú jednotný celok členený kryštallickými jadrami. Prirodzený doplnok – okraj tejto stavbou jedinečnej oblasti centrálnych Karpát vytvára pribradlová zóna s manínskym príkrovom i s kotlinami vyplnenými paleogénom. Morfoštruktúrna členitosť Strážovských vrchov a priliehajúcich oblastí Žiaru, Malej Fatry a Súľovských vrchov je väčšia než v ostatných jadrových pohoriach má svoje príčiny v pestrejšom obsahu, väčšej komplexnosti (prítomnosť jednotiek pribradlovej zóny), hlavne však vo výraznejšom postihu mezoalpínskym vrásnením (hlavne pribradlovej zóny), no predovšetkým v zjavných prejavoch popaleogénneho vrásnenia a vo väčšom podiele zlomov viacerých systémov. Osobitne významná pre

štruktúru i morfoštruktúru členitosť je prítomnosť okrajových zlomov dvojakého typu a smeru; tieto zlomy utínajú kryštálické jadro. Dôsledkom toho je rozčlenenie kryštalinika do dvoch morfoštruktúrnych celkov Suchého a Malej Magury. Kryštálické dvojjadro je osobitosťou Strážovských vrchov (Gregor M., 2007, s.4-5).

Paleogénne včasné depresie

V Strážovských vrchoch vystupuje dvojaký typ paleogénu: Centrálneokarpatský paleogén s jeho južným vývinom, rozložený v Bánovskej a v Hornonitrianskej kotline. Charakteristickým znakom tohto typu je: transgresia v strednom až vrchnom luténe a zasahovanie do oligocénu, zastúpenie štyroch litofácií (1. transgresívne litofácie s brekciami a zlepenkami prevažne monomiktými, marginálna litofácia so zlepenkami čiastočne oligomiktými a s pieskovicami a numulitovými vápencami, ílovcová litofácia, flyš). Charakteristickým znakom tohto paleogénu v Strážovských vrchoch je výrazná afinita fauny transgresívnej litofácie k panónskemu typu. Paleogén pribadlovej zóny s okrajovým južným vývojom tohto pásma. Jeho charakteristickými znakmi sú: ypréška transgresia na čelných častiach príkrovov, a to nielen chočského, ale i krížňanského; ukončenie sedimentácie už koncom lutétu, resp. spodného priabónu, zastúpenie len dvoch litofácií: transgresívnej s brekciami a zlepenkami, flyšu, ale s hrubšími polohami zlepenecov (Gregor M., 2007, s.9-10).

Neogén

Neogén pri okrajoch Strážovských vrchov vytvára výplň Považského podolia – Ilavskej a Trenčianskej kotliny. Osobitosťou neogénu v Strážovských vrchoch je predovšetkým zastúpenie spodného miocénu, obyčajne malej hrúbky a rozlohy v podobe denudačných zvyškov. Zväčša ide o bazálnu časť súvrstvia, karbonátové zlepenky a pieskovce egenburgu. Hrúbka spodnomiocénneho súvrstvia dosahuje v Bánovskej kotline do 1200 m a možno v ňom rozlíšiť tri oddiely: bazálny, šířový až flyšový (Gregor M., 2007, s.9-10).

Kvartér

Morfoštruktúrna pestrosť Strážovských vrchov, sa odrazila v mozaike rôznych variet štruktúrne – morfologických foriem i v typoch kvartérnych sedimentov. V reliéfe možno odlíšiť tri základné denudačné formy: Stredohorský systém priečny a sieť mladých dolín vhlbených do priečnej rovne zhruba o 70 –120 m. Kvartérne sedimenty v súvislejších pokryvoch sú na svahoch v okrajových častiach pohoria v zóne prechodu do kotlin. Predstavujú ich sedimenty proluviálne a fluviaálne; zriedkavejšie sa vyskytujú spraše, sprašové hliny a sladkovodné vápence (Mahel', 1985). Svahové sedimenty sú prevažne vrchnopleistocénne a holocénne, hrúbky 3 – 4 m, len zriedka 12 m, sú: kremity – hlinité, zväčša viazané na svahy budované medzi horninovými komplexmi, hlinito – piesčité na svahoch kryštalinika, hlinito – kamenité zväčša na skalných komplexoch mezozoika (Gregor M., 2007, s.9-10).

Pôdne pomery

Podľa atlasu krajiny (2002) sa v Strážovských vrchoch vyskytuje v závislosti od morfológie terénu a geologickej stavby desať typov pôd. V najvyšších častiach Strážovských vrchov budovaných mezozoickými súvrstviami sú vyvinuté rendziny kambizemné a kambizeme rendzinové, v ostatnom území sú to rendziny a kambizeme rendzinové. V najvyšších častiach kryštalinika sú to kambizeme podzolové, v nižších častiach kambizeme modálne kyslé. Vo vnútrohorských dolinách sú zastúpené prevažne kambizeme modálne a kultizeme nasýtené. Na styku Strážovských vrchov a Ilavskej kotliny sa vyskytujú hnedozeme luvizemné a luvizeme, hnedozeme kultizemné, fluvizeme kultizemné. Bánovskú kotlinu pokrývajú pseudogleje modálne kultizemné a luvizemné nasýtené až kyslé, luvizeme modálne kultizemné a pseudoglejové (Gregor M., 2007, s.11).

Kambizeme

Kambizeme sú trojhorizontové A-B-C pôdy, vyvinuté zo zvetralín vyvretých, metamorfovaných a vulkanických hornín, prevažne nekarbonátových sedimentov paleogénu a neogénu, lokálne tiež z nespevnených sedimentov, napr. z viatych pieskov. Ich humusový A-horizont je v nižších polohách plytký a svetlý, s malým obsahom humusu a často aj na zvetralinách granitov sorpcne nasýtený. Ide o tzv. ochrický Ao-horizont. Vo vyšších, klimaticky extrémnejších nadmorských výškach v ňom narastá obsah surového kyslého humusu a narastá tiež jeho hrúbka, čím sa mení na tzv. umbrický (tmavý, hrubý, sorpcne nenasýtený) Au-horizont. Dominantným diagnostickým horizontom kambizemí je kambický Bv-horizont. Je to metamorfový podpovrchový horizont ktorý vznikol procesom hneďnutia (brunifikácie), t.j. oxidického zvetrávania, s fyzikálnou a chemickou premenou prvotných minerálov a tvorbou ílových minerálov, bez ich výraznejšej translokácie. Tento proces dáva horizontu charakteristickú hnedú farbu. Za kambický horizont sa považujú aj iné alterácie pod A-horizontom, napr. zmena farby a štruktúry v dôsledku odvápnenia časti pedonu. Typickým morfológickým znakom kambizemí sú difúzne prechodné horizonty A/B a B/C. Táto vlastnosť si vyžaduje zvýšenú pozornosť najmä pri identifikácii kambizemí nižších polôh ktoré sú celkovo svetlé, s málo kontrastným zafarbením. Kontrastnosť a výraznosť farieb horizontov kambizeme rastie s nadmorskou výškou v dôsledku slabšej mineralizácie a intenzívnejšieho zvetrávania v podmienkach drsnejšej klímy (10.1.2016, <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/kambizem.htm>).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v obci Valaská Belá od roku 2004.

Výmera územia v ha.	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celk. výmera úz. obce	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4
Pol'no. pôda - spolu	2032,3	2031,9	2031,8	2031,4	2030,9	2014,2	2025,0	2029,1	2028,8	2028,9	2028,8

- orná pôda	136,9	136,9	136,8	136,4	136,2	134,3	128,6	128,5	128,4	128,3	128,2
- záhrada	27,2	27,0	26,8	26,9	26,8	26,7	25,6	25,7	25,8	25,8	25,8
- ovocný sad	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
- trvalý trávny porast	1867,6	1867,3	1867,5	1867,5	1867,3	1852,6	1870,2	1874,2	1874,0	1874,2	1874,2
Nepoľ. pôda - spolu	4445,1	4445,5	4445,6	4446,1	4446,5	4463,2	4452,4	4448,4	4448,6	4448,5	4448,6
- lesný pozemok	4160,3	4160,3	4160,3	4160,3	4160,3	4176,6	4169,7	4171,4	4171,4	4171,4	4171,2
- vodná plocha	26,7	26,8	26,8	26,8	26,8	26,8	26,5	26,5	26,5	26,5	26,6
- zast. pl. a nádvorie	153,6	154,3	154,4	154,9	155,7	156,0	157,8	157,9	158,1	158,2	158,3
- ostatná plocha	104,4	104,2	104,2	104,2	103,8	103,8	98,3	92,5	92,5	92,4	92,5

Zdroj: 20.11.2015, DataCubes, 2015, ŠÚ SR,

Celková výmera katastrálneho územia obce je 6477,4 ha. Poľnohospodárska pôda spolu činila celkovo 2028,8 ha. Nepoľnohospodárska pôda tvorila 4448,6 ha. V sledovanom období nedošlo k výraznejšej zmene výmery jednotlivých pôd. Najvyššie zastúpenie majú lesné pozemky, ktorých výmera stúpila na 4171,2 ha.

Hydrologické pomery

Vodné zdroje tohto územia spadajú do povodia Nitry, presnejšie povodia hornej Nitry, časti Nitrice (Belanky), rozprestierajúce sa v západnej časti Slovenska. Povodie Nitry patrí do riečnej sústavy povodia Váhu. Kostru povodia tvoria prítoky: Handlovka, Nitrica, Bebrava, Radošinka, Žitava a Dlhý kanál, spolu s nimi vytvárajú sieť aj prítoky Nitrice: Jasenina, Bebravy a Machnáč, Svinnica, Radiša, Inovec, Halačovka, Livina. Celá plocha povodia Horná Nitra predstavuje plochu 1 885,3 km². Zastúpenie okresu predstavuje 925 km². V povodí Hornej Nitry sa nachádzajú najväčšie pohoria Vtáčnik a Malá Homôlka. Krasové územie sa nachádza v povodí hornej Nitry, v Strážovských vrchoch. Kryštálikové jadro Strážovských vrchov leží celé v povodí Nitry. Skladá sa z dvoch celkov oddelených diviackym zlomom. Masív Suchého sa rozprestiera medzi Čavojom, Závadou pod Čiernym Vrchom a Rudnianskou Lehotou. Masív Malej Magury medzi Nevidzanmi, Kaniankou a dolinou Uhliská pri Kláčne. Kryštálikum Strážovských vrchov budujú kryštálikové bridlice (slabo zvodnené). Len v miestach tektonických porúch a v stykoch rôznych hornín sa vyskytuje niekoľko prameňov. Častejší je výskyt vo vrcholových oblastiach Magury, najmä v granitoidoch sú zachytené pramene pre niekoľko vodovodov v Liešťanoch, Seči a Nevidzanoch. Z ďalších možno spomenúť prameň Trsnáč v obci Temeš, aj v oblasti Kohútovej doliny je zachytených niekoľko prameňov. Obdobne v Lackovej, Vápennej a Gápelskej doline. Severná hydrogeologická štruktúra zasahuje do povodia Nitrice len svojimi okrajmi v hrebeňových častiach. Niekoľko menších prameňov odvádza vody okraja štruktúry do prítokov Nitrice pri Valaskej Belej a pri Zliechove. Povodne sa vyskytujú prevažne na jar (február – apríl), povodňové vlny sa vytvárajú z topenia snehu alebo dažďov. Obdobiu august – október s minimom v septembri zodpovedá aj výskyt malých a minimálnych prietokov. V celom povodí prevláda vysoké využívanie vodných zdrojov na zásobovanie obyvateľstva, priemyslu a donedávna aj poľnohospodárstva. Z nízkych hodnôt malej vodnosti vyplýva veľká potreba nadlepšenia malých a zvlášť minimálnych prietokov v akumuláciách vo vodných nádržiach. Nízky podiel prietokov môže byť zapríčinený nielen prírodnými pomermi, ale i druhotne - veľkými odbermi z jeho vodných zdrojov. V časovej etape do 25 rokov, t.j. do roku 2023 sa uvažuje o výstavbe akumuláčnej vodnej nádrže Liešťany na Nitrici. Zvýšenie potenciálu podzemných vôd je možné len vo vhodných geologicko-litografických podmienkach, pri dostatočne primerane čistej povrchovej vode a v neznečistenom prostredí. V hodnotenom povodí Nitrice sú pre umelú infiltráciu vhodné podmienky, berúc do úvahy priateľné podmienky len v nive Nitrice (PHSR 2007-2013, 2006, s.4-5).

Klimatické pomery

Oblasť je zaradená do oblasti mierneho pásma s kontinentálnymi charakteristikami. Na svahoch pohorí sa vo výške nad 800 m. n. m. sa rozkladá chladná oblasť a pod ňou mierne teplá oblasť. Mierne teplá oblasť zahŕňa v sebe: mierne teplý vrchovinový typ, charakteristický počtom letných dní menej ako 50, s denným maximom teploty vzduchu > 25 °C, - mierne teplý, veľmi vlhký vrchovinový typ, zasahujúci oblasti s nadmorskou výškou nad 500 m. n. m., s júlými teplotami > 16 °C, s počtom letných dní menej ako 50. Chladná oblasť s charakteristikou teplôt < 16 °C sa nachádza v severnej časti mikroregiónu. Klimatické pomery zapríčiňujú nerovnomernosť zrážok, a tým aj odtoku na území povodia. Pôdne a lesné pomery sú dôležitým činiteľom pre retenciu zrážok a premenu povrchového odtoku na podzemný a vytváranie dostatočných zásob podzemných vôd. Teplotné pomery závisia v prevažnej miere od nadmorskej výšky, expozície svahov a konfigurácie reliéfu daného miesta. So

vzrastom nadmorskej výšky teplota klesá - na 100 m priemerne o 0,5 °C (v zime o 0,3 °C, v lete o 0,6 °C). V dolinách sa často vyskytujú inverzie mierneho až priemerneho stupňa. Zrážky v teplejšom polroku sú intenzívnejšie a vyskytujú sa za búrok (PHSR 2007-2013, 2006, s.5).

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Vyznačuje sa bohatou vápencovou flórou so zastúpením teplomilných panónskych druhov, horských a vysokohorských karpatských druhov. Územie je bohaté na skalné útvary, z nich najatraktívnejšie boli vyhlásené za maloplošné chránené územia. Pestré mikroklimatické podmienky územia umožnili osídlenie teplomilným druhom na výhrevných južne orientovaných skalách, zástupcovia horskej flóry našli útočisko na chladnejších tienených skalných stenách a úžľabinách na severných svahoch, niekedy aj v pomerne malej nadmorskej výške. Podstatný vplyv na charakter flóry má aj severo - južná orientácia pohoria. Dominantnými travinnými druhmi skalných mačinových spoločenstiev sú kostrava tvrdá (*Festuca pallens*), ostrevka vápnomilná (*Sesleria albicans*) a ostrica nízka (*Carex humilis*). Z horských druhov sa tu nachádzajú astra alpínska (*Aster alpinus*), hlaváč lesklý (*Scabiosa lucida*), horec Clusiov (*Gentiana Clusii*), chudôbka vŕdz zelená (*Draba aizoides*), jastrabník prerastlíkovitý (*Hieracium bupleuroides*), kosatka kalíškatá (*Tofieldia calyculata*), lomikameň metlinatý (*Saxifraga paniculata*), lomikameň vystupujúci (*Saxifraga adscendens*), mliečivec alpínsky (*Mulgedium alpinum*), očianka sol'nohradská (*Euphrasia salisburgensis*), pichliač lepkavý (*Cirsium erisithales*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), prvosienka holá karpatská (*Primula auricula* subsp. *hungarica*), soldanelka karpatská (*Soldanella carpatica*), stokráska Micheliho (*Bellidiastrum michelii*), škarda Jacquinova (*Crepis jacquini*), trojštet alpský (*Trisetum alpestre*), valeriána trojená (*Valeriana tripteris*), vápnika skalná (*Kernera saxatilis*), večernica snežná (*Hesperis nivea*), vratička mesiačikovitá (*Botrychium lunaria*), zvonček maličký (*Campanula cochlearifolia*) atď. Zaujímavý je výskyt horských druhov v malých nadmorských výškach tiesňav a skalných úžľabin. V nižších polohách tiesňav s chladnou mikroklimou sa vyskytujú horské druhy klinček lesklý (*Dianthus nitidus*) a prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* subsp. *moravicum*). Najviac horských a vysokohorských druhov je koncentrovaných na vrchole Strážova: fialka dvojkvetá (*Viola biflora*), chvostník jedľovitý (*Huperzia sellago*), iskerník alpínsky (*Ranunculus alpestris*), iskerník veľ'horský (*Ranunculus breyninus*), jastrabník huňatý (*Hieracium villosum*), kostrava pestrá (*Festuca versicolor*), kostrava tatranská (*Festuca tatrae*), lipnica alpínska (*Poa alpina*), lipnica Chaixova (*Poa chaixii*), ostrica pevná (*Carex firma*), ostrica vŕdz zelená (*Carex sempervirens*), prerastlík dlholistý (*Bupleurum longifolium*), starček subalpínsky (*Senecio subalpinus*), veronika kričkovitá (*Veronica fruticans*), všivec praslenatý (*Pedicularis verticillata*), žerušnica horká Opizova (*Cardamine amara* subsp. *opicii*). Zo Strážova bola opísaná reznáčka laločnatá slovenská (*Dactylis glomerata* subsp. *slovenica*). Na výslunných južne orientovaných skalných stenách rastú teplomilné druhy ako astra spišská (*Aster amelloides*), bodliak kopcový (*Carduus collinus*), cesnak bleďozltý (*Allium ochroleucum*), cesnak sivkastý horský (*Allium senescens* subsp. *montanum*), deväťorka rozprestretá (*Fumana procumbens*), deväťorník veľ'kokvetý (*Helianthemum grandiflorum*), deväťorníkovec sivý (*Rhodax canus*), guľôčka bodkovaná (*Globularia punctata*), chrastavec Kitaibelov (*Knautia kitaibelii*), jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), kavyľ Ivanov (*Stipa joannis*), kavyľ pôvabný (*Stipa pulcherrima*), ľan tenkolistý (*Linum tenuifolium*), ľan žltý (*Linum flavum*), mednička brvitá (*Melica ciliata*), nevädza Triumfettova (*Cyanus triumfettii*), oman mečolistý (*Inula ensifolia*), pakost krvavý (*Geranium sanguineum*), pichliač bezbyľový (*Cirsium acaule*), podkovka chochlatá (*Hippocrepis comosa*), prerastlík kosákovitý (*Bupleurum falcatum*), ranostaj pošvatý (*Coronilla vaginalis*), ryžovka zelenkastá (*Oryzopsis virescens*), sezel sivý (*Seseli osseum*), sinokvet mäkký (*Jurinea mollis*), skalničník guľkovitý (*Jovibarba globifera*) (5.7.2015, <http://www.sopsr.sk/strazovskevrchyweb/botanika.html>).

Živočíšstvo

Vyznačuje sa veľkou diverzitou. Okrem lesných druhov sú hojné i druhy vyskytujúce sa v skalných, lúčnych, xerothermných a mokrad'ových biotopoch. Vo vápnených prameniskách žijú vzácne druhy mäkkýšov – glaciálny relikt pimprlík močiarny (*Vertigo geyeri*) a pimprlík mokrad'ový (*Vertigo angustior*). Obidva sú zároveň aj druhy európskeho významu. V NPR Súľovské skaly bol zistený v trávnatých xerothermných lokalitách veľmi vzácny druh pavúka komôrkár pontický (*Atypus muralis*), ktorý je kriticky ohrozený a v súčasnosti je známy len z niekoľkých lokalít v rámci Slovenska. Na xerothermných lokalitách sa zriedkavo vyskytuje motýľ jasoň červenooký (*Parnassius apollo*). K charakterickým chrobákom bučín patrí fužáč alpínsky (*Rosalia alpina*). Je to prioritný druh európskeho

významu. V rokoch 2001 - 2004 sa uskutočnila séria zoologických výskumov s ťažiskom na výskum bezstavovcov. V rámci uvedených výskumov FRANC zistil, že niektoré druhy tu dosahujú najsevernejšiu a najvyššiu položenú známu lokalitu výskytu v rámci Slovenska napr. *Carabus montivagus* (veľmi raritný druh, najsevernejšia doložená lokalita v rámci Európy), prípadne sa jedná o veľmivzácne nálezy v rámci Slovenska a zistené po dlhom období, počas ktorého nebol nikde na Slovensku zaznamenaný ich výskyt: *Cinetata gradata* (veľmi vzácny druh, štvrtý nález pre Slovensko), *Hylis* (= *Hypocoelus*) *cariniceps* (nanajvýš vzácny druh reliktného charakteru, v dostupnej literatúre nie sú k dispozícii ďalšie údaje), *Stagetus* (= *Theca*) *pilula* (Nesmierne vzácny panónsko-pontomediterránný druh reliktného charakteru, známy len z jediného historického nálezu: Banská Bystrica – Ul'anka 16.05.1922 (ROUBAL, 1936). Je to druhý nález pre Slovensko po viac ako 80tich rokoch!). Zistil tiež výskyt druhu európskeho významu, chrobáka *Cucujus cinnaberinus*. Počas výskumov objavil LIŠKA nový druh blanokrídlavca (Hymenoptera) pre faunu Slovenska: *Harpactes formosus*. KRÍŽ zistil okrem iných druhov vzácny druh motýľa *Neptis rivularis*. TIBENSKÝ zistil výskyt druhu európskeho významu, motýľa ohniváčka veľkého (*Lycaena dispar*). GAVLAS okrem iných zistil zákonom chránený druh národného významu sedlovku bronzovú (*Ephippiger ephippiger*). NOVIKMEC, SVITOK a BITUŠÍK zistili 87 druhov makrozoobentosu na vybraných profiloch Bieleho potoka (k.ú. Pružina). HOLECOVÁ a HAVIAR zistili 139 druhov Coleoptera - Curculionoidea. Z obojživelníkov boli zaznamenané: salamandra škvrnitá - *Salamandra salamandra*, mlok bodkovaný - *Triturus vulgaris*, mlok horský - *Triturus alpestris*, kunka žltobruchá - *Bombina variegata*, ropucha bradavičnatá - *Bufo bufo*, ropucha zelená - *Bufo viridis* a rosníčka zelená - *Hyla arborea*. Z plazov boli zistené: jašterica bystrá - *Lacerta agilis*, jašterica živorodá - *Lacerta vivipara*, jašterica múrová - *Podarcis* (= *Lacerta*) *muralis*, slepúch lámavý - *Anguis fragilis*, užovka obojková - *Natrix natrix*, užovka hladká - *Coronella austriaca*, užovka stromová - *Elaphe longissima* a užovka fíkaná - *Natrix tessellata*. Na skalné biotopy je viazaný sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*). Strážovské vrchy sú jedným z pohorí, kde má optimálne podmienky a hustotu populácie. Výskyt orla skalného (*Aquila chrysaetos*) je veľmi ojedinelý. Z väčších cicavcov sa vyskytujú napr. vydra riečna (*Lutra lutra*), mačka lesná (*Felis silvestris*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk dravý (*Canis lupus*) a medveď hnedý (*Ursus arctos*). Každoročne monitorujeme početnosť veľkých šeliem (vlk, rys, medveď). Presnejšia metóda je dvojdná metóda sčítovania stôp v zime na prvom čerstvom snehu (10.7.2015, http://www.sopsr.sk/strazovskevrchyweb/zoo_content.html#dravce).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec je elektrifikovaná. Rozvodná sieť plynu nie je v obci vybudovaná. Obyvatelia sú napojení na verejný vodovod. Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizáciu s ČOV. Pokrytie mobilných operátorov je nedostatočné. Občania majú v súčasnosti možnosť pripojenia na Internet prostredníctvom pevnej linky - DSL.

Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou je v súčasnosti vykonávané zo skupinového vodovodu (ďalej SKV). Pokrytie obce je cca. 66,25 % (niektoré osady nie sú napojené na spoločný zdroj). Rozvodnú sieť v obci tvoria vodovodné potrubia DN 150 resp. DN 100 mm. Sieť je čiastočne zokruhovaná. Rozvojové zámery uvažujú so zásobovaním pitnou vodou z existujúcich rozvodov pitnej vody DN 100. Spôsob zásobovania jednotlivých rozvojových zámerov pitnou vodou bude upresnený v podrobnejších stupňoch projektovej dokumentácie. V rozvojových zámeroch sa navrhuje rozvod vody z rúr PVC DN 100. Na vodovodnej sieti budú osadené požiarne hydranty, ktoré budú slúžiť aj ako odkalovacie, alebo odvodušňovacie. Trasy vodovodných potrubí sú navrhnuté vo verejných komunikáciách a ich výstavba by mala prebiehať súčasne so stavbami a v predstihu pre výstavbou jednotlivých objektov.

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V súčasnom období nie je v obci vybudovaná kanalizačná sieť a ČOV. V súčasnosti je trend riešiť túto situáciu samostatnými domovými čistiarnami. Z prevádzkových skúseností však vyplýva, že kvalita a technologické vybavenie mnohých domových ČOV je na nízkej úrovni a neumožňuje adekvátne čistenie odpadových vôd. Preto pri návrhu odvádzania a likvidácie splaškových odpadových vôd treba vychádzať z nasledovných kritérií: v sídle riešiť odvádzanie splaškových odpadových vôd cez spoločnú splaškovú kanalizáciu, vybudovať pre obce mikroregiónu samostatnú mechanicko – biologickú ČOV,

pričom v prvej etape je vhodné pre obec vybudovať ČOV so zvozom odpadových vôd zo žump a v druhej etape vybudovať splaškovú kanalizáciu. V obci je potrebné vybudovať splaškovú kanalizáciu profilu DN 300.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Elektrická rozvodná sieť

V súčasnosti je hlavným napájacím bodom pre zásobovanie riešeného územia obce elektrickou energiou je z hľadiska širších územných vzťahov elektrická rozvodná a transformovňa Rz 110/22 kV. Z tejto rozvodne a transformovne sú vyvedené 22 kV distribučné linky v smere do záujmového a riešeného územia. Distribučné vedenia 22 kV slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy. Z tohto VN 22 kV vzdušného vedenia sú zrealizované VN 22 kV vzdušné prípojky, pre zásobovanie elektrickou energiou vonkajších stožiarových trafostaníc obce s prevodom 22 kV/0.4 kV. Trafostanice sú pripojené VN 22 kV vzdušnými prípojkami z distribučnej linky. Jednotlivé trafostanice v obci sú určené pre zásobovanie obce. Pri súčasnej potrebe elektrickej energie na úrovni DTS vykazujú ešte dostatočnú kapacitu. Dôležitú úlohu tu taktiež zohráva kapacita prenosových možností VN a NN vedení (dĺžky a prierezy jednotlivých vedení a stupeň ich zaťaženia). Tieto trafostanice slúžia taktiež pre technicko - komunálnu vybavenosť a ich výkonové zaťaženie je premenlivé v závislosti na sezónnosti odberu a ročnom období. Sekundárne rozvody NN sú prevedené systémom napätí 400/230V. Rozvody sú prevedené vonkajšími vzdušnými vedeniami NN a to holými vodičmi s prierezom AlFe na betónových a drevených podperných bodoch spolu s rozvodom verejného osvetlenia, ktorý je prevedený vodičom AlFe. Svetidlá sú v prevažnej miere výbojkové, osadené na podperných bodoch spolu s NN rozvodom. Spínanie verejného osvetlenia je centrálné prostredníctvom impulzných káblov cez RVO pri trafostaniciach. Niektoré NN sekundárne vývody zo stožiarových trafostaníc do centier spotreby sú vyvedené prostredníctvom závesných káblov po stožiaroch NN sekundárnej vzdušnej siete.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblvé vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblvého vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu

- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oploenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oploenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oploením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

V súčasnosti nie je obec napojená na rozvodnú sieť plynu.

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
 - 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
 - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
 - 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

V riešenom území je vzhľadom na prevažný spôsob využívania územia (bývanie) logicky predurčený aj spôsob zásobovania teplom. Územie je z pohľadu zásobovania teplom riešené kombinovaným spôsobom. Hlavný spôsob zásobovania sú lokálne zdroje tepla na pevné palivo - prevažne na atmosferické spaľovanie drevnej hmoty. Tretie najčastejšie využitie zdroja tepla je elektrické vykurovanie (akumulačné). Ďalšími zdrojmi energie sú v zanedbateľnej miere propán (najmä technologické účely – varenie). Väčšina objektov má inštalovaný kombinovaný spôsob vykurovania, najčastejšie v kombinácii zdroja tepla kotol na drevo / elektrické vykurovanie. Uvedené kombinácie sú riešené pre vykurovanie aj pre ohrev TUV.

Najviac bytov v obci Valaská Belá je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia (480). Iný typ vykurovania využívali cca. 146 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
6	480	146	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených pevným palivom – 629 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 7 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
0	7	2	629	2	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Miestny rozhlas

Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s vedením NN. Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne samonosným káblom na železných stĺpoch. Stožiare sú oceľové (prípadne na stožiaroch elektrického vedenia), do výšky 7.5 m nad zemou. Reprodukory prevažne 15 a 25 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období

až do času, pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.

Televízia

V obci je príjem televízneho signálu Slovenskej televízie zabezpečovaný televíznym prekrývačom DVB. Signál ku koncesionárom sa dostáva na kvalitnej digitálnej úrovni, avšak nie so 100 % pokrytím. Kvalitný príjem signálu je možný zariadením káblovej televízie s prijímacím zariadením.

Telekomunikácie

Digitálna TÚ obce je postavená vedľa budovy Slovenskej pošty. Miestne rozvody sú prevedené metalickými káblami na stožiaroch vedených vedľa miestnych komunikácií. Aj okrajové časti sú napojené vzdušnými rozvodmi závesnými káblami. Nové trasy miestnych telekomunikačných káblov pre rozvojové lokality je potrebné viesť po oboch stranách obslužných komunikácií v koridoroch pre inžinierske siete v zmysle platných STN. Body napojenia pre telefónne prípojky novej bytovej výstavby a občianskej vybavenosti budú určené v podmienkach pri začatí územného konania pre konkrétnu lokalitu. Telefónna ústredňa má kapacitu na rozšírenie počtu účastníkov v novej IBV, v novej občianskej vybavenosti a v novej výrobe. Rozvoj mobilnej telekomunikačnej siete zabezpečujú v súčasnosti 3 operátori a to Orange Slovensko, a.s. Bratislava, O2 a spoločnosť T-com. Tieto spoločnosti majú po území Slovenska rozmiestnené svoje základňové, prenosové a centrálné stanice podľa vlastných navrhnutých koncepcií rozvoja týchto spoločností, za pomoci ktorých zabezpečujú pre svojich užívateľov pokrytie signálom GSM v pásme 900 a 1800 MHz. Územie obce je na 60 % pokryté signálom GSM Orange. Pokrytie ostatných operátorov je rovnako nedostatočné (50 %).

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M., 2008).

Verejné osvetlenie

V súčasnosti sú všetky ulice pokryté rozvodmi verejného osvetlenia s osvetľovacími telesami. Systém verejného osvetlenia sa musí postupne rekonštruovať s dôrazom na zníženie energetickej náročnosti osvetlenia. Pre osvetlenie ulíc v navrhovaných rozvojových lokalitách sa počíta s vybudovaním verejného osvetlenia. Káblový rozvod medzi svietidlami bude uložený v zemi vo výkope, súbežne s vedeniami NN. Pri križovaní vedenia s komunikáciami alebo inými podzemnými inžinierskymi sieťami sa káble uložia do chráničiek. Sieť verejného osvetlenia bude riešená s použitím moderných energeticky úsporných zdrojov svetla. Osvetlenie sa bude ovládať automaticky pomocou fotobunky alebo istiacimi hodinami.

Odvádzanie dažďových vôd

Obec Valaská Belá má vybudované ochranné technické zariadenia pre odvádzanie dažďových povrchových vôd prevažne vedľa hlavných komunikácií v zastavanej časti. Dažďové vody stekajúce z vyššie položených terénov širšieho okolia sú zachytávané čiastočne systémom jestvujúcich odvodňovacích priekop a väčšinou vybudovanou dažďovou kanalizáciou, ktorá je z rúr betónových TBR o DN 400, 600 a 1000 mm. Týmto technickými zariadeniami sú povrchové vody do toku Nitrica, ktorý preteká centrálnou časťou obce. Súčasná likvidácia dažďových vôd len čiastočne zabezpečuje potreby bezproblémového odvádzania dažďových vôd z územia obce čo súvisí s tým, že odvodňovacie priekopy a tiež potrubie dažďovej kanalizácie majú nedostatočnú kapacitu na plné zneškodňovanie prívalových dažďových vôd.

Civilná ochrana obyvateľstva

V obci v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarna ochrana

Obec má fungujúci dobrovoľný hasičský zbor, ktorý plní úlohy súvisiace so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach. V prípade

požiaru slúži zásahová jednotka z Prievidze. Navrhovaná sieť zberných a obslužných komunikácií v zastavanom území mesta umožní optimálny prístup požiarnej techniky do všetkých jej častí a k jednotlivým objektom. Zásobovanie požiarou vodou v nových lokalitách bude riešené z verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov.

2.4. DOPRAVA

Doprava predstavuje jeden z kľúčových faktorov rozvoja obce Valaská Belá, pričom sama o sebe nie je cieľom, ale prostriedkom hospodárskeho rozvoja a predpokladom k dosiahnutiu sociálnej a regionálnej súdržnosti. Rezort dopravy si v súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja vytýčil v rámci dopravnej politiky SR globálny cieľ, ktorým je trvalo udržateľná mobilita. Môžeme ju definovať ako dlhodobé zabezpečenie neustále narastajúcich prepravných potrieb spoločnosti (prepravy tovarov a osôb) v požadovanom čase a kvalite, s maximálnou efektívnosťou, pri súčasnom znižovaní negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

Širšie dopravné vzťahy obce Valaská Belá sú podmienené dopravnými väzbami na sídelnú štruktúru Trenčianskeho kraja. Základnými druhmi dopravy sú doprava cestná. V cestnej doprave je pripojenie riešeného územia zabezpečené hlavne cestou II. triedy umožňujúcou prepojenie na okresné mesto Trenčín a na hlavné mesto Bratislava a cestou I. triedy I/50 s prepojením na Trenčín. Letecká doprava s verejnou prepravou osôb sa na riešenom území nenachádza, najbližšie letisko je v Bratislave.

Štátne komunikácie

Základný komunikačný systém obce predstavujú cesty II. triedy. Organizácia vnútornej dopravy je založená na vytvorení „okruhu“ zberných komunikácií napojených na cesty II a III a na vytvorení siete komunikácií podľa organizovaných podľa dôležitosti. Cestný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom nepresahujú sídelnú úroveň. Celková sieť štátnych komunikácií predstavuje cca. 15 km.

Miestne komunikácie

Miestne a účelové komunikácie tvoria doplnujúcu dopravnú sieť v obci. V obci je vybudovaných cca. 20 km miestnych komunikácií. Takmer v celom rozsahu sa pripájajú na hlavnú dopravnú os a svojím charakterom obslužných komunikácií zabezpečujú spolu s upokojenými ulicami prístup takmer ku všetkým jestvujúcim objektom a osadám. Celú cestnú sieť v intraviláne i v extraviláne katastrálneho územia dopĺňajú poľné cesty spevnené a nespevnené. Komunikácie v rozvojových lokalitách budú pozostávať z nových účelových a obslužných komunikácií a ostatných miestnych komunikácií upokojených. U jestvujúcich komunikácií obojsmerných je potrebné dodržať minimálnu šírku jazdného pruhu 2,75 m, t.j. celkovú šírku vozovky min. 5,5 m. Novonavrhované miestne obslužné komunikácie budú zrealizované vo funkčnej triede C2, C3 a D1 v kategórii MO a MOU, 6,5/40, MO 4,5/30. U komunikácií, kde priestorové pomery nedovoľujú cestu upraviť na požadovanú šírku pre obojsmerné komunikácie alebo svojím charakterom nevyžadujú rekonštrukciu (ulice na konci zástavby), je nutné preradenie do kategórie upokojených komunikácií funkčnej triedy D1 potrebnej šírky, s patričným dopravným značením s prednosťou chodcov (20 km/hod.) – obytná zóna. V prípade zaslepenia trás je na ich konci nutné dodržať obratiská v zmysle platných noriem V samotnej obci sú miestne komunikácie šírky od 3,0 m do 6,0 m s asfaltovým krytom v kategórii MO 6,5/30. Sú z väčšej časti opravené. V novonavrhovaných lokalitách sú komunikácie riešené v kategórii MO 6,5/40, alebo MO 6,5/30. Upokojené komunikácie sú riešené v kategórii MOU 4,5/30.

Hromadná doprava

Obyvatelia majú možnosť využiť dopravné služby autobusovými prímestskými linkami smerom na okresné mesto Prievidza. Frekvenciu autobusového spojenia možno považovať za primeranú, vzhľadom na veľkosť obce. Autobusovú dopravu zabezpečuje SAD Trenčín.

Železničná doprava

Priamo obcou ani jej okolím na území SR neprechádza železničná trať. Najbližšia zastávka vlakov sa nachádza v meste Ilava.

Nemotoristická doprava

Sieť nemotoristických komunikácií tvorí sieť chodníkov, ktoré sú vybudované len v centre obce. Miestne komunikácie napájajúce sa na cesty III. triedy chodníky vybudované nemajú. Najviac frekventovanými miestami sú okolie obecného úradu, kostola a cintorína, v miestach maloobchodného predaja a zastávok hromadnej automobilovej dopravy, ktoré je potrebné v rámci rozptylových plôch a bezbariérových trás doplniť a patrične upraviť. Vo všetkých rozvojových lokalitách je potrebné vybudovať nové chodníky v súlade s STN. V nových lokalitách IBV je možné budovať chodníky jednostranne. Všetky chodníky a spevnené plochy vrátane ich križovania s trasami motorovej aj nemotorovej dopravy musia byť riešené tak, aby zabezpečovali bezpečný pohyb pre osoby so zníženou schopnosťou pohybu a orientácie. V zastavanom území tak ako to dovoľujú šírkové pomery v území, sú navrhované jednosmerné cestičky pre cyklistov pozdĺž existujúcich miestnych komunikácií smerujúcich zo stredu obce – obecný úrad, pokračujúc smerom k cieľom v okolí obce.

Parkovanie

V súčasnosti sú v obci čiastočne vybudované parkoviská pri objektoch občianskej vybavenosti. V budúcnosti je potrebné parkoviská riadne vymedziť a vyznačiť odstavné státi. Parkovacie miesta sú v obci budované nedostatočne.

Cyklistická doprava.

V obci nie sú vybudované samostatné cyklistické ani cykloturistické trasy. Cyklistické trasy je potrebné vybudovať v obci v súbehu s chodníkmi, pokiaľ to priestorové podmienky umožnia vrátane prepojenia s obcou Čavojs, Zliechov a Dolná Poruba.

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priemysel, energetika, doprava a ťažba nerastných surovín, majú okrem hospodárskeho významu značne negatívny vplyv na krajinnoprirodnej prostredie v katastrálnom území obce a jej blízkom okolí.

NATURA 2000

Do katastrálneho územia zasahuje lokalita NATURA 2000.

Názov	Strážovské vrchy
Kód územia	SKCHVU028
Kraj	Trenčiansky
Správca územia	CHKO Strážovské vrchy
Platnosť k	1.4.2012

Zakázané činnosti v CHVÚ:

- vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla skalného, sokola sťahovavého, bociana čierneho, včelára lesného alebo na lokalitách výskytu tetra hlucháňa, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- odstraňovanie jedinele stojacich suchých stromov alebo zlomov na lesných pozemkoch, ktoré nie sú zdrojom zvýšenej početnosti biotických škodlivých činiteľov, nepredstavujú potenciálne nebezpečenstvo z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nebránia technologickému sprístupneniu porastu,
- odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdných alebo dutinových stromov druhov vtákov, pre ktoré je chránené vtáčie územie vyhlásené, na lesných pozemkoch v ochranných lesoch, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- likvidácia alebo zmenšovanie rozlohy krovin alebo nelesnej drevinovej vegetácie, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od marca do 30. júna,
- rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov, okrem ich obnovy,
- mechanizované kosenie alebo mulčovanie existujúcich trvalých trávnych porastov alebo iných poľnohospodárskych plodín spôsobom od okrajov do stredu na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára,
- rekultivácia lomu, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,
- pozemné aplikovanie pesticídov, mulčovanie alebo kosenie na pozemkoch dočasne nevyužívaných na rastlinnú výrobu1 od 1. marca do 30. júna okrem odstraňovania inváznych druhov rastlín alebo okrem činností vykonávaných podľa osobitných predpisov,
- aplikovanie rodenticídov na ornej pôde iným spôsobom ako vkladáním do nôr,
- aplikovanie rodenticídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch,
- uplatňovanie hospodárskeho spôsobu na ploche obnovného prvku väčšej ako 1 hektár v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2,
- vykonávanie úmyselnej obnovnej alebo výchovnej ťažby od 1. marca do 30. júna v častiach chráneného vtáčieho územia uvedených v prílohách č. 2 a č. 4,
- odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdných alebo dutinových stromov druhov vtákov, pre ktoré je chránené vtáčie územie vyhlásené, na lesných pozemkoch v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 2, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

- úmyselné znižovanie existujúceho drevinového zastúpenia jedle bielej pri výchove lesných porastov do rubnej doby lesného porastu v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 3,
- vykonanie úmyselnej obnovnej ťažby, pri ktorej sa na 1 hektár plochy obnovovaného lesného porastu ponechá menej ako päť existujúcich jedincov jedle bielej v rubnej dobe na prirodzené dozretie v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 3,
- uskutočňovanie horolezeckých alebo skalolezeckých výstupov v období od 1. marca do 30. júna v častiach chráneného vtáčieho územia uvedených v prílohách č. 2 a č. 4
- organizovanie športových, turistických alebo iných verejnosti prístupných aktivít a podujatí od 1. marca do 30. júna v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 5,
- budovanie turistických chodníkov, cyklotrás, alebo táborísk od 1. marca do 30. júna v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 5,
- vjazd alebo státie s motorovým vozidlom, motorovou trojkolkou, motorovou štvorkolkou, snežným skútom v časti chráneného vtáčieho územia uvedenej v prílohe č. 5 okrem motorového vozidla slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníčkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku alebo vozidiel stráže prírody alebo lesnej stráže (18.7.2015, http://www.sopsr.sk/natura/img/chvu/zakazane_cinnosti/SKCHVU028.doc).

Názov : Baské
Kód územia : SKUEV0274
Kraj : TREŇCIANSKÝ KRAJ
Rozloha : 4032,55 ha
Správca územia : CHKO Ponitrie

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 7220* Penovcové prameniská, 7230 Slatiny s vysokým obsahom báz, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 8310 Nesprístupnené jaskynné útvary, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruchá *Bombina variegata*, fúzač alpský **Rosalia alpina*, rys ostrovid *Lynx lynx*, roháč obyčajný *Lucanus cervus*, spriadač kostihojový **Callimorpha quadripunctaria*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, netopier veľkouchý *Myotis bechsteini*, uchaňa čierna *Barbastella barbastellus*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý **Ursus arctos*, podkovár veľký *Rhinolophus ferrumequinum*, poniklec prostredný **Pulsatilla subslavica*, rak riavový **Austroptamobius torrentium*, pimprlík bruškatý *Vertigo moulinsiana*

Navrhované manažmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelé stojacie stromy, skupiny stromov a ležaniny), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Skládky odpadu, vymedzenie lokalít a stálych trás skalolezectvo, Všetky penzióny a chaty, Zmeny rekreačných objektov na obytné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom (18.7.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0274>)

Názov : Kňazí stôl
Kód územia : SKUEV0275
Kraj : TREŇCIANSKÝ KRAJ
Rozloha : 4227,03 ha
Správca územia : CHKO Ponitrie

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 5130 Porasty borievky obyčajnej, 6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi, 6190 Dealpínske travinnobylinné porasty, 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa, 8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, 9110 Kyslomilné bukové lesy, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 9150 Vápnomilné bukové lesy, 9180* Lipovo-javorové sutinové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

kunka žltobruchá *Bombina variegata*, fúzač alpský **Rosalia alpina*, rys ostrovid *Lynx lynx*, roháč obyčajný *Lucanus cervus*, podkovár malý *Rhinolophus hipposideros*, netopier obyčajný *Myotis myotis*, medveď hnedý **Ursus arctos*, poniklec prostredný **Pulsatilla subslavica*, poniklec veľkokvetý *Pulsatilla grandis*

Navrhované manažmentové opatrenia

Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny, Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov, Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín tak aby sa zabránilo ich šíreniu na ďalšie lokality, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny), Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrpákáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty, Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Pestovanie chránených druhov ex situ a posilňovanie populácií druhu v území (dosievanie), resp. transfer druhov, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Skládky odpadu, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí, vymedzenie lokalít a stálych trás skalolezectvo, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Všetky penzióny a chaty

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstreľom, Skládky odpadu (18.7.2015, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV0274>).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno - historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v obci. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán obce. Územný plán obce je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. V súčasnosti obec Valaská Belá má spracovaný územný plán z roku 2003 a zmeny a doplnky z roku 2010.

Ochrana ovzdušia

Región Hornej Nitry je najviac emisne zaťaženou oblasťou Trenčianskeho kraja a bol vyhlásený Vyhláškou č.112/1993 Z.z. o vymedzení oblastí vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia a o prevádzke smogových varovných a regulačných systémov, za zaťažené územie vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia. Táto oblasť predstavuje celé územie okresu Prievidza, kde sa vyskytuje znečistené ovzdušie, ktoré môže vo zvýšenej miere vyvolať škodlivé účinky na zdravie obyvateľstva a zložky životného prostredia. Až v posledných rokoch dôsledkom znižovania výroby, legislatívnymi opatreniami, ale najmä environmentálnymi opatreniami (odsírenie blokov tepelných elektrární, rekonštrukcie zariadení, náhrada kotlov za fluidné, elektromagnetické a elektrostatické odlučovače a pod.) sa situácia v oblasti čistoty ovzdušia Prievidzského regiónu začína pomaly zlepšovať.

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 478/2002 Z.z.. Kategorizácia zdrojov znečistenia ovzdušia je v zmysle vyhlášky č. 410/2003 Z.z., ktorou sa dopĺňa vyhláška č. 706/2002 Z.z.

- Veľké zdroje : Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 50 MW alebo vyšším ako 50 MW a ostatné osobitné závažné technologické celky.
- Stredné zdroje : Technologické celky obsahujúce stacionárne zariadenia na spaľovanie palív so súhrnným tepelným príkonom 0,3 až 50 MW, ostatné závažné technologické celky, ako aj lomy a obdobné plochy s možnosťou zaparenia, horenia alebo úletu znečisťujúcich látok, ak nie sú súčasťou veľkého zdroja znečistenia.
- Malé zdroje : Stacionárne zariadenia - domáce kúreniská a ostatné stacionárne zariadenia na spaľovanie tuhých palív s menovitým tepelným príkonom do 0,3 MW (podľa vyhlášky MŽP SR č. 144/2000 Z.z. o požiadavkách na kvalitu palív, o vedení prevádzkovej evidencie a o druhu, rozsahu a spôsobe poskytovaní údajov orgánu ochrany ovzdušia).

Riešené územie obce Valaská Belá leží v blízkosti mesta Prievidze a najväčších zdrojov znečistenia ovzdušia znečisťujúcimi látkami - Slovenské elektrárne, a.s., Novácke chemické závody, a.s.,

Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., Najmä jej juhovýchodná časť zastavaného územia obce sa nachádza v bezprostrednej polohe najviac emisne zaťaženej oblasti, ktorá si vyžaduje osobitnú ochranu ovzdušia. Emisné zložky vďaka významnému zastúpeniu síry v spaľovanom uhlí sú kyslého typu s prevahou komponentov síry, dusíka, uhlíka, prašného a popolčekového spádu, ktorý obsahuje množstvo rizikových prvkov: As, F, Cr, Pb, V, Zn, Ni. V riešenom území obce a jej katastrálnom území, ani v širšom zázemí nie sú žiadne priame zdroje, ktoré by znečisťovali ovzdušie na úroveň ohrozovania životného prostredia.

Produkcia v t										
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuhé emisie	1931,2	2282,0	2053,0	1667,1	1468,7	1356,0	1307,8	1133,9	1257,4	1232,1
Oxid siričitý	43823,5	42559,0	39577,0	38320,8	32409,1	35194,0	32560,7	36573,4	39665,7	33469,9
Oxid dusíka	6141,2	5821,0	4233,0	3990,5	3930,1	4190,0	4171,0	3870,3	4561,2	3865,4
Oxid uhoľnatý	1720,7	1605,0	1644,0	1749,8	1641,9	1690,0	1609,3	1664,3	1771,5	1700,7

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>, 20.9.2014

Produkcia v t na km ²										
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuhé emisie	2,0	2,4	2,1	1,7	1,5	1,4	1,4	1,2	1,3	1,3
Oxid siričitý	45,7	44,3	41,2	39,9	33,8	36,7	33,9	38,1	41,3	34,9
Oxid dusíka	6,4	6,1	4,4	4,2	4,1	4,4	4,3	4,0	4,8	4,0
Oxid uhoľnatý	1,8	1,7	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7	1,7	1,9	1,8

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>, 20.9.2014

Obecný úrad Valaská Belá vydáva povolenie stavby malého zdroja znečistenia v rámci nových stavieb podľa § 34 zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov (zákon o ovzduší). Výrazným znečisťovateľom ovzdušia sú emisie z mobilných zdrojov – automobilová doprava. Líniovým zdrojom znečisťujúcich látok sú cesty prechádzajúce centrálnou časťou zastavaného územia obce. Cestná doprava sa podieľa predovšetkým na emisiách CO a NO_x.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA_{eq,p} = 60 dB a v noci LA_{eq,p} = 50 dB. Hlavná dopravná záťaž v katastrálnom území je na ceste III. triedy, ktorá prechádza obcou Valaská Belá.

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva obce na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Trenčianskeho kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Trenčianskeho kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať obcou, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH obce Valaská Belá na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v % v regióne											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Separ. zbierané zložky kom. odp.	4,23	5,23	7,17	8,04	8,06	8,50	9,85	10,19	11,05	10,97	12,96
Separ. z toho: nebezp. odpad	0,23	0,33	0,37	0,38	0,40	0,44	0,39	0,51	0,43	0,40	0,41

Odpady zo záhrad a parkov	5,33	4,79	4,47	5,29	4,16	5,03	4,71	5,03	5,46	4,59	5,44
Iné komunálne odpady	87,48	87,38	85,06	83,06	82,72	80,94	81,09	79,31	77,47	74,56	74,44
Drobné stavebné odpady	2,96	2,60	3,30	3,61	5,07	5,53	4,36	5,48	6,03	9,88	7,16

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Štatistické ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	268,72	275,32	293,94	313,76	330,77	328,19	334,76	334,36	328,16	337,55	357,74
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	18,73	12,06	17,61	26,69	23,67	35,00	43,10	43,47	53,78	72,44	71,95
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	249,99	254,35	262,80	273,75	292,88	284,82	289,34	286,93	274,36	264,71	277,70
% zhodnoc. kom. odpadu	6,97	4,38	5,99	8,51	7,16	10,66	12,87	13,00	16,39	21,46	20,11
% zhodn. ko. odp. kompost. (%)	55,72	27,50	14,57	33,92	28,72	30,76	31,32	38,79	37,51	16,03	14,98
% zhod. kom. odp. ako druhot. s.	34,82	27,87	52,82	55,32	58,47	59,86	39,04	35,46	54,74	59,33	49,94

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Chemická degradácia pôd môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganického a organického povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej fyzikálnych, chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú nutričnú, technologickú a senzorickú hodnotu dopestovaných plodín, alebo negatívne vplyvajú na vodu, atmosféru, ako aj zdravie zvierat a ľudí. Z organických polutantov, ktoré v pôdach dlhšie pretrvávajú, sú predmetom monitorovania hlavne polycyklické aromatické uhlíkovodíky. Ostatné organické polutanty majú viac charakter „bodového“ znečistenia. V rámci monitoringu pôd Slovenskej republiky boli zistené najvyššie hodnoty polycyklických aromatických uhlíkovodíkov najmä na luvizemiach, v nivách väčších riek, ako je tunajšia Nitra, lokálne aj v kambizemiach a v okolí priemyselných centier. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v katastrálnom území obce nachádzajú relatívne čisté pôdy. Z hľadiska rizika kontaminácie rastlinnej produkcie ťažkými kovmi sa v katastrálnom území prejavuje stredné riziko tejto kontaminácie, obmedzené využívanie (odporúča sa na využívanie na trvalé trávne porasty, neodporúča sa aplikácia kompostov III. triedy a pestovanie plodín veľmi citlivých na príjem ťažkých kovov a ekologické hospodárenie). Z hľadiska odolnosti pôdy proti kompácii a intoxikácii v tomto katastrálnom území sa prejavuje slabá odolnosť pôdy proti intoxikácii kyslou skupinou rizikových kovov, silná odolnosť pôdy proti intoxikácii alkalickou skupinou rizikových kovov a slabá odolnosť pôdy proti kompácii. Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu v katastrálnom území obce prevládajú pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s nižšou pufracnou schopnosťou. Hlavným prejavom fyzikálnej degradácie je erózia, odnos pôdných častíc z povrchu pôdy účinkom vody a vetra. Z hľadiska potenciálnej vodnej erózie pôdy je katastrálne územie obce zaradené do kategórie slabej potenciálnej vodnej erózie. Napriek zaradeniu do kategórie slabej potenciálnej vodnej erózie sa v tomto katastrálnom území vzhľadom na výrazné plošné zastúpenie veľkoblukovej ornej pôdy prejavuje stredne silná až silná vodná erózia pôdy.

Kontaminácia pôdy

Dotknuté územie, kvôli skutočnosti, že sa vyznačuje nízkym stupňom poľnohospodárskej produkcie, patrí k oblastiam s menej kontaminovanými pôdami. Pri poľnohospodárskych pôdach možno reálne predpokladať, že vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu v poľnohospodárstve dochádza v týchto pôdach k úbytku rezíduí priemyselných hnojív a pesticídov. V zastavanom území sa kontaminované pôdy nachádzajú v okolí komunikácií. Tiež sa vyskytujú určité formy znečistenia pôd na okraji zástavby obce spojené so spôsobom bývania v dotknutom území, najmä z pestovateľskej činnosti a drobného chovateľstva.

Degradácia pôdy eróziou

Vonkajšími faktormi mechanickej degradácie pôd sú vietor a zrážky podporované typom reliéfu a antropogénnou činnosťou. Reliéf v riešenom území je z prevažnej miery rovinatý, bez prejavu vodnej erózie. Erózia sa môže prejavovať aj v blízkosti vodného toku Nitra, kde sú procesy zmyývania a

akumulácie intenzívnejšie. Na druhej strane odkrytý terén s prevahou poľnohospodársky obrábanej ornej pôdy poskytuje priam ideálne podmienky pre veternú eróziu, najmä v mimovegetačnom období.

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Na území obce Valaská Belá sa nenachádzajú žiadni významní odberatelia povrchových či podzemných vôd. Z hľadiska kvantitatívnej vodohospodárskej bilancie stanovujúcej vzťah medzi zdrojmi vody a požiadavkami na vodu a zistením požiadaviek krytia vodnými zdrojmi v obci je vo všetkých bilančných profiloch zaznamenaný aktívny bilančný stav. Vo všeobecnosti v celom regióne riešených obcí nie je prebytok podzemných a povrchových vôd. Zlepšenie stavu povrchových vôd pretekajúcich zastavaným územím obce riešime návrhom obecnej kanalizácie a čistenia odpadových vôd z domácností i z výrobných prevádzok. Ochranu podzemných vôd riešime dôsledným rešpektovaním pásiem hygienickej ochrany prameňov.

2.6. OBYVATEĽSTVO

Podkapitola obyvateľstvo prezentuje vývoj, štruktúru a predpokladaný vývoj do budúcnosti v oblasti ľudských zdrojov. Podrobná analýza je nevyhnutná na ciele plánovanie verejných služieb, ako aj komplexnej infraštruktúry. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v obci Valaská Belá k roku sčítania obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo v obci Valaská Belá (rok 2011 – SODB 2011)						
	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
obec Valaská Belá	2225	1105	279	335	1611	
Gápel	27	12	0	11	16	
Matušíková	100	50	13	22	65	
Stanáková	194	103	14	51	129	
Studenec	26	8	3	7	16	
Škrípov	61	22	3	15	43	
Valaská Belá	1802	910	246	229	1327	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2011 žilo v obci celkovo 2225 obyvateľov, pričom žien bolo 1105. Najviac obyvateľov žilo v obci Valaská Belá, najmenej v časti Studenec. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru obyvateľstva obce Valaská Belá podľa vierovyznania v roku 2011. Obec je podľa kritéria vierovyznania homogénna s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (90,23 %). Pri 7,49 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 3,38 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania		
Ukazovateľ	SODB 2011	%
Rímskokatolícke	1976	90,23
Evanjelická	2	0,09
Reformovaná kresťanská cirkev	3	0,14
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	0,05
nezistené	164	7,49
bez vyznania	74	3,38
Pravoslávna cirkev	1	0,05
iné	1	0,05
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1	0,05
Apoštolská cirkev	1	0,05
Cirkev československá husitská	1	0,05

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 95,07 %, česká národnosť bola zastúpená 0,59 %. Pri 5,75 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti			
Ukazovateľ	SODB 2011	%	
Slovenská	2082	95,07	
nezistená	126	5,75	
Česká	13	0,59	
Maďarská	1	0,05	
Rusínska	1	0,05	
Nemecká	1	0,05	
Ruská	1	0,05	
Zdroj: www.statistics.sk			

Demografia

Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade obce Valaská Belá bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
Obec Valaská Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
k 1.1.	2349	2327	2317	2317	2300	2264	2238	2237	2226	2210	2190
k 30.6.	2353	2315	2326	2309	2272	2248	2226	2232	2218	2200	2181
k 31.12	2327	2317	2317	2300	2264	2238	2217	2226	2210	2190	2171
muži	1171	1156	1158	1157	1139	1127	1120	1123	1115	1107	1096
ženy	1182	1159	1168	1152	1133	1121	1106	1109	1103	1093	1085
Index	-	0,996	1,000	0,993	0,984	0,989	0,991	1,004	0,993	0,991	0,991
Priemer ix											0,993

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov klesol o 156 obyvateľov (6,7 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 0,993, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,60 %. K najvyššiemu a jedinému nárastu došlo v roku 2011, kedy stúpol počet obyvateľov o 9 osôb. K rokom s najvyšším poklesom obyvateľstva patrili roky 2008 a 2009 a 2010, kedy klesol počet obyvateľov o 36, 26 a 21.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese, ako aj prirodzený prírastok v obci V. Belá.

Prirodzený prírastok											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HMPP	-0,46	-1,28	-1,46	-0,89	-0,72	-0,09	0,21	-0,31	-1,45	-0,66	-1,45
prirodzený prírastok	-16	-8	-11	3	-9	-14	-8	0	1	0	-10
hrubá miera pr. prír.	-6,8	-3,46	-4,73	1,3	-3,96	-6,23	-3,59	0	0,45	0	-4,59

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet živonarodených prekračuje v obci počet zomrelých obyvateľov len v roku 2007 a 2012. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2004 a 2009.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za obec V. Belá. V medziročnom porovnaní možno sledovať stabilný trend s výkyvom v roku 2010. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2010, kedy hrubá miera dosiahla 9,58. Do roku 2014 klesol tento počet na 8,01. V súčasnosti je v obci nevyrovnaný trend, aj keď vývoj počtu narodených v obci ovplyvnila ekonomická kríza. Pokles pôrodnosti sa znížil okolo roku 2009, kedy sa začali naplno prejavovať následky.

Počet živonarodených											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014

okr. Prievidza HM	7,78	8,25	8,04	8,66	8,76	9,39	9,58	9,17	8,02	8,31	8,01
narodení	22	24	16	25	24	17	18	26	22	21	14
živonarodení	22	24	16	25	24	17	17	25	22	21	14
hrubá miera živorod.	9,35	10,37	6,88	10,83	10,56	7,56	7,64	11,2	9,92	9,55	6,42

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade obecnej štatistiky. V priebehu sledovaného obdobia nie je možné identifikovať trend.

Počet potratov											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	3,69	3,47	3,95	3,75	3,45	3,38	2,94	3,02	2,78	2,81	2,59
potratovosť	6	6	7	4	2	2	4	5	2	5	3
hrubá miera potratovosti	2,55	2,59	3,01	1,73	0,88	0,89	1,8	2,24	0,9	2,27	1,38
index potratovosti	27,27	25	43,75	16	8,33	11,76	22,22	19,23	9,09	23,81	21,43
ukončené tehotenstvá	28	30	23	29	26	19	22	31	24	26	17
hrubá miera uk. tehot.	11,9	12,96	9,89	12,56	11,44	8,45	9,88	13,89	10,82	11,82	7,8

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 9,3 na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2006. V prípade obce V. Belá počet zomretých vyvíja náhodne a je problematické určenie trendu. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 38 zomretých obyvateľov, do roku 2014 klesol ich počet na 24.

Počet zomretých											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	8,23	9,53	9,5	9,55	9,48	9,48	9,37	9,48	9,47	8,97	9,47
zomretí	38	32	27	22	33	31	25	25	21	21	24
hrubá miera úmrtnosti	16,15	13,82	11,61	9,53	14,52	13,79	11,23	11,2	9,47	9,55	11,01

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v obci pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok v obci negatívny trend. Najvyššia a jediná pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2006. Najvyššie negatívne saldo bolo zaznamenané v roku 2008.

Saldo sťahovania											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	-0,36	-0,62	0,66	3,15	2,13	0	-0,87	-0,95	-1,74	-1,74	-2,17
migračné saldo	-6	-2	11	-20	-27	-12	-13	-11	-17	-20	-9
hr. miera migr. salda	-2,55	-0,86	4,73	-8,66	-11,88	-5,34	-5,84	-4,93	-7,66	-9,09	-4,13

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za obec V. Belá. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vystáňovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prisťahovaní	24	30	38	23	17	13	27	13	20	27	16
vystáňovaní	30	32	27	43	44	25	40	24	37	47	25

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

V sledovanom období postupne počet vystáňovaných narastá (s najvyššími počtami v rokoch 2013, 2008, 2007 a 2010). V roku 2014 počet vystáňovaných dosiahol hodnotu 25. Najväčší počet prístáňovaných bol zaznamenaný v roku 2006, kedy sa do obce prístáňovalo celkovo 38 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za obec. Celkový prírastok vykázal v okrese kladnú hodnotu len v roku 2007 a 2008.

Celkový prírastok (- úbytok)											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	-0,82	-1,89	-0,8	2,26	1,41	-0,09	-0,66	-1,26	-3,19	-2,4	-3,63
celkový prírastok	-22	-10	0	-17	-36	-26	-21	-11	-16	-20	-19
hrubá miera celk. pr.	-9,35	-4,32	0	-7,36	-15,85	-11,57	-9,43	-4,93	-7,21	-9,09	-8,71

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Celkový prírastok v obci vykazuje nerovnomerný a negatívny trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2008 a 2009, kedy počet obyvateľov klesol o 36 a 26.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v obci V. Belá. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2004 pripadalo 4,82. Do roku 2014 mierne klesol počet na 4,77.

Počet sobášov											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	4,82	4,87	4,65	4,97	5,11	4,94	4,73	4,78	4,67	4,42	4,77
sobášnosť	11	20	13	17	12	10	15	11	9	11	10
hrubá miera sobášnosti	4,67	8,64	5,59	7,36	5,28	4,45	6,74	4,93	4,06	5	4,59

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v obci vyššia, ako v prípade okresu. Najväčší počet sobášov bol v obci evidovaný v roku 2005. V prípade rozvodovosti boli hodnoty takmer počas celého obdobia pod úrovňou okresu. Vo všeobecnosti však možno povedať, že počet rozvodov sa vyvíja náhodne.

Počet rozvodov											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
okr. Prievidza HM	2,54	2,59	2,48	2,38	2,89	2,66	2,38	2,37	2,27	2,22	2,2
rozvodovosť	2	3	3	5	2	7	1	6	4	3	6
hrubá miera roz.	0,85	1,3	1,29	2,17	0,88	3,11	0,45	2,69	1,8	1,36	2,75
index rozvodovosti	18,18	15	23,08	29,41	16,67	70	6,67	54,55	44,44	27,27	60

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v obci je hlboko pod úrovňou Slovenska a okresu. Z dlhodobého hľadiska dochádza v obci k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2004 dosiahla hustota hodnotu 36,33 a do roku 2014 klesla na hodnotu 33,66.

Hustota obyvateľov na km ² k 31.12. podľa územie a rok											
Obec V. Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	109,77	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,4	110,51
okr. Prievidza	145,4	145,19	145,09	145,14	145,47	145,48	145,45	143,69	143,37	142,95	142,52
Obec V. Belá	36,33	35,74	35,91	35,65	35,08	34,71	34,37	34,45	34,24	33,96	33,66

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Veková štruktúra obyvateľstva obce

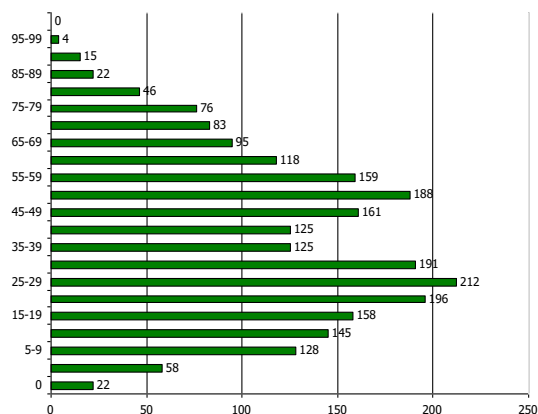
Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	2327	2317	2317	2300	2264	2238	2217	2226	2210	2190	2171
0	22	23	17	25	22	15	17	24	21	22	14
1-4	58	67	70	73	82	76	71	78	78	74	79
5-9	128	107	99	84	73	72	80	83	93	100	96
10-14	145	153	152	147	133	123	105	90	79	75	75
15-19	158	149	147	138	138	146	150	149	141	126	114
20-24	196	181	187	184	171	158	157	155	146	145	151
25-29	212	209	203	186	178	184	175	176	178	165	156
30-34	191	204	197	206	201	188	179	163	160	161	167
35-39	125	141	149	160	171	183	192	178	179	175	157
40-44	125	123	128	126	126	128	141	155	163	172	179
45-49	161	156	152	144	134	131	128	135	131	133	141
50-54	188	175	180	169	165	153	152	153	145	136	134
55-59	159	179	190	185	197	186	174	173	165	163	144
60-64	118	120	124	141	142	155	169	176	172	181	173
65-69	95	94	87	92	101	109	109	117	129	127	141
70-74	83	87	90	76	73	80	76	70	80	88	99
75-79	76	67	64	76	79	70	73	72	58	52	61
80-84	46	49	50	52	47	44	39	43	53	55	46
85-89	22	18	18	21	22	30	25	28	29	30	30
90-94	15	10	9	11	9	7	5	7	7	7	11
95-99	4	4	3	3	0	0	0	1	3	3	3
100+	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0

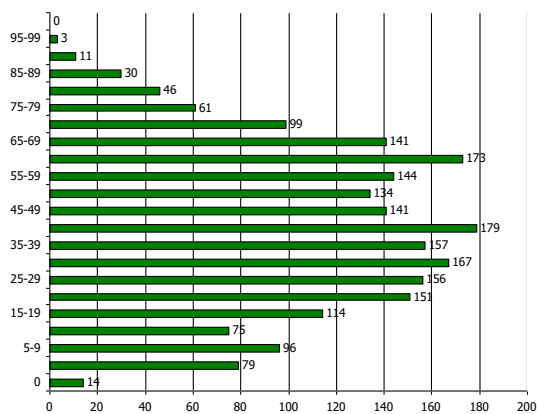
Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Veková štruktúra obyvateľstva

2004

2014

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 35 – 44 a 60 - 69. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v obci V. Belá.

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov hlavne v dôchodkovom veku. Do roku 2025 by mal počet obyvateľov klesnúť na 2144.

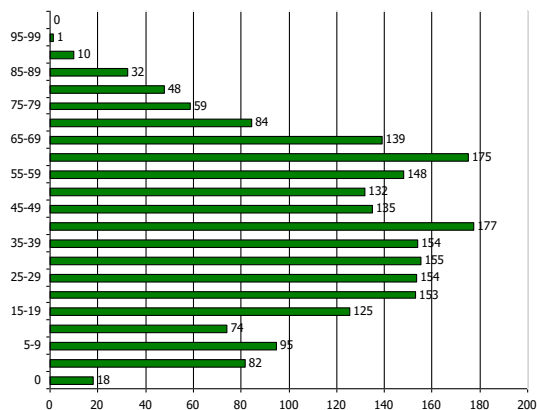
Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Spolu	2152	2154	2161	2157	2155	2153	2151	2149	2148	2146	2144
0	18	18	17	17	17	16	16	16	15	15	15
1-4	82	83	85	86	87	89	90	92	93	95	96

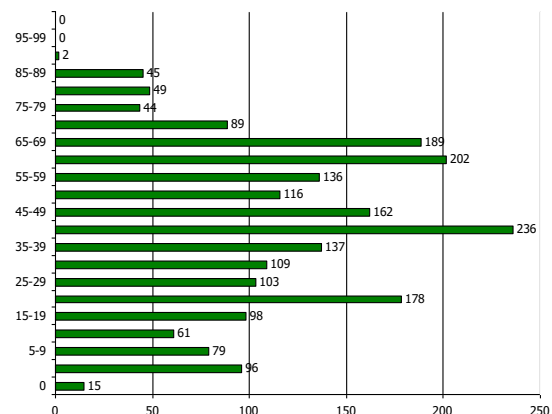
5-9	95	93	92	90	89	87	85	84	82	81	79
10-14	74	72	71	70	69	67	66	65	63	62	61
15-19	125	123	120	117	115	112	109	106	104	101	98
20-24	153	156	158	161	163	166	168	171	173	176	178
25-29	154	149	144	138	133	128	123	118	113	108	103
30-34	155	151	146	142	137	132	128	123	118	114	109
35-39	154	153	151	149	148	146	144	142	141	139	137
40-44	177	183	189	195	201	207	213	218	224	230	236
45-49	135	138	141	143	146	149	151	154	157	160	162
50-54	132	130	129	127	126	124	122	121	119	118	116
55-59	148	150	155	153	150	148	146	143	141	139	136
60-64	175	179	181	183	186	189	191	194	196	199	202
65-69	139	144	149	154	159	164	169	174	179	184	189
70-74	84	85	85	86	86	87	87	87	88	88	89
75-79	59	57	56	54	53	51	50	48	47	45	44
80-84	48	48	48	48	48	48	48	48	49	49	49
85-89	32	34	35	36	37	39	40	41	42	44	45
90-94	10	8	8	7	5	4	3	3	3	2	2
95-99	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
100+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Prognózovaná veková štruktúra obyvateľstva

2015

2024

Ďalšie demografické charakteristiky

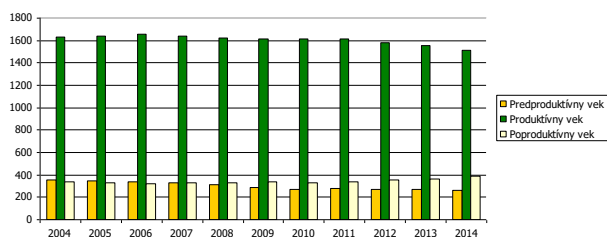
Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o 50. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný pokles o 25,21 %. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 117.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	353	350	338	329	310	286	273	275	271	271	264
Produktívny vek	1633	1637	1657	1639	1623	1612	1617	1613	1580	1557	1516
Poproduktívny vek	341	330	322	332	331	340	327	338	359	362	391

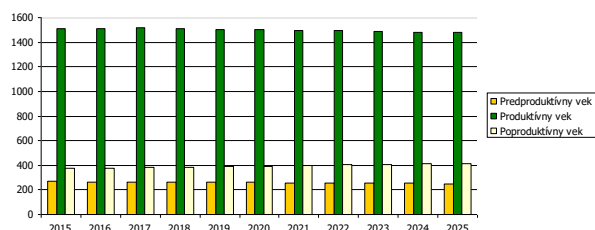
Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k poklesu vo vekových skupinách predproduktívneho a produktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2025.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine poproduktívneho veku. Vo vekovej skupine predproduktívneho a produktívneho veku sa predpokladá pokles.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	269	266	265	263	261	259	257	256	254	252	250
Produktívny vek	1509	1511	1514	1508	1504	1500	1496	1491	1487	1482	1478
Poproduktívny vek	374	377	382	386	389	393	398	403	407	412	416

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 40 do 44 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medzioročnom porovnaní 2004 až 2014 bol zaznamenaný takmer v každej skupine okrem 35 až 44 rokov a od 45 do 59 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2004 a 2014

Vek	2004	2014	rozdiel 2014 -2004
15-19	158	114	-44
20-24	196	151	-45
25-29	212	156	-56
30-34	191	167	-24
35-39	125	157	32
40-44	125	179	54
45-49	161	141	-20
50-54	188	134	-54
55-59	159	144	-15
60-64	118	173	55

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 95,07 %, česká národnosť bola zastúpená 0,59 %. Pri 5,75 % nebola zistená národnosť.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	2082	95,07

nezistená	126	5,75
Česká	13	0,59
Maďarská	1	0,05
Rusínska	1	0,05
Nemecká	1	0,05
Ruská	1	0,05
Zdroj: www.statistics.sk		

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V obci majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s učňovským vzdelaním bez maturity (22,19 %) a s úplným stredným vzdelaním – 17,67 %. Vysoký počet obyvateľov disponovalo stredným odborným vzdelaním bez maturity (15,48 %). Obyvatelia bez školského vzdelania tvorili skupinu 13,56 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce v roku 2012			
	počet	%	
dosiahnuté vzdelanie			
úplné stredné odborné (s maturitou)	387		17,67
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	106		4,84
bez školského vzdelania	297		13,56
učňovské (bez maturity)	486		22,19
základné	332		15,16
stredné odborné (bez maturity)	339		15,48
úplné stredné všeobecné	77		3,52
nezistené	44		2,01
úplné stredné učňovské (s maturitou)	87		3,97
vysokoškolské bakalárske	40		1,83
vyššie odborné vzdelanie	27		1,23
vysokoškolské doktorandské	3		0,14
Zdroj: statistics.sk, 10.7.2015			

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne nevyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v obci ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2008 klesajúci trend.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet nezamestnaných v obci. V roku 2014 bolo v obci evidovaných 117 nezamestnaných, toho žien bolo 59. Miera nezamestnanosti v obci dosiahla hodnotu 7,72 %.

Nezamestnaní v obci											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
V. Belá	138	117	86	79	64	108	104	119	135	134	117
z toho ženy	62	50	43	38	26	41	47	48	61	69	59
Produktívny vek	1633	1637	1657	1639	1623	1612	1617	1613	1580	1557	1516
Miera nezamestnanosti	8,45	7,15	5,19	4,82	3,94	6,70	6,43	7,38	8,54	8,61	7,72
Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015											

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v obci a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50
Trenčiansky kraj	9,87	8,09	6,80	5,19	4,50	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89	10,74
Okres Prievidza	10,75	9,41	8,90	7,17	6,38	6,34	11,16	12,05	12,88	12,97	13,90
Muži	11,54	8,58	7,98	6,04	5,33	5,37	10,41	10,71	11,90	11,78	12,40
Ženy	9,82	10,41	9,99	8,55	7,62	7,47	12,04	13,63	14,02	14,46	15,82

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2013 dosiahla úroveň 15,82 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa dosiahla v roku 2003 (12,40 %). Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel mierne narastá. K znižovaniu podielu dochádza aj v prípade skupiny od 15 do 24 rokov, kedy do roku 2013 klesol podiel na 19,31 %.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %											
Okr. Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
15-24	21,93	19,24	20,23	18,50	16,61	17,53	19,36	18,49	18,17	21,20	19,31
25-34	20,05	20,83	20,34	20,49	20,81	21,24	24,34	24,68	24,67	22,91	23,26
35-49	38,04	37,40	35,99	34,81	35,18	33,02	31,99	32,16	31,29	31,80	32,41
50 a viac	19,98	22,53	23,44	26,21	27,40	28,21	24,31	24,67	25,87	24,08	25,02

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie od 13 do 24 mesiacov a v skupine nad 24 mesiacov. Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky. Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tvorili najväčšiu skupinu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním (SOU bez maturity) a úplným stredným vzdelaním.

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti obec spolupracuje s ÚPSVaR v Prievidzi, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Obec spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj obcou samotnou. Obec v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Najširšia ponuka pracovných príležitostí je orientovaná na hospodársku základňu – prevádzky Elektrárne Nováky, Novácke chemické závody, a.s., Hornonitrianske bane Prievidza (HBP), a.s. a iné... V súčasnosti v rozhodujúcej miere ovplyvňujú trh práce v obci malé a stredné podnikateľské subjekty a živnostníci, ktorí sú zameraní na všetky činnosti hospodárstva, či už vo výrobe priemyselnej, poľnohospodárskej, stavebníctve, obchodovaní, v službách. Významným vývojovo novým zdrojom pracovných príležitostí sa predpokladá sektor obchodu a služieb, najmä cestovného ruchu – v súčasnosti nie sú v dostatočnej miere využité prírodné danosti v oblasti Prievidza a okolie. Bez nových vonkajších impulzov nie je možné očakávať pozitívne zmeny a zvyšovanie zamestnanosti obyvateľov priamo v obci. V obci sú obyvatelia zamestnaní hlavne v malých výrobných rodinných prevádzkach a v službách. Vzhľadom na veľkosť obce je pracovný trh obmedzený.

Štruktúra zamestnancov podľa OKEČ											
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Poľn., poľov. a les., rybolov, chov rýb	2,5	2,08	1,92	1,65	1,65	1,54	0,8	1,51	1,36	1,23	1,09
Priemysel spolu (okrem stavebníctva)	41,35	40,79	40,29	39,68	39,75	38,93	39,74	36,47	37,17	37,81	38,48
Priemyselná výroba	25,73	26,7	26,51	27,09	27,36	27,48	28,41	23,6	25,5	27,26	29,11
Stavebníctvo	3,28	3,16	3,25	3,14	2,95	3,11	3,65	3,85	2,75	1,74	0,67

Veľkoobchod a maloobchod; ...	4,07	4,03	3,86	4,13	4,37	5,25	7,77	8,92	10,37	11,7	13,11
Hotely a reštaurácie	0,13	0,29	0,24	0,23	0,33	0,31	0,12	0,08	1,33	2,49	3,71
Doprava, skladovanie, pošty a tel..	3,75	3,61	3,72	3,32	3,4	3,45	3,04	4,53	2,86	1,31	-0,32
Finančné sprostredkovanie	0,68	0,7	0,64	0,62	0,68	0,61	0,57	0,64	0,62	0,61	0,59
Nehnut., prenájom a obch. činnosti	1,7	2,09	2,72	1,73	1,68	1,69	0,24	0,37	1,57	2,67	3,84
V. správa a obrana; povinné soc. zabezp.	3,04	3,09	3,5	5,71	5,0	5,3	4,59	6,76	5,03	3,43	1,74
Školstvo	7,96	7,64	7,39	6,92	6,79	6,46	5,03	6,4	6,28	6,17	6,05
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	4,21	4,22	4,27	4,06	4,23	4,14	4,75	5,62	4,29	3,06	1,76
Ost. spoloč., sociálne a osobné služby	1,59	1,59	1,67	1,72	1,83	1,73	1,28	1,25	0,87	0,53	0,16

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

V primárnom sektore sú zastúpené podnikateľské subjekty poľnohospodárskej výroby, kde okrem súkromne hospodáriacich roľníkov sa jej venujú poľnohospodárske organizácie. Pracovné príležitosti v obci sú prevažne v poľnohospodárstve, priemyselnej výrobe, doprave a komerčných službách, ktoré sa po reštrukturalizácii budú rozmáhať.

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých sektorov národného hospodárstva. Najviac obyvateľov je zamestnaných v sekundárnom sektore – výroba (419) a službotvornom sektore (473).

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo						
	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
obec Valaská Belá	1046	856	90	419	473	727
Gápel	11	7	2	6	3	18
Matušiková	48	42	7	22	18	39
Stanáková	91	69	5	38	38	76
Studenec	11	6	2	6	2	14
Škrípov	29	21	3	11	13	29
Valaská Belá	856	711	71	336	399	551

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo obce V. Belá. Z celkového počtu ide ekonomicky aktívneho obyvateľstva ide až o 856 obyvateľov, čo tvorí 81,83 %.

Pôvodným zamestnaním „starých Valaskobelánov“ bolo pasenie oviec a salašníctvo. Ovce chovali gazdovia z dediny i lazov, tí bohatší vlastnili aj 120 oviec. Tiež sa venovali poľnohospodárskym prácam a chovu hovädzieho dobytku, kôz a hydiny. Pokles chovu nastal v 60-tych rokoch 20. storočia, kedy nastal rozvoj industrializácie krajiny. Na jar roku 1949 bolo založené Jednotné roľnícke družstvo I. typu, ktoré začalo hospodáriť na jeseň v roku 1949 na výmere 400 ha. Jeho existencia bola ale krátka, trvala len niekoľko mesiacov. V obci bola dobre zastúpená aj domáca výroba. Ľudia si vedeli doma vyrobiť truhlice na obilie, šatstvo, drevený riad, koše na zemiaky a ovocie, metly, či súkno. Z potravín vedeli dopestovať takmer všetko – z plodín najviac zemiaky, kapustu, jačmeň, ovos, konope, ľan, zo strukovín, hlavne fazuľu a hrach, ďalej cibuľu, kvaku, mak a pre dobytok krmnu repu. Nedostatkom bola soľ a cukor. V 18. storočí v obci pracovali mlyny, súkennícka valcha a traja kováči. Už v prvej polovici 18. storočia sa tu objavili aj rozvinuté formy podomového obchodu a potulného zamestnania. Išlo o sklenárstvo a oknárstvo. Základy oknárstvu vo Valaskej Belej dali počiatky výroby tabuľového skla v gápelskej sklárni. Vznik gápelskej sklárne spadá do obdobia, kedy sa sklárne zakladali vo veľkom počte na šľachtických a cirkevných majetkoch, aby sa zúžitkovalo vtedajšie veľké a nevyužívané bohatstvo lesov na našom území. Svoje výrobky miestna skláraň dopravovala najskôr po ceste do 30 kilometrov vzdalenej železničnej stanice Nováky. Neskôr, od roku 1925, po úzkokolejke Ilava-Zliechov-Gápel. Kuriózna sklárska preprava však netrvala dlho, pretože v roku 1929 bola skláraň v Gápeli zrušená. Podomoví obchodníci z Valaskej Belej sa výrazne zaslúžili o rozšírenie dobrého mena gápelského tabuľového skla, ktoré roznášali v krošni na chrbte. Valaská Belá sa stala kolískou slovenských oknárov. Spočiatku mali oknári voľnosť v podnikaní a mohli sa pohybovať bez obmedzenia. Za zárobkom chodili hlavne do Pešti, ale aj do Eséku, Bukváru, Dolováru a Báčky, neskôr už len na Dolnú zem a Moravu. Belianski oknári a sklári vytvorili profesiu, ktorá vynikla ako slovenské

národné špecifikum. Dnes sa už síce život zmenil, ale prítomnosť nadväzuje na dedičstvo oknárov, ktorí vstúpili prítulnosť ku sklu celým generáciám. Dali tak v minulom storočí prvý impulz pre vznik sklárskeho výrobného družstva vo Valaskej Belej, ktoré zaniklo pár rokov po „nežnej revolúcii“. Dnes sú v obci už len menšie súkromné sklárske firmy. V obci bola zastúpená aj textilná výroba – výrobné družstvo Ľudová tvorba vo Veľkom Rovnom mala od roku 1951 prevádzku textilnej výroby vo Valaskej Belej. Práve s Ľudovou tvorbou SVD Krištál' vo svojich začiatkoch úzko spolupracoval. Predmetom výroby Ľudovej tvorby boli bavlnené šatky, uteráky, posteľné tkaniny, obrusy a iné produkty. V dôsledku nedostatku kvalitného materiálu a vysokých dopravných nákladov, ako aj slabého odbytú, prevádzka vo Valaskej Belej ukončila v roku 1994 svoju výrobu (VS 2013, 2014, s.7).

2.8. BÝVANIE

Obec Valaská Belá nie je osadou čistého typu. Najstaršie domy boli stavané do podoby kruhovej, netvoriac domorad, ale takzvané „grunty“. To znamená, že domy, nielen obytné, ale i hospodárske stavby, boli postavené okolo spoločného dvora (k najstarším a najväčším gruntom patrili – grunt U Slugňov, U Labov, U Tantošov, U Kráľov, Topákov grunt...) Spoločné mali kamenné, jednoposchodové komory. Pred komorami boli pitvory, ktoré mali tvar oblúkových výklenkov, zvané rampúchy. Väčšina domov na lazoch je prestavaná na rekreačné chaty a chalupy. Domy boli kedysi malé a nízke, bez akýchkoľvek architektonických ozdôb. Stavali ich väčšinou z dreva, pokrývali slamou. Interiéry neboli ozdobované vôbec, pretože boli celkom zadymené a začiernené dymom a sadzami z ohniska v izbe, keďže dym z neho nebol odvádzaný komínom, ale celou povalou a prípadnými štrbinami (domy boli pôvodne bez komína). Dom sa skladal z dvoch miestností – z komory a izby. Neskôr sa domy stavali z pálenej i nepálenej – surovej tehly. Našli sa však aj domy z kameňa, najčastejšie z vápenca. Tieto domy boli už úhladnejšie, dym vychádzal komínom. Slamenú strechu neskôr nahrádzali drevenými šindľami a v novšej dobe potom škridlou a eternitom (VS 2013, 2014, s.6-7).

Prevládajúcou funkciou obce Valaská Belá je bývanie. Prevažuje len individuálna bytová výstavba. Nasledujúca tabuľka prezentuje početnosť bytového fondu v súčasnosti.

Obývané byty a domy (2011)			
	spolu	byty v rodinnom dome	domy
obec Valaská Belá	689	643	623
Gápel	18	18	17
Matušiková	38	38	35
Stanáková	76	75	75
Studenec	13	13	13
Škrípov	30	30	30
Valaská Belá	514	469	453

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V obci Valaská Belá bolo v roku 2011 evidovaných 689 bytov. Bytov v rodinnom dome bolo 643 bytov. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet neobývaných bytov podľa dôvodu neobývanosti. Najviac bytov bolo trvalo neobývaných z dôvodu rekreácie (94) a z dôvodu zmeny vlastníctva - 27.

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)				
zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
27	94	7	19	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (586).

Byty podľa formy vlastníctva (2011)				
vlastné v obyt. domoch	byty vo vlast. v rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
65	586	1	0	22

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v obci Valaská Belá disponuje plochou od 81 do 120 m² – 327 bytov. Byty so 40 až 80 m² boli zastúpené v počte 159+32.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy					
Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²	
v RD	30	159	318	135	
v BD	0	32	9	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v obci najviac zastúpené byty 3 a 5+ izbové. Treťou najväčšou skupinou sú 4 izbové byty. Byty s 2 obytnými miestnosťami sú zastúpené v počte 113.

Byty podľa počtu obytných miestností							
1	2	3	4	5+			
41	113	231	129	173			

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Spoločný zdroj pitnej vody malo 443 + 40 domácností. Na vlastný zdroj bolo napojených 120 domácností.

Byty podľa zásobovania vodou v RD a BD					
	v byte - spoločný zdroj	v byte - vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu	
RD	443	120	8	35	
BD	40	0	0	0	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentujú nasledujúce tabuľky. Celkovo bol v roku 2011 pripojených do siete internet 219 + 20 bytov, a pevnou linkou disponovalo 255 + 17 bytov.

Vybavenosť bytov a domácností v obci v RD a BD					
podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia		
mobilný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet	
RD	471	237	255	219	
BD	37	21	17	20	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v obci Valaská Belá je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného lokálneho kúrenia (480). Iný typ vykurovania využívali cca. 146 bytov.

Obývané byty podľa typu kúrenia				
ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia	
6	480	146	4	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených pevným palivom – 629 bytov. Elektrickú energiu na vykurovanie využívalo 7 bytov.

Obývané byty podľa zdrojov energie						
plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny	
0	7	2	629	2	4	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou

sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V obci sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2014 klesol ich počet na 118 osôb.

Fyzické osoby - podnikatelia											
o. Valaská Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fyz. osoby – podnik.	104	101	120	136	157	145	145	137	135	132	128
Živnostníci	102	99	116	130	150	137	137	130	128	123	118
Slobodné povolania	2	2	4	6	7	8	8	7	7	8	8
SHR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2

Zdroj: ŠÚSR, DataCubes, 2015

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet podnikateľských osôb. Celkovo je v obci činných 32 právnických osôb. Z celkového počtu boli 15 neziskových a 17 ziskových subjektov.

Právnické osoby v obci											
o. Valaská Belá	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby spolu	18	19	19	22	21	21	24	25	29	33	32
Práv. osoby ziskové	13	13	12	12	11	11	12	13	15	18	17
Práv. osoby neziskové	5	6	7	10	10	10	12	12	14	15	15

Zdroj: ŠÚSR, DataCubes, 2015

V skupine ziskových subjektov je situácia stabilizovaná.

Komerčné služby

V obci sú dostupné nasledujúce služby: Kaderníctva – v centre obce, Kaderníctvo MAJKA, Dámske a pánske kaderníctvo Daniela Šedíková, Kaderníctvo Michaela, Kozmetika – v centre obce: Kozmetický salón Ellisia, Pneuservis - Pneu-Peter, Mária Dolinajová, Osobná doprava - BELABUS - Ľuboslav Furka, osobná doprava po území Slovenska a v rámci EÚ, Autodoprava - RELA – Jozef Revický, Oprava a predaj bicyklov - Miroslav Feiler, Valaská Belá, Povrchová úprava kovov – kataforéza - AUDO – Panter, Samuel Topák, výkup druhotných surovín – železo, farebné kovy - Ivan Šimko, Valaská Belá.

Výroba

Už v 18.storočí, ako je to už v texte spomenuté, v osade Gápel začala fungovať malá sklárňa, ktorá neustále rástla. Existovala s malými prestávkami až do 20. storočia. 15. januára 1956 bola premiestnená do ústredia obce Valaská Belá. Nové výrobné družstvo malo názov Krištál - sklárske ľudové družstvo Valaská Belá. Tak, ako podnik postupne upadal, bolo prepustených mnoho remeselníkov a odborníkov na prácu so sklom. Jednou zo šancí bolo založenie vlastnej firmy. Takto vzniklo v obci niekoľko malých firiem na brúsenie a maľbu skla, na zasklievanie, na výrobu zrkadiel a pod. Dnes je ich v obci sedem:

Peter Dolinaj, Sklenný sen - s cieľom pokračovať v tradícii kraja a nadviazať na sklárske umenie starých majstrov sklárov z osady Gápel, patriacej obci Valaská Belá, bola v januári 2007 v obci zriadená starodávna remeselná dielnička majstra sklára. Hlavným cieľom je priblížiť občanom a návštevníkom obce krásu a tradíciu ručne fúkaného a hutne zdobeného skla. Zakladateľom spolku je Peter Dolinaj, bytom Valaská Belá č. 20. Spolok ponúka prehliadku starodávnej remeselnej dielničky majstra sklára priamo pri výrobe umeleckých kúskov zo skla, ako aj prehliadku drevených foriem a náradia, starých kovových nástrojov a pomôcok používaných pri tvarovaní a zdobení skla. V dielničke

je možné vidieť aj zachované rôzne výrobky gápelskej sklárne z konca 18. storočia, z 19. a prvej štvrtiny 20. storočia.

Ďalej sú to Jaroslav Ďurmek, CRYSTAL – brúsenie krištáľového skla, Anna Ďurmeková, Glassdecor – výroba maľovaného skla, dekorovaného skla a porcelánu, nápojového skla, ozdobných fliaš a iných dekoračných predmetov, Vladimír Kodaj, Crystal KAM – pieskovanie, maľovanie, brúsenie úžitkového skla a porcelánu, Pavol Matlo – výroba interiérových zrkadiel, Jozef Mihál – brúsenie krištáľového skla a Mária Slugeňová, Sklomix – maľovanie, dekorovanie, brúsenie skla a porcelánu, reklamná potlač, sieťotlač, kartonáž.

Od roku 2006 sa začal rozvíjať v malej miere v obci aj elektrotechnický priemysel, kedy spustila spoločnosť LEONI Slovakia, spol. s r. o., so sídlom v Novej Dubnici v obci výrobu káblových zväzkov do bielej techniky, čím vytvorila nové pracovné miesta pre 150 ľudí. S väčšími, či menšími problémami existuje prevádzka firmy doteraz a svoju výrobnú činnosť uskutočňuje v priestoroch bývalého textilného družstva Ľudovej tvorby. Drevársky priemysel v obci Valaská Belá, ktorá sa nachádza v horskom prostredí, prezentujú tri súkromné firmy, ktoré majú vo svojom programe prácu s drevom: J&F, spol. s r. o. – spracovanie dreva, so sídlom Valaská Belá č. 1223, Emil Dlábik - DREMI – pílenie drevnej hmoty, piliarska výroba stavebného reziva, Viliam Lukáš - VIERI – piliarske práce (VS 2013, 2014, s.10-11).

Poľnohospodárska výroba

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Valaská Belá, ktorá je začlenená do okresu Prievidza, kraj Trenčiansky. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je len 6477,4 ha, z čoho orná pôda zaberá len 2028,8 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa nepatrne znižuje. Podiel na celkovej výmere má poľnohospodárska pôda 31,3 %.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v obci Valaská Belá											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
% z celkovej výmery	31,4	31,4	31,4	31,4	31,4	31,1	31,3	31,3	31,3	31,3	31,3
Poľnohosp. pôda - spolu	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4	6477,4
- orná pôda	2032,3	2031,9	2031,8	2031,4	2030,9	2014,2	2025,0	2029,1	2028,8	2028,9	2028,8
- záhrada	136,9	136,9	136,8	136,4	136,2	134,3	128,6	128,5	128,4	128,3	128,2
- ovocný sad	27,2	27,0	26,8	26,9	26,8	26,7	25,6	25,7	25,8	25,8	25,8
- trvalý trávny porast	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6

Zdroj: DataCubes, ŠÚ SR, 2015

V roku 1961 bol vytvorený štátny poľnohospodársky podnik Štátny majetok v Nitrianskom Rudne, ktorý mal štyri hospodárske dvory – jeden z nich aj vo Valaskej Belej v laze U Kuricov. V rokoch 1966-1967 bola postavená nová budova u Kuricov pre chov hovädzieho dobytku. Do roku 1997 existovali v obci dva poľnohospodárske dvory: Štátneho majetku, š.p., U Kučerov a U Kuricov. Tieto dva podniky sa zlúčili a vznikla nová poľnohospodárska firma Čierna hora, a. s., Valaská Belá, hospodáriaca v katastri oce na výmere 1 750 ha. Táto firma existuje dodnes. Sústreďuje sa hlavne na chov oviec, kôz, hovädzieho dobytku a kureniec, ktoré expedujú do rôznych hydinárskych závodov na spracovanie. Firma sa pokúšala pestovať kukuricu a jačmeň, ale dosahovala v našich klimatických podmienkach malé výnosy. Hospodárenie s týmito produktmi kládlo vysoké finančné nároky a vytváralo problémy. Vo firme sú stále odkázaní na štátne dotácie, lebo odberatelia neustále vytvárajú tlak na znižovanie nákupných cien. V roku 2009 bola na podujatí Ovenálie Východná 2009 bryndza, ktorú vyrába spoločnosť Čierna hora, a. s., vyhlásená za najlepšiu na Slovensku. Okrem poľnohospodárskej firmy Čierna hora, a. s., pôsobí v obci asi 20 súkromných poľnohospodárov. Chovajú kravy na mlieko, časť produkcie predávajú. Obec sa sama zásobuje zeleninou, zemiakmi, ovocím.

Lesná správa bola založená v roku 1974, vznikla z bývalých poľesí Nitrianske Rudno, Valaská Belá, Zliechov, Gápel a Liešťany. V rokoch 1975-1979 boli prevzaté nelesné pôdy od ŠM Nitrianske Rudno s cieľom zalesniť ich. V 80-tych rokoch 20. st. sa zmenil názov na Severoslovenské štátne lesy – Lesný závod Prievidza, Lesná správa Valaská Belá. Lesná správa uskutočňovala a zabezpečovala tieto činnosti: zalesňovanie, ochrana lesných kultúr, prerezávky, ostatné pestovateľské práce, upratovanie haluziny, ťažba dreva, približovanie dreva. Okrem týchto výkonov vykonávala aj iné práce, ako sú:

výroba sadeníc v lesných škôlkach, čistenie chodníkov, posedov, krmidiel zveri, poľnohospodárske práce pri zbere krmovín pre vlastnú potrebu a iné. V roku 1985 dobudovala vodnú nádrž v Gápľi na zachytávanie prívodných vôd. Táto sa súčasne využíva ako rybník. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na poľnohospodársku výrobu a rozvoj služieb (VS 2013, 2014, s.11-13).

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba v regióne je zameraná na produkciu cukrovej repy a zemiakov. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia ostáva pomerne stabilná. V roku 2013 činila produkcia 16,95 ton.

Hektárová úroda											
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny spolu	2,71	3,87	3,18	3,52	3,81	4,56	4,00	3,18	4,40	3,55	3,69
Obilniny	2,71	3,88	3,70	3,55	3,82	4,57	4,01	3,20	4,42	3,55	3,70
Olejníny	1,18	2,46	2,04	1,89	2,41	2,45	2,44	2,11	1,97	2,50	2,73
Zemiaky	16,79	17,68	17,26	18,19	25,02	21,72	23,85	13,96	23,64	27,51	16,95
Cukrová repa	36,32	38,01	46,90	33,99	44,93	43,55	50,65	47,54	47,03	44,87	39,88
Viac. krm. na ornej p.	5,51	5,78	4,74	5,74	6,11	5,78	4,75	5,42	4,27	4,77	4,93

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Živočišná výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Prievidza. Z hľadiska živočišnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, oviec a hovädzieho dobytku.

Stav hospodárskych zvierat											
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hovädzí dobytok	4818	3564	3054	3257	3138	3142	3135	3362	3380	3570	3591
Ošipané	9002	8275	1627	1148	1310	876	785	733	519	533	590
Ovce a barany	2784	2084	2184	1951	2701	4323	4750	5495	5539	6222	4629
Kozy a capy	682	597	659	564	505	526	669	634	608	609	557
Kone	73	73	74	51	60	83	82	85	80	88	83
Hydina	25735	25735	25735	25735	25735	24700	24692	24702	24692	24759	24748

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu v okrese.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hov. dob. (na 100 ha poľ. p.)	36,0	37,7	39,6	39,0	41,4	38,8	36,1	35,0	35,1	35,5	35,9
Kravy (na 100 ha poľ. p.)	15,8	16,7	18,0	17,0	16,7	15,5	15,2	14,8	14,9	14,9	14,8
Ovce (na 100 ha poľ. p.)	12,2	17,7	21,0	24,0	29,4	30,7	25,5	28,1	31,2	35,2	33,7
Ošipané (na 100 ha ornej pôdy)	231,8	48,2	66,4	66,7	116,5	105,5	120,7	127,7	121,9	126,6	120,7
Hydina (na 100 ha ornej pôdy)	2367	2065	2798	2796	1768	4044	5861	1068	1167	4088	4967
Sliepky (na 100 ha ornej pôdy)	575,8	483,9	474,1	373,0	399,8	389,7	393,0	399,8	390,2	396,1	388,4

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V obci sa nachádza materská škola. Plnoorganizovaná základná škola sa nachádza v okresnom meste Prievidza.

Materská škola

V obci sa nachádza 1 materská škola. V roku 2014 bolo v materskej škole evidovaných 62 detí. Výchovno-vzdelávacia činnosť je zameraná na individuálny rozvoj dieťaťa, jeho sociálno-emocionálny,

fyzický a intelektuálny rozvoj v súlade s individuálnymi a vekovými osobitosťami. V triede predškolákov využívame prvky metodiky "Krok za krokom" z nadácie Škola dokorán. Aktivity MŠ: výuka anglického jazyka, gymnastika, športovo-turistické vychádzky, spolupráca s rodičmi - karneval, deň matiek, rozlúčka s predškolákmi, oslavy MDD, vianočná besiedka, exkurzie, výlety, prezentujeme zdravý spôsob života (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=materska_skola).

Materská škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
MŠ spolu - deti	42	0	37	36	39	40	42	44	44	44	62
MŠ - štátne - triedy	2	0	2	2	2	2	2	2	2	2	3
MŠ - štátne - učitelia	3	0	3	3	3	4	4	4	4	4	6

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, DataCubes

Základná škola

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje základná škola a materská škola, ktoré boli v roku 2012 zlúčené podľa rozhodnutia obecného zastupiteľstva do jedného právneho celku s oficiálnym názvom „Základná škola s materskou školou Valaská Belá“. Na základnej škole sa vyučujú dva cudzie jazyky – nemčina a angličtina. V roku 2014 učilo na škole 14 učiteľov, 1 asistent učiteľa a 1 vychovávateľ. Základná škola poskytovala základné vzdelanie v danom roku 154 žiakom v deviatich triedach, materskú školu navštevovalo 62 detí v 3 triedach. Na mimoškolské aktivity sú pri základnej škole zriadené školské zariadenia: školský klub detí a centrum voľného času, ktoré poskytujú širokú škálu krúžkovej záujmovej činnosti a doplnkových vzdelávacích aktivít. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na zvýšenie jazykových znalostí a jazykovej zdatnosti žiakov a detí, vrátane cudzích jazykov a prehĺbovanie vedomostí a zručností v oblasti informačných technológií a počítačovej gramotnosti (VS 2013, 2014, s.8).

Základná škola											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ZŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ZŠ spolu - deti	238	243	224	210	191	173	157	154	148	143	154
ZŠ - štátne - triedy	10	10	10	10	11	9	9	9	9	9	9
ZŠ - štátne - učitelia	16	16	15	17	15	18	14	12	14	14	14

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, DataCubes

Areál školy je z veľkej časti vysadený zeleňou. V športovej časti areálu je doskočisko, bežecká dráha a multifunkčné ihrisko. V tejto časti je taktiež vybudovaná relaxačná časť pre žiakov na oddych a aktivity, kde je stabilný krb, k dispozícii sú drevené lavice a stoly, mobilné altánky. Škola je priestorovo zložená z dvoch budov. V hlavnej budove prebieha výchovno-vzdelávací proces v 9 triedach a v 6 odborných učebniach: učebňa fyziky a chémie, učebňa prírodopisu, učebňa PC a notebooková učebňa, učebňa zemepisu a dejepisu, školská knižnica, telocvičňa. V suteréne hlavnej budovy sú dve šatne pre žiakov. Súčasťou hlavnej budovy sú 4 byty, tri sú obývané, 1 bol rekonštruovaný a je využívaný na krúžkovú činnosť a aktivity CVC. Vedľajšia budova slúži ako školský klub detí, školské stravovacie zariadenie, jedáleň pre cudzích strávníkov, školská knižnica, verejná knižnica, učebňa kontinuálneho vzdelávania. Vybavenie kabinetov je na dobrej úrovni. Škola disponuje dostatkom pomôcok, ktoré sú každoročne podľa finančných možností a nárokov učiteľov dopĺňané. V tomto školskom roku boli zakúpené: učebné knihy, výukové softvéry, výučbové CD na anglický jazyk, hudobnú výchovu, matematiku, nástenné mapy na vyučovací predmet biológia, odborné metodické materiály pre pedagogických zamestnancov, odborné knihy a časopisy, školské atlasy, odborné brožúry z vydavateľstva Raabe a Infra, metodické príručky, licencia virtuálnej knižnice a datakabinetu pre potreby učiteľov, publikácie na slovenský jazyk na rozvoj techniky čítania, odborná literatúra k diagnostike žiakov, metodiky k predmetom v ročníkoch 1. – 4. (VS 2013, 2014, s.9).

Stravovanie pre materskú a základnú školu zabezpečuje školská jedáleň. V roku 2014 bolo v jedálni evidovaných 110 strávníkov. kapacita zariadenia je 63 miest pri stoloch.

Školské jedálne											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014

jedálne	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
miesta pri stoloch	56	56	56	56	56	56	56	56	56	63	63
stravníci	121	74	122	185	182	136	87	56	78	89	110

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Obec Valaská Belá, ako zriaďovateľ školských jedální pri materskej škole a základnej škole, v zmysle § 140 ods. 9 zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní poskytuje stravovanie deťom a žiakom za čiastočnú úhradu nákladov, ktoré uhradza zákonný zástupca vo výške nákladov na nákup potravín podľa vekových kategórií stravníkov v nadväznosti na odporúčané výživové dávky

ŠKD

Vo vedľajšej budove v areáli základnej školy prebieha mimovyučovacia činnosť - školský klub detí s jedným oddelením. V ŠKD môžu byť žiaci 1. až 4. ročníka denne od 6.00 h do 7.30 h a od 11.20 h do 15.25 h (okrem pondelka, kedy je popoludňajšia prevádzka ŠKD od 12.15 h do 15.25 h). Mesačný poplatok je 3,32 €/dieťa. Hlavnou úlohou ŠKD je: vytvárať pre deti podmienky, aby malo každé dieťa možnosť v čase mimo vyučovania rozvíjať poznatky získané v škole, rozvíjať svoje nadanie, talent, získať zručnosti, naučiť sa kreatívnemu spôsobu života, kvalitnou a pestrou činnosťou dávať deťom podnety pre získavanie vzťahu k sebaovládaniu, zvyšovať podiel samostatnej práce dieťaťa, motivovať ho k aktívnej účasti na svojom rozvoji, vytvárať podmienky na rozvoj tvorivosti, venovať sa aktivitám v prírode, výchovnú činnosť zamerať na poznávanie, tvorbu a ochranu životného prostredia, na poznanie obce a regiónu. V budove sa nachádza aj stravovacie zariadenie (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=skolska_druzina).

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Tie poskytujú sociálne služby v zmysle zákona NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách z. z. v znení neskorších predpisov. Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Prievidzi, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec.

Sociálna starostlivosť je občanom poskytovaná poskytovaním rôznych sociálnych dávok, ktoré vypláca ÚPSVaR v Prievidzi, opatrovateľskú službu občanom na to odkázaným zabezpečuje zo zákona obec. Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacitu a dostupnosť sociálnych služieb v okrese Prievidza.

Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
Okres Prievidza	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	13	13	20	21	22	21	22	24	22	23	26
Počet miest k 31.12. spolu	631	662	732	774	837	875	988	1030	1010	1012	1105
P.m. v. DD	189	223	249	249	295	339	0	0	0	0	0
P.m. v penziónoch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
P.m. v DSS pre postih. dosp.	262	262	262	270	270	274	284	309	319	323	320
P.m. v DSS pre postih. deti	60	60	59	56	54	56	56	55	49	65	42
P.m. v dets. domovoch	54	54	50	53	54	54	54	54	56	26	56
P.m. v zariad. pre seniorov	0	0	0	0	0	0	435	470	445	446	454

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2015

Priamo v obci nie je žiadne zariadenie, ktoré by poskytovalo sociálne služby, starých osamelých občanov sa sociálna pracovníčka obce snaží umiestňovať podľa ich požiadaviek do sociálnych zariadení mimo obce (VS, 2013, s.9).

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v

komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v obci (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiadala na splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosťou, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytujú v obci neštatní lekári – jedna detská lekárka a jeden lekár v ambulancii pre dospelých v objekte zdravotného strediska, ktoré je majetkom obce. V tom istom objekte je zriadená aj súkromná lekáreň. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno konštatovať,

že rozvoj zdravotnej starostlivosti v obci stagnuje, napriek rôznym snahám vedenia obce sa už dlhú dobu nedarí zabezpečiť zubného lekára priamo v obci (VS, 2013, s.9).

Zdravotnícke služby dostupné mimo územia obce: zbná technika Nevidzany, Lekáreň Nitrianske Rudno, Zdravotné stredisko Nitrianske Rudno – 3 praktickí lekári, 2 detskí lekári, 2 stomatológovia, 1 zubná technika, Poliklinika Nováky, Poliklinika Prievidza, Nemocnica s poliklinikuou v Bojniciach, Nemocnica s poliklinikou v Handlovej, Nemocnica s poliklinikou v Ilave (PHSR 2007 – 2013, 2006, s.17).

2.13. ŠPORT

Futbal

Futbalový klub sa začal v našej obci formovať v roku 1932. Jeho prví členovia boli z radov učiteľov, študentov i remeselníkov. Prvú futbalovú loptu zakúpil študent Alexander Krúpa a futbalový klub začal svoju činnosť na trávinatej ploche zápasmi so susednými obcami. V roku 1939 sa začala výstavba ihriska na pozemku, kde sa dnes nachádza futbalový areál. K prvým športovým úspechom patrí nástup na ihriská mužstiev III. triedy okresu Ilava v roku 1949. V roku 1955 začalo svoju činnosť aj družstvo dorastu. V roku 1960 postúpilo mužstvo mužov do II. triedy okresnej súťaže. Po desaťročiach úspechov mužstvo postúpilo do I. triedy krajskej súťaže banskobystrického kraja, kde sa udržalo päť rokov. V roku 1983 sa im do krajskej súťaže opäť podarilo prebojovať. Našu TJ reprezentovali na ihriskách krajského majstrovstva 8 rokov a po jarnej časti v roku 1991 sa vrátili na ihriská malej ligy prievidzského okresu. Spolu s mužmi nás reprezentovali v krajskej súťaži aj dorastenci. V roku 1998 sa družstvu mužov podarilo postúpiť do 5. ligy, kde pôsobili 3 roky a momentálne účinkujú v I. okresnej triede. Dorastencom sa v roku 2009 podarilo postúpiť do majstrovstiev oblasti, kde pôsobia doteraz. V klube ešte pôsobia družstvá staršej prípravky a starších žiakov, a to v okresných súťažiach. Pôvodný názov oddielu bol "Futbalový klub Valaská Belá". V roku 1951 bol premenovaný na "Sokol JRD Valaská Belá" a v roku 1966 bol premenovaný na súčasný názov "TJ Štart Krištál' Valaská Belá". V súčasnosti tvoria miestny futbalový oddiel štyri tímy – prípravka, žiaci, dorast a muži. Zúčastňujú sa aj na iných súťažiach a turnajoch. Domáci oddiel organizuje každoročne súťaž Bela Cup, kde medzi sebou súťažia mužstvá z jednotlivých častí obce. Každý rok sa konal turnaj Inter Cup Bela, ktorého sa zúčastňovali mužstvá z Valaskej Belej, Banskej Belej, Spišskej Belej a mužstvo obce Bela - Dulice. Tréningy a domáce zápasy sa uskutočňujú na futbalovom ihrisku a v zime aj na multifunkčnom ihrisku s umelou trávou v areáli základnej školy. Futbalové ihrisko je umiestnené v časti obce Škrípov (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=futbal>).

Hádzaná

Hádzanársky oddiel začal svoju činnosť v rokoch 1967-68, no začiatky sa datujú k roku 1966. Predsedom oddielu a trénerom bol Ján Cigán, ktorý však v roku 1969 z dôvodu preloženia na iné miesto odišiel z obce. Nakoľko v tomto období nebolo ešte vybudované hádzanárske ihrisko, majstrovské zápasy sa odohrávali na futbalovom ihrisku s prenosnými brámkami. Po prvenstve v okresnom majstrovstve sa hádzanárky TJ Krištál' Valaská Belá stali účastníkmi divíznej súťaže. Bolo to v roku 1972 pod vedením trénera Jozefa Cúciika. Každoročne sa poriadali viaceré hádzanárske turnaje. Na turnaji v Prievidzi v roku 1976, kde náš oddiel obsadil 3. miesto, za najlepšiu hráčku turnaja bola vymenovaná hráčka nášho oddielu Viera Martináková. V roku 1978 hádzanársky oddiel ukončil svoju činnosť. I keď sa v súčasnej dobe hádzaná v obci nehrá súťažne, má významné miesto v športovom živote obce (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=hadzana>).

Posilňovňa

Posilňovňa sa nachádza v obecných priestoroch (budova zdravotného strediska) s posilňovacími strojmi so zameraním na rôzne svalové skupiny. Je to posilňovňa klubového typu pre tých, ktorí vyhľadávajú aktívny a kľudný relax. Do užívania bola spustená v roku 2006. Zriadila ju skupinka nadšencov z našej obce, ktorí si svojpomocne zabezpečili jej vybavenie. Posilňovňu môžu využívať aj rekreační športovci, prípadne priaznivci fitness. K základnému vybaveniu posilňovne patrí: fitlopta, lavička na brucho, bradlá, multifunkčný posilňovací stroj - veža (pre posilňovanie a modelovanie svalstva celého tela), hrázda, kladka, peck deck (peck-deck predstavuje tvarovací cvik, ktorý sa uplatňuje predovšetkým v rysovacej fáze tréningu; zatťažované sú najmä prsné svaly, čelné delty, predný sval pilovitý) (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=posilnovna>).

Tenisový kurt

Antukový kurt bol spustený do užívania v roku 2009. Nachádza sa v časti obce Škrípov, v blízkosti areálu futbalového ihriska. Služi na rekreačný tenis pre všetkých milovníkov tejto hry, pretože je prístupný širokej verejnosti. Belianska tenisová liga bola založená jednotlivcami dňa 1. 4. 2014 na podporu rozvoja kultúrneho vyžitia amatérskych tenistov vo Valaskej Belej. Taktiež bol spustený skúšobný ročník tzv. 0, kde sa prihlásilo 12 hráčov. Liga je podporená aj sponzorskými darmi, kde súťažiaci BTL 0. ročníka získajú ocenenia. Počet cien bude priebežne doplnený. V nasledujúcich ročníkoch sa plánuje aj rozšírenie BTL, podľa počtu záujemcov o túto ligu (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=tenis>).

Lyžiarske stredisko Ski Valaská Belá / Homôlka

Ski Valaská Belá/Homôlka patrí medzi menej známe lyžiarske strediská. Toto ski centrum má iba regionálny význam a navštevujú ho predovšetkým ľudia z blízkych miest a okresov. Menší význam z pohľadu celého Slovenska však tomuto turistickému centru absolútne nič neubrána na kráse. Ski Valaská Belá/Homôlka sa nachádza v Chránenej krajine oblasti Strážovské vrchy na polceste medzi Ilavou a Prievidzou. Územne Valašská Belá patrí pod okres Prievidza. Najvyšším vrchom Strážovských vrchov je Strážov, ktorého najvyšší bod dosahuje výšku 1211 metrov nad morom. Neďaleko Strážovských vrchov a samotnej Valašskej Belej je jedinečný kopec Kl'ak. Ten sa však už nachádza v horskom masíve Fatry. Valašská Belá je tu prítomné ski centrum je obľúbené aj pre blízkosť kúpeľného mesta Trenčianske Teplice. Neďaleký Trenčín spolu s Prievidzou ponúkajú všetok komfort veľkého krajského mesta. Výhodou Valašskej Belej z pohľadu cestovného ruchu je aj blízkosť hlavné cestného a železničného koridoru Slovenska. Ski Valaská Belá/Homôlka je tak veľmi rýchlo a ľahko dostupné aj z Bratislavy. Nadmorská výška obce Valašská Belá je 906 metrov. Nižšia výška dostupných svahov spôsobuje, že zjazdovky sú spoľahlivé k lyžovanie po kratšiu dobu ako iné lyžiarske strediská. Lyžiarska sezóna sa začína podľa počasia, zväčša sa tak stáva 26. decembra a trvá do marca. Celková dĺžka zjazdoviek je 850 metrov. Lyžiarske stredisko je menej vybavené ako klasické veľké ski centrá. Areál však ponúka zaujímavé ubytovanie v hoteli Homôlka. Lyžovačka tak môže byť zakončená hneď v blízkom hoteli. Zjazdovky v Ski Valaská Belá/Homôlka patria medzi menej náročné a sú tak ideálne pre deti a menej zdatných lyžiarov. Deti môžu v stredisku využiť detský vleč či vynikajúcu lyžiarsku škôlku. Zjazdovky/trate celkovo obsluhujú tri vleky o dĺžke 300, 500 a 550 metrov. Podmienky lyžovania, rovnako ako inde na Slovensku, silne závisia od počasia. Vzhľadom na nižšiu nadmorskú výšku strediska je potrebné počítať s výraznejším vplyvom vstávajúceho počasia na kvalitu zjazdoviek (15.1.2016, <http://www.lyzovanie.com/slovensko/velka-fatra/prievidza/ski-valaska-bela-homolka/>).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňkačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilnejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

2.14. KULTÚRA

Kultúra v obci je samozrejmosťou a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti danej obce. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Kultúru v obci organizuje v súčinnosti s obecným úradom, inými spoločenskými organizáciami a miestnou školou miestne kultúrne stredisko, ktoré riadi Elena Kopčanová. Miestne kultúrne stredisko je kultúrno-spoločenskou inštitúciou, ktorú si obec zriadila 1. februára 1994 ako svoju príspevkovú organizáciu s právnou subjektivitou. Na základe zriaďovacej listiny má miestne kultúrne stredisko svoju činnosť rozdelenú do niekoľkých oblastí: kultúrno-výchovná práca spojená s organizovaním spoločenského života v obci a sprostredkovanie umeleckých hodnôt občanom obce, oblasť práce s filmom (kino), knižnícka a informačná činnosť (miestna knižnica), zabezpečovanie propagácie svojich podujatí, športových podujatí a činností obce, prenájom priestorov zverených do správy v súlade s vymedzenými kompetenciami. Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na zachovávanie obecných tradícií a folklórnej činnosti, organizáciu osláv významných historických udalostí a rôznych podujatí s akcentom na upevňovanie dobrých medziľudských vzťahov, kvalitného duchovného života a neposlednej miere aj na lokálpatriotizmus obyvateľov obce a jej stálych návštevníkov (VS 2013, 2014, s.10).

Miestne kultúrne stredisko

Kultúru v obci riadilo do roku 2015 miestne kultúrne stredisko. Miestne kultúrne stredisko bolo kultúrno-spoločenskou inštitúciou zriadenou obcou dňa 1. februára 1994. Na základe zriaďovacej listiny malo miestne kultúrne stredisko svoju činnosť rozdelenú do niekoľkých oblastí: kultúrno-výchovná práca spojená s organizovaním spoločenského života v obci a sprostredkovanie umeleckých hodnôt občanom obce, oblasť práce s filmom (kino), knižnícka a informačná činnosť (knižnica), zabezpečovanie propagácie svojich podujatí, športových podujatí a činností obce, prenájom priestorov. K 31. 12. 2015 bola príspevková organizácia obce - Miestne kultúrne stredisko Valaská Belá uznesením č. 135/2015 zo dňa 19. novembra 2015 zrušené bez právneho nástupcu. Od 1. januára 2016 kultúru v obci riadi Obecný úrad vo Valaskej Belej - oddelenie kultúrnych služieb (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=miestne_kulturne_stredisko).

Kultúrny dom

Družstevný kultúrny dom dalo postaviť Úverné družstvo vo Valaskej Belej. V sále KD bolo stále javisko, chýbali však šatne a ostatné príslušenstvo. V roku 1980 bolo vybudované sociálne zariadenie pri kultúrnom dome. Kultúrny dom využívajú na vystúpenia domáci umelci, ochotníci a súbory z okolia. Vystupujú tu poloprofesionálne divadlá i známe divadelné osobnosti. Pravidelne sa opakuje jarný a vianočný koncert detí z miestnej ľudovej školy umenia, ako aj vystúpenia folklórneho súboru Belanka, ktorý do dnešnej doby zachováva ľudové tradície. Tieto každoročné vystúpenia mapujú staré ľudové zvyky, ako napríklad: pochovávanie basy, fašiangy, stavanie májov, Annabál, hody. Vystúpenia sú vždy spojené s trhom, na ktorom sa dajú kúpiť výrobky domácich remeselníkov z dielní rezbárov, výšivkáriek, háčkované tovary, tkané koberce, sklárska výroba, a pod. Pre obyvateľov obce sa konajú autobusové zájazdy na iné kultúrne podujatia a trhy. Kultúrny dom je využívaný pre rôzne výstavy a kurzy pre občanov (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=kulturny_dom).

Kino Slovan

Kino Slovan je ďalším kultúrnym stánkom v obci. Nachádza sa v centre obce. Bolo založené v roku 1954. Premietalo sa v ňom až päť krát v týždni. Na jeseň roku 1984 boli zahájené stavebné práce na prístavbe k starej budove kultúrneho domu. Stavba novej kinodivadelnej sály bola skolaudovaná 20.12.1988. Do užívania – v júli 1989. Má kapacitu 260 miest a predstavenia sa v minulosti konali pravidelne podľa vopred oznámeného plagátovaného programu. Premietali sa v ňom aj detské filmové predstavenia. V súčasnej dobe sa kinodivadelná sála využíva na konanie koncertov a vystúpenia pri príležitosti rôznych osláv v obci. V kine sa nachádza stála výstava typického belanského kroja, vystavený je mužský kroj a ženský svadobný kroj (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=kino_slovan).

Kultúrne spolky

FS Belanka bola založená v roku 1984 pod hlavičkou Miestneho kultúrneho strediska vo Valaskej Belej. Prvý svoj program nazvali „Aká to bola dedina“ pod organizačným vedením vtedajšieho riaditeľa MKS Milana Chudého. Členovia FS Belanka vystupujú pri rôznych slávnostných príležitostiach pod vedením

Eleny Kopčanovej. Pripravujú tradičné programy na fašiangy, fašiangový sprievod obcou, stavenie mája, Deň matiek, Vianočné vystúpenie a pod. (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=belanka>). Vzniku detského folklórneho súboru vo Valaskej Belej predchádzal tanečný krúžok moderných tancov, ktorý bol založený v roku 2002. Oficiálne bol detský folklórny súbor založený v roku 2004 pod vedením Boženy Čížňarovej, členky FS Belanka. Neskôr súbor viedla Stanislava Furková. V súčasnosti detský folklórny súbor Belanček vedie Mgr. Alena Bagínová a Mgr. Petra Furková na základnej škole vo Valaskej Belej. Zakladajúci členovia - Michaela Čičmancová, Lenka Čičmancová, Martina Sýkorová, Ivana Sýkorová, Ľubica Sýkorová, Dominika Furková, Lucia Ďurmeková, Michaela Poláková, Timea Michalová, Monika Petrášová, Dominika Petrová, Diana Porubčanová, Nikola Lokajová, Tomáš Lokaj a Matej Falát (15.1.2016, http://www.valaskabela.sk/?stranka=detsky_folklorny_subor).

Verejná knižnica

Obecná knižnica je verejná knižnica, ktorá poskytuje služby širokej verejnosti. Jej hlavnou úlohou je: utvárať a sprístupňovať univerzálny knižničný fond, poskytovať základné knižnično-informačné služby. Knižný fond tvorí viac ako 6323 knižných jednotiek, ktoré sú rozdelené na: odbornú literatúru pre dospelých, krásnu literatúru pre dospelých, odbornú literatúru pre deti, krásnu literatúru pre deti. Pri Obecnej knižnici je zriadená čítareň, v ktorej si čitatelia počas výpožičných hodín knižnice môžu čítať knihy a časopisy a diskutovať o nich s ostatnými čitateľmi.

Verejná knižnica												
obec V. Belá	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet knižných jednotiek	6 497	6 546	6 586	7 581	5 953	6 025	6 081	6 133	6 208	6 270	6 323	
Počet užívateľov	335	318	275	254	240	220	181	168	147	119	122	
Zdroj: ŠÚ SR, 2015												

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnanú záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
 - rozšíriť systém permanentiek
 - rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
 - uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
 - last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
 - zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky

- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Chata Homôlka, sídliaca pod vrchom Homôlka. Má kapacitu 120 miest a 27 prísteliek. V súčasnom období má ubytovňa osem stálych zamestnancov. Hostia tu prichádzajú v letnom a zimnom období. Ťažisko hostí tvoria na 90% deti, ktoré ubytovňu navštevujú ako školu v prírode, ďalej počas letných táborov, lyžiarskych sústreďení, kurzov a pod. V ubytovni sa výborne varí. Je vybavená spoločenskou miestnosťou, dvomi bufetmi (jeden je lyžiarsky). Nachádzajú sa pri nej tri vleky. Hostia sú poväčšine Slováci, ale pravidelne tu prichádzajú Maďari, Chorváti aj Poliaci.

Penzión stará škola ponúka ubytovanie priamo v centre obce v okrajovej časti a prenajíma sa bez prítomnosti majiteľa. Kapacita: 11 osôb. K dispozícii sú 3x3 posteľové izby, 1x2 posteľová izba, kuchynka s kompletným vybavením. Sociálne zariadenie je spoločné. V objekte sa nachádza spoločenská miestnosť. Parkovanie je priamo pri objekte penziónu (VS 2013, 2014, s.10).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie služby poskytujú nasledujúce zariadenia: Chata Homôlka, Hotel Partizán na Homôlke, Country Ranč Klin – okrajová časť obce asi 5 km od centra, Reštaurácia na Starej pošte - priamo v centre obce, Pohostinstvo Dolinka – v časti obce Gápel (VS 2013, 2014, s.11).

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Jedným zo smerov, ktorý sa v oblasti cestovného ruchu môže obec rozvíjať sústavne a má veľkú perspektívu, je turistika. Ide o tzv. "zelenú turistiku". K tomu sa môžu kombinovať letné a zimné aktivity. V zime je možné zvýšiť atraktivitu lyžiarskych bežeckých trás (pomocou snežných skútrov) a zlepšiť kvalitu vlekov na Homôlke. V obci sú dobré podmienky pre rozvoj agroturistiky, sú tu krásne turistické a cykloturistické trasy. Celý komplex cyklotrás v regióne sa skladá z Cyklookruhu Medzihorie, Bojnického cyklookruhu a Hornonitrianskej cyklomagistrály ako základných cyklotrás a 11 cyklospojok a radiál, ktoré umožňujú cykloturistom navštíviť najzaujímavejšie a najpríťažlivejšie miesta v regióne. Na trhu cestovného ruchu je región horná Nitra známy najmä vďaka svojmu klenotu - Bojnickému zámku. Bojnický zámok je národou kultúrnou pamiatkou a zároveň sídlom Krajského nitrianskeho múzea, ktoré bolo zriadené v roku 1950. Zámok patrí medzi najkrajšie pamiatkové objekty na Slovensku. Prvá písomná zmienka o jeho existencii je z roku 1113 v listine zoborského opátstva. K záujmu širokej verejnosti prispievajú i viaceré organizované podujatia, ako napr. Medzinárodný festival duchov (od roku 1994 sa koná pravidelne na prelome mesiacov apríl a máj), Rytierske dni, Valentínsky víkend, Vianoce na zámku, Rozprávkový Bojnický zámok a pod. V Bojniciach možno ďalej navštíviť zoologickú záhradu, ktorá bola založená v roku 1955. Ide o najstaršiu a najznámejšiu zoologickú záhradu na Slovensku. Jej rozloha je 42 ha. Otvorená je každý deň. Návštevníci majú možnosť vidieť množstvo druhov cicavcov, vtákov, rýb, plazov a obojživelníkov a bezstavovcov. Turistické a cykloturistické trasy ďalej umožňujú vychádzky do okolitých obcí Čierna Lehota, Trenčiaske Teplice, Zliechov a Čičmany. Práve v tejto obci sa možno stretnúť so starobyľou a unikátou architektúrou - maľovanými drevenicami a svojráznymi folklórnymi tradíciami. Možnosť kúpania je v Rudnianskej priehrade, vzdalenej od obce 15 km, a tiež v neďalekých kúpaliskách v Novákoch a Bojniciach (15.1.2016, <http://www.valaskabela.sk/?stranka=turistika>).

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatiknosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na

pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU OBCE ZA ROKY 2009 – 2014

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov obce.

Hospodárenie obce celkom	2 009	2010	2011	2 012	2013	2 014
Bežné príjmy						
Bežné výdavky						
Kapitálové príjmy						
Kapitálové výdavky						
Príjmy finančných operácií						
Výdavky finančných operácií						
Príjmy celkom						
Výdavky celkom						

Zdroj: OcÚ Valaská Belá, 2016

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať Opatrenie klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom obce.

Manažment a správa obce

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje obecný úrad. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce Valaská Belá. Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu obce, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom (7 poslancov).

Obec Valaská Belá, ktorá ako samostatná samosprávna a správna jednotka vznikla prijatím zákona SNR č. 369/1990 Zb. z. o obecnom zriadení, začala samostatne fungovať od 1. 1. 1991. Jej sídlo je Obecný úrad Valaská Belá 1. Bolo jej pridelené identifikačné číslo organizácie (IČO) 00318531 a daňové identifikačné číslo (DIČ) 2021211830. Obec nemá zriadenú funkciu prednostu obecného úradu, zamestnanci úradu sú v priamej riadiacej pôsobnosti starostu obce. Obec na obecnom úrade zamestnáva 6 technicko - administratívnych zamestnancov s prevahou duševnej činnosti, ktorým sú podľa pracovných náplní zverené agendy na jednotlivých úsekoch administratívnych a hospodárskych činností nasledovne: 1 zamestnankyňa - vnútorná správa obce, evidencia obyvateľstva, správa, registratúra, pokladňa; 1 zamestnankyňa - správa miestnych daní a poplatku za komunálne odpady a DSO, pokladňa, vedenie webovej stránky obce; zástup matrikárky; 1 zamestnankyňa - drobné stavby a stavebné úpravy, ochrana životného prostredia, odpadové hospodárstvo, nájom hrobových miest, overovanie podpisov; 1 zamestnankyňa - ekonomické činnosti - účtovníctvo, rozpočtovníctvo a štatistika, personálna a mzdová agenda; 1 zamestnankyňa - ekonomické činnosti a štatistika, školstvo, evidencia pozemkov a majetku obce; 1 zamestnankyňa - všeobecná vnútorná správa, matrika, sociálna agenda, opatrovateľská služba; okrem toho ešte pracuje na obecnom úrade 1 upratovačka a kurič. Priemerný počet všetkých zamestnancov obce k 31.12.2013, vrátane fyzicky pacujúcich (opatrovateľky, vodiči, kurič, upratovačky, maliar, murár) bol 19, z toho 1 vedúci zamestnanec (v roku 2012 bol priemerný počet zamestnancov 23, z toho 2 vedúci zamestnanci) (VS 2013, 2014, s.13).

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľov k úradom ŠŠS

Sídlo matričného úradu	Valaská Belá
Sídlo pracoviska daňového úradu	Prievidza
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Prievidza
Sídlo Okresného súdu	Prievidza
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Prievidza
Sídlo pracoviska okresného úradu	Prievidza
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trenčín
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Prievidza
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Prievidza
ŠÚ SR	

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Obec Valaská Belá je súčasťou Vyššieho územného celku Trenčín. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Trenčiansky kraj je ostatný vidiecky, konkurencieschopný, rýchlorastúci, priemyselný región SR s perspektívou konkurencieschopného regiónu na úrovni SR, s vysokou atraktivitou a pozíciou pre investorov, s dlhodobou podpriemernou mierou nezamestnanosti, ale mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou republikou. Na základe ekonomickej štruktúry sa TSK považuje za priemyselný región. Má dlhú tradíciu najmä v oblasti chemického (gumárenského), textilného a strojárského priemyslu (stále v procese reštrukturalizácie). V regióne sa rozvíjajú aj progresívne odvetvia, ako je napríklad elektrotechnická výroba, kde smerujú aj významné zahraničné investície a dodávky pre automobilový priemysel. V kraji sú 4 priemyselné parky s prevahou strojárského priemyslu. Z hospodárskeho hľadiska má kraj dve výrazne odlišné oblasti oddelené Považským Inovcom, a to Považie a Ponitrie. Na Hornej Nitre je najvýznamnejšia banícka oblasť Slovenska, na Považí dominuje strojárstvo a textilný priemysel. V súčasnosti sa radí medzi ekonomicky najsilnejšie kraje Slovenska. Je tiež mimoriadne aktívny v oblasti podnikania MSP. TSK nepatrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, a to aj napriek tradícii kúpeľníctva. Má nízku ubytovaciu kapacitu a dosiahol jednu z najnižších návštevností (8,1 %) po TTK a Trenčianskom kraji. Celkom možno očakávať, že TSK má šancu si aj vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude viac dominovať strojársky a možno elektrotechnický priemysel, prostredníctvom inovácií aj pozícia chemického priemyslu by mohla byť udržateľná, ohrozená je pozícia textilného priemyslu a baníctva.

Inovačný potenciál regiónu by sa mal v budúcnosti zamerať na inovácie v elektrotechnickom priemysle a chemickom, a predovšetkým v oblasti lesného hospodárstva, poľnohospodárstva a pod. TSK disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Kraj križuje medzinárodné významná železničná trať spájajúca Maďarsko/Rakúsko - Bratislavu - Trenčín - Košice - Poľsko. Región je tiež napojený aj na železničnú sieť Českej republiky (Trenčín - Brno). Krajom prechádza aj významný cestný koridor Bratislava - Trenčín - Žilina. Najvýznamnejší je diaľničný ťah D1, vybudovaný po Považskú Bystricu. Krajom prechádza viac ako pätina (80,3 km) diaľničných ťahov Slovenska. Prírodné zdroje TSK sú bohaté a rôznorodé, veľký význam majú zdroje minerálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve (NSRR, 2012, s.64-68).

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že TSK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v chemickom, strojárskom a elektrotechnickom priemysle a IKT. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie TSK nízka. Za najväčší rozvojový potenciál regiónu TSK možno považovať:

- výhodnú geografickú polohu medzi rýchlorastúcimi regiónmi SR,
- priemyselnú tradíciu a dobrú exportnú výkonnosť, diverzifikovanú odvetvovú infraštruktúru s vybudovanou energetickou sieťou,
- dostatok kvalifikovanej pracovnej sily,

- vysoký podiel malého a stredného podnikania v rámci hospodárskej štruktúry, vysoký stupeň flexibility malého a stredného podnikania,
- vysoká odborná úroveň pracovníkov vo všetkých oblastiach poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárskeho priemyslu,
- existencia konkurencieschopných výrobkov (poľnohospodárstvo).

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda TSK je tvorená priemyselnou tradíciou, výhodnou geografickou polohou, nadregionálnymi väzbami, dostatkom kvalifikovanej pracovnej sily a konkurencieschopným poľnohospodárstvom a predpokladom pre rozvoj vysoko sofistikovaných služieb podporujúcich aj rozhodujúce priemyselné odvetvia.

Strategické ciele:

1. zvyšovať produktivitu a konkurencieschopnosť priemyslu a služieb,
2. rozvíjať ľudské zdroje a zvyšovať ich adaptabilitu a vytvárať dostatok nových pracovných miest v odvetviach s vyššou pridanou hodnotou,
3. zvyšovať efektívnosť poľnohospodárskej produkcie a kvalitu života vidieckej populácie,
4. rozvíjať nové ekologicky orientované služby a MSP,
5. vybudovať rýchlostnú komunikáciu R2,
6. využiť geotermálne pramene pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využívania regionálnych zdrojov a vnútorného potenciálu regiónu,
- rast zamestnanosti v sektore služieb,
- vznik nových väzieb medzi sektormi, odvetvami na regionálnej i medzinárodnej úrovni,
- rozvoj vidieka,
- zhodnotenie potenciálu v oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- zlepšenie dopravnej infraštruktúry s prepojením celého regiónu západ - východ (stredné Považie - horná Nitra),
- zlepšenie kapacít cestovného ruchu a tradičného kúpeľníctva (NSRR, 2012, s.64-68).

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Obec v predchádzajúcom období realizovala niekoľko menších a väčších projektov. Plnenie: + splnené,
- nesplnené, 0 čiastočne splnené.

Intervencia v oblasti: 1.1. Podpora rozvoja cestovného ruchu

Podporované investície (akcie):

- 0 budovanie, rekonštrukcia a obnova doplnkových služieb cestovného ruchu: rekreačno-športových, agroturistických zariadení propagácia a prezentácia územia a zariadení cestovného ruchu: vydávanie informačných, a propagačných materiálov rozširovanie a skvalitňovanie služieb cestovného ruchu: budovanie, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích a stravovacích zariadení

Intervencia v oblasti: 1.2. Podpora rozvoja tradičných remesiel a priemyslu

Podporované investície (akcie):

- 0 Zavádzanie nových technológií, nákup strojov prístrojov a zariadení
- 0 Výstavba, rekonštrukcia a nadstavba prevádzkových a výrobných priestorov

Intervencia v oblasti: 2.1. Ochrana ovzdušia

Podporované investície (akcie):

- Využívanie alternatívnych zdrojov energie:
- výstavba a rekonštrukcia zariadení na energetické využitie biomasy
- inštalácia slnečných kolektorov
- inštalácia zariadení na využitie veternej energie
- výstavba a rekonštrukcia malých vodných elektrární

Intervencia v oblasti: 2.2. Ochrana a obnova prírodného prostredia

Podporované investície (akcie):

- + Intenzifikácia separovaného zberu: zakladanie zberných dvorov, triedenie odpadu
- + Zvyšovanie environmentálneho povedomia: organizovanie osvetovo-výchovnej environmentálne zameranej kampane, vydávanie osvetovo-výchovných propagačných materiálov s témou ochrany a obnovy prírodného prostredia, organizovanie aktivít motivujúcich k zlepšeniu životného prostredia a zvýšeniu ekologického povedomia (výstavy, náučné chodníky, exkurzie, značenie chránených území, súťaží a pod.)
- 0 Sanácia nelegálnych skládok odpadu
- + Zhodnocovanie bioodpadu: zriaďovanie kompostovísk, kompostovacích toaliet, nákup drvičiek bioodpadu
- 0 Krajinnotvorba: budovanie a udržiavanie biotopov, výsadba zelene, úprava verejných priestranstiev, úprava brehových porastov, obnova funkcie obecných studní a lesných studničiek, vodozádržných nádrží

Intervencia v oblasti: 3.1. Zachovanie kultúrneho a historického dedičstva

Podporované investície (akcie):

- 0 Zachovávanie vidieckeho charakteru územia: úprava verejných priestranstiev s uplatnením regionálnych tvaroslovných prvkov vrátane budovania a rekonštrukcie drobnej architektúry rekonštrukcia a znovuoživenie objektov historického a kultúrneho významu
- 0 Zachovávanie kultúrnej identity: zriaďovanie izieb ľudových tradícií, budovanie miestnych muzejných expozícií, organizovanie ľudových festivalov, aktivít zameraných na oživenie tradícií, zvykosláv, tradičných remesiel, výstavba zariadení slúžiacich pre účely rozvoja kultúry, prezentácie regionálneho folklóru a zvykov (amfiteátre, múzeá, skanzeny, atď)
- 0 Propagácia podujatí a historických a kultúrnych atraktivít obce: vydávanie propagačných materiálov

Intervencia v oblasti: 3.2. Budovanie a rekonštrukcia lokálnej infraštruktúry

Podporované investície (akcie):

- 0 Rekonštrukcia a budovanie miestnych komunikácií, chodníkov, lesných a poľných ciest, odstavných plôch
- 0 Rekonštrukcia verejných budov
- 0 Budovanie a rekonštrukcia verejného osvetlenia
- 0 Budovanie a rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- 0 Budovanie a rekonštrukcia vodovodu
- 0 Úprava verejných priestranstiev (parky, orientačné a oznamovacie tabule...)

Intervencia v oblasti: 3.3. Budovanie a rekonštrukcia voľnočasových zariadení

Podporované investície(akcie):

- Rekonštrukcia a modernizácia kultúrnych zariadení s dôrazom na ich efektívne kapacitné využitie
- Internetizácia knižníc a aktualizácia knižničného fondu
- 0 Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia voľnočasových a športových zariadení a objektov (športové ihriská, športové areály, detské ihriská, turistické chodníky, cyklotrasy, náučné chodníky, trampské tábory, vyhliadkové veže, atď.)

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre obec Valaská Belá nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže obec prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... 10. Stratégia SO	1. 2. ... 10. Stratégia WO
T - hrozby	1. 2. ... 10. Stratégia ST	1. 2. ... 10. Stratégia WT

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude obec riešiť v rámci Integrovannej stratégie. Znamená to teda, že obec musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že obec dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa obec koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu.. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre obec, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich obec nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu obec vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie obec stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

Dôležitosť	vysoká nízka	Výkon	
		vysoký 1 Sústrediť snahu 3 Nízka priorita	nízky 2 Udržať snahu 4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých obec momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má obec najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Valaská Belá a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- dlhoročná sklárska tradícia, - relatívne rozvinutý elektrotechnický priemysel, - rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce – 4453,7 ha, - poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 6477,4 ha katastra obce (31,3 %), - 17 podnikateľských subjektov – právnická osoba, - celkovo 128 podnikateľských subjektov fyzické osoby, - dobrá dostupnosť mesta Ilava a krajského mesta Trenčín, - vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu, - vybudovaný areál poľnohospodárskeho podniku, - prechádzajúca cesta II. s prepoením na mesto Ilava, - rozvinutá rastlinná výroba a živočíšna výroba (hovädzieho dobytku a oviec), - existencia predajní potravinárskeho tovaru, - rozvinuté komerčné služby, - drevovýroba a drobná remeselná výroba,	- stagnujúci pracovný trh v obci a v celej lokalite Hornej Nitry, - relatívne vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku, - nízke možnosti zamestnania v obci ale aj okrese Prievidza, - nízke priemerné mzdy v regióne, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - absentujúca železničná doprava priamo v obci, - nízky počet mladých ľudí, - nedobudovaná infraštruktúra v obci, - nízky počet obyvateľov v obci, - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra obyvateľov,
Príležitosti	Ohrozenia
- orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti		10

	Stratégia SO	5	Stratégia WO
	14	8	6
T hrozby	Stratégia ST	5	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Problémom obce je nízky počet obyvateľov a nevybudovaná podnikateľská základňa.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- prechádzajúca cesta II. zabezpečuje pomerne rýchlu dostupnosť mesta Ilava, ako krajského mesta Trenčín, - dobrá napojenosť na cestu I/50, - vybudovaná sieť miestnych komunikácií, - hromadná doprava zabezpečená spoločnosťou SAD, a.s. Trenčín, - dobré pokrytie obce zastávkami SAD, - prechádzajúce cykloturistické trasy, - vybudované parkovacie plochy,	- potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií, - veľký počet km miestnych komunikácií, - zlý technický stav cesty II., - nedobudované chodníky pozdĺž cesty II, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia priameho železničného spojenia, - horské prostredie a členitý kataster obce komplikuje zimnú údržbu, - neodstatčná zimná údržba cesty II. triedy a miestnych komunikácií,
Príležitosti	Ohrozenia
- revitalizácia verejných komunikačných priestorov, - vybudovanie peších a cyklistických prepojení za účelom efektívneho prepojenia s ostatnými časťami obce a prírodnými hodnotami, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 7	8 Stratégia WO 3
T hrozby	Stratégia ST 9	1 Stratégia WT 4

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia ST - kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- dobré pokrytie územia verejným osvetlením, - obec pripojená na elektrickú rozvodnú sieť, - dostatočná kapacita elektrickej siete, - vybudovaná vodovodná sieť, - existencia prameňov pitnej vody, - vybudovaný systém akumulácie pitnej vody,	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - potrebná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - vybudované obecné cintoríny s domom smútku, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - zlý technický stav verejného osvetlenia, - potrebná rekonštrukcia verejného vodovodu a vodných zdrojov,
Príležitosti	Ohrozenia
- rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED) a jeho rozšírenie na neosvetlené časti obce, - kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav obecných stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6 3	7 3 3 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Valaská Belá na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - zavedený separovaný zber v obci, - fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, - čiastočne vybudovaná splašková kanalizačná sieť,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť s ČOV, - komplikované rozloženie katastra obce, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu potoka, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nevybudované obecné kompostovisko, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,
Príležitosti	Ohrozenia

- dostavba splaškovej kanalizačnej siete, - výstavba obecného kompostoviska, - výstavba zberného dvora pre separovaný zber a obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celej obci, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov, - dôsledné plnenie kvality stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, - dodržiavanie noriem EU v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- ohrozená kvalita povrchových vôd rieky Nitrica, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvážených odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, - nárast množstva vyvážených odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 6	Stratégia WO 12 4 3 9
T hrozby	Stratégia ST 8	Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, - prechádzajúce hydrické koridory - Nitrica, - veľké plochy lesov v okolí obce, - príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická miera zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvolnenosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím), - lokality NATURA 2000 Kňaží stôl, Baské, Strážovské vrchy, - čiastočne vybudovaná splašková kanalizačná sieť,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť, - nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - na vodnom toku mimo centrum obce nie sú vybudované regulačné objekty, - nevybudovaná dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia koryta Nitrice a miestnych potokov, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - absencia povodňových máp,
Príležitosti	Ohrozenia

- regulácia korýt miestnych tokov a revitalizácia ich okolia, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,
---	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8 3	13 4 5 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	9 Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Trenčianskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, - stretnutia dôchodcov, - pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), - organizované malé obecné služby pre nezamestnaných, - existencia zdravotného strediska s praktickým lekárom pre deti a praktickým lekárom pre dospelých, - existencia prevádzky lekárne,	- absencia zariadenia pre seniorov, - absencia priestorov pre stretávanie sa obyvateľov v dôchodkovom veku, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v obci, - nedoriešená sociálna sieť, - nízky počet obyvateľov bráni rozvojovým aktivitám v tejto oblasti, - nevyhovujúci stav bytového fondu,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podpora vzdelávania a prípravy pre trh práce, - podpora zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, Projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť

- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosť sociálnych služieb pre klienta,
--	---

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO	Stratégia WO
	6	7
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT
	13	1

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu **WT** – kde sa obec môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Prievidza.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia materskej školy – 62 detí v roku 2014, - výuka anglického jazyka, gymnastika, športovo-turistické vychádzky, - spolupráca s rodičmi - karneval, deň matiek, rozlúčka s predškólákmi, oslavy MDD, vianočná besiedka, exkurzie, výlety, - existencia plnoorganizovanej základnej školy – 154 žiakov v roku 2014, - dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej a materskej školy, - prevádzka CVC, - fungujúci školský klub detí, - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, - vybudovaná školská jedáleň s kapacitou 63 miest pri stoloch, - existencia futbalového ihriska, - dôlhoročná história hádzanej, - existencia poľovníckych revírov, - existencia futbalového klubu, - existencia horskej cyklotrasy, - vybudovaná posilňovňa, - vybudovaný tenisový kurt, - lyžiarske stredisko Ski Valaská Belá / Homôlka,	- deficit v materiálno – technickom vybavení materskej a základnej školy, - absencia mimoškolského zariadenia, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - potrebná rekonštrukcia futbalového ihriska, - potrebná rekonštrukcia budovy základnej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budove materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí materskej školy, - malé zavádzanie informačných technológií do materskej školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
Príležitosti	Ohrozenia
- dovybavenie a modernizácia materskej a základnej školy, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu

- rekreačných a oddychových plôch v obci Valaská Belá, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - rekonštrukcia infraštruktúry pre možné potreby vzdelávania, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,
---	---

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 17	16 9 6 Stratégia WO
T hrozby	11 Stratégia ST	7 Stratégia WT

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – čeliť hrozbám využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v obci. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- dlhoročná história obce, tradície, - prítomnosť kultúrnych pamiatok, - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, - dobré kultúrne povedomie obyvateľov, - existencia kultúrneho domu, - dostatočná kapacita domu kultúry, - organizovanie posedenia so seniormi, - zriadené Miestne kultúrne stredisko – rok 2015, - existencia Kina Slovan, - existencia obecnej knižnice, - existencia folklórneho súboru – FS Belanka, - existencia otvoreného podia,	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce, - rekonštrukcia budovy domu kultúry v zmysle pôvodného štýlu, dovybavenie interiérov, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci, jej kultúrnom dedičstve a tradícií, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zoslabovanie tradičného vnímania obce Valaská Belá, zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce, - neuskutočnená rekonštrukcia kultúrneho domu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 10 12 5 3	Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST 7	Stratégia WT

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- bohaté kultúrne dedičstvo, - existencia ubytovacích, - existencia stravovacích kapacít, - prírodné krásy v okolí obce – Strážovské vrchy, Baske, Kňazí stôl, - existencia chránených území Natura 2000, - veľký počet povrchových prírodných útvarov, - strategická východisková poloha na poznávacie výlety do širšieho okolia obce, - početné množstvo turistických chodníkov, - početné množstvo cykloturistických trás, - existencia poľovníckeho revíru, - existencia lyžiarskeho strediska Homôlka,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - neexistencia www stránky obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kancelármi, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha Valaská Belá v rámci regionálnych štruktúr, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - cezhraničná spolupráca, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít v mikroregióne a okolí, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8 5	Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST 11 4 3	Stratégia WT

Obec disponuje určitým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova obecného úradu v dostupná v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zlý technický stav obecného úradu, - nevyhovujúci spôsob informovania o dianí v obci, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostupný kvalitný digitálny obsah,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	6 Stratégia SO	1 Stratégia WO
T hrozby	3 Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- prístup na internet v budove obecného úradu, - dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných

Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušenie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 2	5 Stratégia WO 7 9
T hrozby	Stratégia ST	0 5 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO a WT – kde musí obec prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Valaská Belá a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Valaská Belá patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nevybudovaná vodovodná a kanalizačná sieť, absentujúca plynofikácia, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti dodávok vody, odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Valaská Belá vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE VALASKÁ BELÁ.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Valaská Belá. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Valaská Belá a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR TNSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim obec Valaská Belá poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neodôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Valaská Belá je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň čiastočné riešenie.

Obec Valaská Belá je súčasťou vyššieho územného celku Trenčín. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Valaská Belá:

Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR obce Valaská Belá:

Hlavné disparity TNK:

v pôdohospodárstve

- dlhodobá ekonomická nestabilita veľkej časti poľnohospodárskych podnikov;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v strojárskom priemysle;
- nedostatočná spolupráca existujúcich VŠ s podnikateľskou sférou v oblasti vedy, výskumu a inovácií;

- pokles v ťažbe uhlia, problémy súvisiace s útlmovým programom, nedokončená reštrukturalizácia významných odvetví priemyslu;
- nedostatočné využitie existujúcich výrobných kapacít, vrátane výskumu a vývoja;
- pretrvávajúca vysoká koncentrácia v odvetviach strojárkeho priemyslu so zameraním na špeciálnu výrobu;
- nízka úroveň inovácie produktov a zaostávanie v exportnej výkonnosti;

v službách

- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb a produktov;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére, podporné služby sa koncentrujú len vo väčších mestách (Trenčín, Prievidza);

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody a nezaujím investorov z titulu dopravy;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;
- chýbajúci ucelený systém celoživotného vzdelávania.

Hlavné faktory rozvoja TNK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblasti lesníctva, pestovania obilnín a zemiakov;

v priemysle

- rozvinutá diverzifikovaná štruktúra priemyslu;
 - vysoký podiel zahraničného kapitálu v podnikoch;
 - možnosť posilňovania exportu;
 - budovanie vedecko-technologických parkov;
- v službách
- využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z.) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva;
 - disponibilný potenciál pre regionálnu ekonomiku na báze informačných technológií;
- v technickej infraštruktúre
- zábery týkajúce sa splavnenia Váhu, ekologizácia dopravy;
 - možnosti využitia kombinovanej dopravy;
 - polohový potenciál kraja, logistické väzby minimálne na úrovni západ - východ;
- v sociálno-spoločenskej infraštruktúre
- nízka miera nezamestnanosti v posledných rokoch;
 - dostatok kvalifikovanej pracovnej sily;
 - dobré pokrytie územia lokálnou občianskou infraštruktúrou v školstve, zdravotníctve, sociálnych službách a kultúre;
 - vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu;
 - posilnenie systému celoživotného vzdelávania a cieľenej rekvalifikácie (NSRR, 2013, s.66-67).

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Valaská Belá v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ dlhoročná sklárska tradícia, + relatívne rozvinutý elektrotechnický priemysel, + rozsiahle plochy hospodárskych lesov v okolí obce – 4453,7 ha, + poľnohospodárska pôda zaberajúca cca. 6477,4 ha katastra obce (31,3 %), + 17 podnikateľských subjektov – právnická osoba, + celkovo 128 podnikateľských subjektov fyzické osoby, + dobrá dostupnosť mesta Ilava a krajského mesta Trenčín, + vhodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu, + vybudovaný areál poľnohospodárskeho podniku, + prechádzajúca cesta II. s prepojením na mesto Ilava, + rozvinutá rastlinná výroba a živočíšna výroba (hovädzí dobytok, ovce), + existencia predajní potravinárskeho tovaru, + rozvinuté komerčné služby, + drevovýroba a drobná remeselná výroba,	- stagnujúci pracovný trh v obci a v celej lokalite Hornej Nitry, - relatívne vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku, - nízke možnosti zamestnania v obci ale aj okrese Prievidza, - nízke priemerné mzdy v regióne, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - absentujúca železničná doprava priamo v obci, - nízky počet mladých ľudí, - nedobudovaná infraštruktúra v obci, - nízky počet obyvateľov v obci, - nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra obyvateľov,

Doprava a komunikácie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ prechádzajúca cesta II zabezpečuje pomerne rýchlu dostupnosť mesta Ilava, ako krajského mesta Trenčín, + dobrá napojenosť na cestu I/50, + vybudovaná sieť miestnych komunikácií, + hromadná doprava zabezpečená spoločnosťou SAD, a.s. Trenčín, + dobré pokrytie obce zastávkami SAD, + prechádzajúce cykloturistické trasy, + vybudované parkovacie plochy,	- potrebná rekonštrukcia miestnych komunikácií, - veľký počet km miestnych komunikácií, - zlý technický stav cesty II., - nedobudované chodníky pozdĺž cesty II, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - absencia priameho železničného spojenia, - horské prostredie a členitý kataster obce komplikuje zimnú údržbu, - neodstatok zimná údržba cesty II. triedy a miestnych komunikácií,

Technická infraštruktúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ dobré pokrytie územia verejným osvetlením, + obec pripojená na elektrickú rozvodnú sieť, + dostatočná kapacita elektrickej siete, + vybudovaná vodovodná sieť, + existencia prameňov pitnej vody, + vybudovaný systém akumulácie pitnej vody,	- nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - potrebná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete, - negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - vybudované obecné cintoríny s domom smútku, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - zlý technický stav verejného osvetlenia,

	- potrebná rekonštrukcia verejného vodovodu a vodných zdrojov,
--	--

Odpadové hospodárstvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + spracovaný POH obce Valaská Belá na roky 2011-2015, + zabezpečený odvoz TKO, + zavedený separovaný zber v obci, + fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, + čiastočne vybudovaná splašková kanalizačná sieť,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť s ČOV, - komplikované rozloženie katastra obce, - nedoriešená likvidácia a využitie rastlinného odpadu, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - absencia vsakovacích jám pozdĺž miestnych komunikácií, - absencia technických opatrení na odvedenie prívalových vôd do recipientu potoka, - nevybudovaný zberný dvor pre separovaný zber, - nevybudované obecné kompostovisko, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,

Životné prostredie

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, + zabezpečený odvoz TKO, + relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, + prechádzajúce hydrické koridory - Nitrica, + veľké plochy lesov v okolí obce, + príjemné prostredie pre bývanie, zachovaná príjemná urbanistická mierka zástavby (pôdorysná štruktúra, pomerná rozvoľnosť zástavby, relatívne nízka zástavba, územné väzby medzi obytnou zástavbou a prírodným prostredím), + lokality NATURA 2000 Kňazí stôl, Baské, Strážovské vrchy, + čiastočne vybudovaná splašková kanalizačná sieť,	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť, - nevybudovaná rozvodná sieť plynu, - nevyhovujúci technický stav tepelného hospodárstva, - na vodnom toku mimo centrum obce nie sú vybudované regulačné objekty, - nevybudovaná dažďová kanalizačná sieť, - potreba čistenia koryta Nitrice a miestnych potokov, - nedostatočne oddelená zeleň od spevnených plôch, - existencia čiernych skládok, - nedostatok oddychových zón pre aktívne trávenie voľného času, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP, - nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave ŽP, - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov, - absencia povodňových máp,

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok, + stretnutia dôchodcov, + pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....), + organizované malé obecné služby pre nezamestnaných, + existencia zdravotného strediska s praktickým lekárom pre deti a praktickým lekárom pre dospelých, + existencia prevádzky lekárne,	- absencia zariadenia pre seniorov, - absencia priestorov pre stretávanie sa obyvateľov v dôchodkovom veku, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v obci, - nedoriešená sociálna sieť, - nízky počet obyvateľov bráni rozvojovým aktivitám v tejto oblasti, - nevyhovujúci stav bytového fondu,

Školstvo a šport

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia materskej školy – 62 detí v roku 2014, + výuka anglického jazyka, gymnastika, športovo-turistické vychádzky, + spolupráca s rodičmi - karneval, deň matiek, rozlúčka s predškôlkami, oslavy MDD, vianočná besiedka, exkurzie, výlety, + existencia plnoorganizovanej základnej školy – 154 žiakov v roku 2014, + dobré výchovno – vzdelávacie výsledky základnej a materskej školy, + prevádzka CVČ,	- deficit v materiálnom – technickom vybavení materskej a základnej školy, - absencia mimoškolského zariadenia, - potreba zateplenia budovy materskej školy, - potrebná rekonštrukcia futbalového ihriska, - potrebná rekonštrukcia budovy základnej školy, - potreba výmeny strešnej krytiny, - potreba výmeny okien na budove materskej školy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení, - nedostatok športových ihrísk v okolí materskej školy,

+ fungujúci školský klub detí, + využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť, + vybudovaná školská jedáleň s kapacitou 63 miest pri stoloch, + existencia futbalového ihriska, + dlhoročná história hádzanej, + existencia poľovníckych revírov, + existencia futbalového klubu, + existencia horskej cyklotrasy, + vybudovaná posilňovňa, + vybudovaný tenisový kurt, + lyžiarske stredisko Ski Valaská Belá / Homôlka,	- pomalé zavádzanie informačných technológií do materskej školy, - nedostatok moderných učebných pomôcok, - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie, - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve, - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy, - absencia športovo-rekreačnej zóny obce, - nedostatočná starostlivosť o starších občanov,
---	---

Kultúra

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ dlhoročná história obce, tradície, + prítomnosť kultúrnych pamiatok, + rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru, + dobré kultúrne povedomie obyvateľov, + existencia kultúrneho domu, + dostatočná kapacita domu kultúry, + organizovanie posedenia so seniormi, + zriadené Miestne kultúrne stredisko – rok 2015, + existencia Kina Slovan, + existencie obecnej knižnice, + existencia folklórneho súboru – FS Belanka, + existencia otvoreného podia,	- nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj, - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia, - nerozvinutá kultúrna turistika, - absencia združenia, záujmového krúžku v oblasti kultúry, - negatívny stav kultúrneho domu – potrebná výmena strešnej krytiny, zateplenie budovy, - potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v priestoroch kultúrneho domu, - slabá propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce, - nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia, - chátrajúci stav kultúrnych pamiatok, - neexistencia zariadenie propagujúceho tradičné remeslá z okolia obce,

Propagácia a cestovný ruch

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ bohaté kultúrne dedičstvo, + existencia ubytovacích, + existencia stravovacích kapacít, + prírodné krásy v okolí obce – Strážovské vrchy, Baske, Kňazí stôl, + existencia chránených území Natura 2000, + veľký počet povrchových prírodných útvarov, + strategická východisková poloha na poznávací výlety do širšieho okolia obce, + početné množstvo turistických chodníkov, + početné množstvo cykloturistických trás, + existencia poľovníckeho revíru, + existencia lyžiarskeho strediska Homôlka,	- málo rozvinutý cestovný ruch, - chýba rekreačné zázemie obce, - nedostatočná propagácia goodwillu a CR obce, - neexistencia www stránky obce, - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu, - slabá kooperácia s cestovnými kanceláriami, - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v obci, - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce,

Administratíva a bezpečnosť

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ existencia verejného rozhlasu, + dostatok priestorov pre administratívu, + budova obecného úradu v dostupná v centre obce,	- negatívny stav nehnuteľného majetku obce, - zlý technický stav obecného úradu, - nevyhovujúci spôsob informovania o daniach v obci, - v obci ani v súčasnosti nie sú vybudované nijaké zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostupný kvalitný digitálny obsah,

Informatizácia obce

Faktory rozvoja	Hlavné disparity
+ prístup na internet v budove obecného úradu, + dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry v obecnom úrade,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb,

	- nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
--	--

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti obce v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
3. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj obce Valaská Belá.
4. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v obci.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je návaznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHSR TNSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách obec investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty, mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
obec, obyvatelia obce, podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní, sociálne odkázaní, zdravotne a duševne postihnutí, obyvatelia v dôchodkovom veku, mladí ľudia, rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku, žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky, nezamestnaní, obyvatelia v dôchodkovom veku, športovci organizovaní v rámci športových hnutí, pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,
6. Kultúra
Cieľová skupina
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci obce,
7. Cestovný ruch a public relation
Cieľová skupina
obec, VÚC, obyvatelia obce, návštevníci obce, súkromný podnikateľský sektor,

9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Informatizácia obce	
Cieľová skupina	
obec, obyvatelia obce, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá 2016 - 2025

4 VÍZIA A POSLANIE OBCE VALASKÁ BELÁ

Vízia

Obec bude vyvážené a ohľaduplne využívať svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľadovania. V súvislosti s rozvojom sa bude snažiť propagovať existujúce prírodné hodnoty CHKO Strážovské vrchy. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa bude snažiť aj o čo najlepšie prezentovanie svojich kultúrnych tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky. Vytvorí podmienky na vybudovanie rekreačného priestoru nielen priamo v obci ale aj v rámci lyžiarskeho strediska Homôlka. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa budú zapájať hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Z hospodárskeho hľadiska obec vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má obec najväčší potenciál – sklársky priemysel, elektrotechnický priemysel, poľnohospodárska produkcia, lesníctvo, drevárska výroba a drobné výrobné prevádzky, ktoré neovplyvňujú kvalitu bývania. V oblasti propagácie sa obec zameria na prezentáciu vlastných kultúrno – historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť Slovenska. Obec sa stane príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. V obci funguje materská škola a základná škola, v ktorej každý rok stúpa počet detí. Materská škola je komplexne vybavená čo sa týka interiérov ako aj exteriérov. Základná škola je plnoorganizovaná a komplexne vybavená.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát obce Valaská Belá. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie obce Valaská Belá a odpovedá na tri otázky: Čo obec robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom obce, podnikateľom či návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie obce pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom obce. Samospráva obce Valaská Belá disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu obce a poslancom obecného zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast, vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti - a to najmä z pohľadu obyvateľov obce – patrí administrovanie zasadnutí orgánov obce. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja obce je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním obce Valaská Belá všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečnú obec - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky obce je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Obec Valaská Belá v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere. Rozvojové aktivity budú pokračovať hlavne v časti intravilánu obce, kde sa rozprestiera objekt poľnohospodárskeho podniku.

2. Doprava a komunikácie

Príprava Projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v obci je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Obec vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia obce odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Obec zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie obce neznamená len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území obce, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou obec každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj športové ihriská vo všetkých častiach obce – Valaská Belá so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi obec poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov obec poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Obec podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov obec zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v obci je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území obce. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Obec sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadila nasledovnými zákonmi: Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti obce pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť obce pri ochrane osoby, rodiny a majetku v obci, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má obec povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Valaská Belá považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Obec Valaská Belá v súčasnosti je zriaďovateľom predškolského zariadenia a plnoorganizovanej základnej školy.

Šport

Obec vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov obce, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky obce je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu obce. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v obci vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce Valaská Belá či koncepčných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena obce. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území obce sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v obci, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Obec Valaská Belá v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia. Obec zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území obce. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou obce je udržiavať kultúru v obci (v súčasnom kultúrnom dome to nie je možné). Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy obce je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity obce a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre obec, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v obci, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území obce, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou obce v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Obec vytvára podmienky na efektívnu prácu obecného úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na obecnom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

10. Informatizácia obce

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na

lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický cieľ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja. Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komún, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne,) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre obec Valaská Belá nasledovný strategický cieľ:

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Valaská Belá, ktorý bude zameraný hlavne na trvalý ekonomický rast pri rešpektovaní environmentálnych požiadaviek a obmedzení súvisiacich s existenciou chránených území Natura 2000. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu a vybraných oblastí sklárstva, elektrotechnického priemyslu, poľnohospodárstva a drevovýroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácií nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja obce a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácií nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v

dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spoluprácou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHSR Trenčianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Formulácia a návrh stratégie

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných zákonom 416/2001 o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona 309/2014 o podpore regionálneho rozvoja: Pre obec Valaská Belá je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá na roky 2016 - 2025 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia obce Valaská Belá. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce Valaská Belá, po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude obec smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti cestovného ruchu, priemyslu, poľnohospodárstva a potravinárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v obci.

Prioritná os. PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.
 Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Prioritná os. PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
 Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os. PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os. PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os. PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
 Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
 Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
 Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os. PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
 Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Prioritná os. PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
 Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os. PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
 Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
 Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os. PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce
 Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.
 Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Prioritná os. PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
 Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os. PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.
 Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na využívanie alternatívnych zdrojov energie pre potreby samosprávy.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1

Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.2.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe obce ako aj riešenie technického stavu komunikácií vo vlastníctve vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov obce s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1

Opatrenie 2.1.2

Opatrenie 2.1.3

Opatrenie 2.1.4

Opatrenie 2.1.5

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych ciest a cesty II. triedy.

Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.

Výstavba a rekonštrukcia cesty II. triedy.

Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.

Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.

Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj obce.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1

Opatrenie 3.2

Opatrenie 3.3

Opatrenie 3.4

Opatrenie 3.5

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.

Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.

Dostavba a rekonštrukcia verejného vodovodu.

Rekonštrukcia a dostavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, výstavba a prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj obecného kompostoviska.

Cieľ 4

Opatrenie 4.1

Opatrenie 4.2

Opatrenie 4.3

Opatrenie 4.4

Opatrenie 4.5

Opatrenie 4.6

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.

Rekultivácia čiernych skládok.

Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.

Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.

Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov obce. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.

Revitalizácia protizáplavových opatrení.

Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Opatrenie 6.1.4

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Obyvatelia v dôchodkovom veku.

Mladé rodiny s deťmi.

Marginalizované skupiny.

Nájomná bytová výstavba.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania v obci. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Cieľ 7.1

Opatrenie 7.1.1

Opatrenie 7.1.2

Vzdelávanie

Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.

Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.

Podprogram 7.2.

Cieľ 7.2.

Opatrenie 7.2.1

Opatrenie 7.2.2

Šport

Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.

Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce s Českou republikou.

Podprogram 8.1.

Cieľ 8.1

Opatrenie 8.1.1

Opatrenie 8.1.2

Opatrenie 8.1.3

Kultúrna infraštruktúra

Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.

Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.

Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2.

Cieľ 8.2

Opatrenie 8.2.1

Organizačné zabezpečenie

Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Cieľ 8.3

Opatrenie 8.3.1

Opatrenie 8.3.2

Propagácia v oblasti kultúry

Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.

Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kancelárkami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia obce a to najmä prostredníctvom www - stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu hlavne podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Cieľ 9.1

Opatrenie 9.1.1

Opatrenie 9.1.2

Propagácia obce

Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Aktualizácia www stránky obce.

Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Podprogram 9.2.

Cieľ 9.2

Opatrenie 9.2.1

Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.

Podprogram 9.3.

Cieľ 9.3

Opatrenie 9.3.1

Opatrenie 9.3.2

Cestovný ruch.

Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Komplexná rekonštrukcia obecných budov.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Bezpečnosť.

PO 11. Informatizácia obce

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.

Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá 2016 - 2025

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Využívanie nových technológií pre produkciu energií čistým, životné prostredie nezaťažujúcim spôsobom.

Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.

Cieľ 1.1 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.1.1 Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Podpora lesníctva.
Podpora podnikov poľnohospodárskej výroby.
Podpora sklárskej výroby.
Podpora elektrotechnickej výroby.
Podpora drobných remesiel.
Podpora zriaďovania maloobchodných predajní.

Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.2 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.2.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu kultúrneho domu.
Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie ciest II. triedy zaisťujúcich dopravnú obsluhu obce Valaská Belá. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest II. triedy.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba miestnych komunikácií.
Vybudovať dopravný uzol vrátane parkovísk medzi MNV a kultúrnym domom.
Rekonštrukcia miestnych komunikácií v dĺžke 14 km.
Passport dopravného značenia.
Rekonštrukcia premostení.
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia cesty II. triedy v obci.
Aktivity Rekonštrukcia cesty II. triedy.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cyklotrás.
- Opatrenie 2.1.4 Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Dostavba parkoviska na miestnom cintoríne.
Dostavba parkovacích plôch pri bytových domoch.
Rekonštrukcia a rozšírenie parkovacích plôch v priestore športového areálu.
Dostavba parkovacích plôch v centrálnej zóne obce.

Výstavba parkovacích plôch pri „Krištáli“.

Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba chodníkov pre peších na obecnom cintoríne.
Dostavba chodníkov pre peších pozdĺž hlavnej cesty II.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.2.1 Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.

Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba plôch IBV v lokalite pod vodojemom – I. etapa.
Výstavba plôch IBV v lokalite Vysoký vrch a jamy – II. etapa.
Výstavba plôch HBV v lokalite Podžiar.

Opatrenie 3.2 Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie alebo sodíkové s reguláciou.

Opatrenie 3.3 Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia areálu cintorína.
Rekonštrukcia budovy domu smútku – zníženie energetickej náročnosti.
Rekonštrukcia strechy domu smútku.

Opatrenie 3.4 Dostavba a rekonštrukcia verejného vodovodu.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia vodovodnej siete.
Rekonštrukcia a zvýšenie kapacity akumulácie pitnej vody.
Dostavba verejného vodovodu v lokalite Stanáková.
Zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou z prameňa Kočnárka a vybudovať vodojemy pre zabezpečenie dostatočnej akumulácie.

Opatrenie 3.5 Rekonštrukcia a distavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.
Aktivita Výstavba rozvodnej siete plynu.
Výstavba regulačnej stanice plynu.
Rekonštrukcia rozvodnej elektrickej siete.
Rekonštrukcia a zvýšenie kapacity trafostaníc.
Previesť prípojku 22 kV vedenia od VD Ľudová tvorba po lokalitu Pod vodojemom a demontáž prípojky od VD Krištál.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 4.1 V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbory textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.

Aktivita Zvýšiť environmentálne povedomie ľuďí.
Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.

	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2 Aktivity	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci. Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivity	Rekultivácia čiernych skládok. Revitalizácia čiernych skládok.
Opatrenie 4.4 Aktivity	Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba obecného kompostoviska za športovým areálom (do 5 ton). Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko. Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov). Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.
Opatrenie 4.5 Aktivity	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba splaškovej kanalizačnej siete – 14 km. Výstavba obecnej ČOV pod sídlom.
Opatrenie 4.6 Aktivity	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci. Prezentácia a šírenie osvety v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.
Aktivity	Výstavba vodovodnej siete.
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia protipovodňových opatrení mimo vodného toku. Revitalizácia záchytných kanálov mimo vodného toku. Revitalizácia protizáplavových opatrení na rieke Nitrica. Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Belanka. Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Blátna.
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov.
Aktivity	Analýza súčasného stavu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia koryta rieky Nitrica. Revitalizácia koryta toku Belanka. Revitalizácia koryta Blátna.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.

Opatrenia podprogramu:	
Opatrenie 5.3..1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív. Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.4.1 Realizácia protierózných opatrení.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizácia protierózných opatrení.
- Opatrenie 5.4.2 Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia centrálnej zóny obce (chodníky, zeleň, mobiliár).
Výstavba priestoru pre oddych (prístrešky, sedenie, ohniská,...).

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.1.1 Obyvatelia v dôchodkovom veku.
Aktivita Výstavba denného stacionára.
Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.
Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.
Zriadenie priestorov pre klub seniorov.
- Opatrenie 6.1.2 Mladé rodiny s deťmi.
Aktivita Výber materského centra.
Podpora mladých rodín s deťmi.
- Opatrenie 6.1.3 Marginalizované skupiny.
Aktivita Obstaranie vozidla pre potreby sociálneho taxíka.
Výstavba núdzového bývania.
- Opatrenie 6.1.4 Nájomná bytová výstavba.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1 Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie priestorov.
- Opatrenie 6.2.2 Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivita Rekonštrukcia budovy zdravotného strediska – zníženie energetickej náročnosti.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia školskej infraštruktúry. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.1.1 Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Aktivita Rekonštrukcia budovy materskej školy – zníženie energetickej náročnosti.
Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov.
Dostavba hracích prvkov v areáli MŠ.

	Dostavba kapacít materskej školy. Obstaranie vybavenia školy.
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.
Aktivita	Rekonštrukcia budovy základnej školy – zníženie energetickej náročnosti. Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov. Modernizácia vybavenia školy. Rekonštrukcia budovy školskej jedálne – zníženie energetickej náročnosti.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Aktivita	Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia a modernizácia futbalového areálu. Rekonštrukcia a modernizácia kabín na ihrisku. Modernizácia tenisového kurtu. Výstavba športovej infraštruktúry v časti Škrípov. Výstavba detského ihriska v lokalite Krištál. Výstavba detského ihriska v areáli ZŠ. Výstavba detského ihriska v lokalite Pastierok.
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivita	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia budovy domu kultúry – zníženie energetickej náročnosti. Rekonštrukcia a modernizácia interiérov domu kultúry. Modernizácia vybavenia domu kultúry. Rekonštrukcia budovy kina – zníženie energetickej náročnosti. Rekonštrukcia a modernizácia interiérov kina. Modernizácia vybavenia kina.
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.
Aktivita	Údržba kultúrnych a historických pamiatok.
Opatrenie 8.1.3	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.
Aktivita	Podpora kultúrnych podujatí. Dostavba amfiteátra na športovom ihrisku.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivita	Personálne a finančné zabezpečenie. Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.
Aktivita	Personálne a finančné zabezpečenie. Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.
Aktivita	Finančné zabezpečenie. Obsahová analýza www stránky.

Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa obec stala vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie obce.

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky obce.

Aktivita Finančné zabezpečenie.

Obsahová analýza www stránky.

Priebežná aktualizácia www stránky.

Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v obci.

Aktivita Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atrakciách obce.

Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Podpora vytvárania nových atrakcií v obce.

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.

Dostavba zariadení cestovného ruchu v lokalite Škrípovej doliny.

Dostavba zariadení cestovného ruchu v lokalite osady Gápel.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.

Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

Aktivita Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1 Komplexná rekonštrukcia obecných budov.

Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.

Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu – zníženie energetickej náročnosti budovy.

Komplexná rekonštrukcia obecného úradu – interiéry.

Spracovanie doplnkov územného plánu obce.

Realizácia komasácie pozemkov v obci.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1 Bezpečnosť.

Aktivity	Osadenie kamerového systému na vstupe do obce, športový areál, centrálna časť, OčÚ, cintorín, MŠ a ZŠ. Rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice – zníženie energetickej náročnosti. Obstaranie a modernizácia vybavenia hasičskej zbrojnice. Rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu.
----------	---

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Aktivity	Technické zabezpečenie IS. Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty. Podpora zlepšenia prenosu dátových a hlasových mobilných služieb. Zriadenie verejných prístupových bodov pri obecnem úrade. Zriadenie verejných prístupových bodov pri zdravotnom stredisku.
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci. Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Aktivity	Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce. Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.1 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	10
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn.	0	5 mil.

					subjekt		
--	--	--	--	--	---------	--	--

Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.2 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	obec Valaská Belá	0	100 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWp	obec Valaská Belá	0	200
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Valaská Belá	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest III. cesty.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Valaská Belá	0	14
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Valaská Belá	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia ciest III. triedy v obci.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	obec Valaská Belá	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Valaská Belá	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	obec Valaská Belá	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	150
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1500
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	obec Valaská Belá	0	50
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	obec Valaská Belá	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	obec Valaská Belá	0	10
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	obec Valaská Belá	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	obec Valaská Belá	0	4
		Počet nových obyvateľov obce	dopad	osoby	obec Valaská Belá	0	100
Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	300
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	obec Valaská Belá	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	5000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	200
Opatrenie 3.4	Dostavba a rekonštrukcia verejného vodovodu.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Valaská Belá	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	obec Valaská Belá	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
Opatrenie 3.5	Zvýšenie kapacity elektrickej a plynovej rozvodnej siete.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	obec Valaská Belá	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	obec Valaská Belá	0	60
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	obec Valaská Belá	0	50
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Valaská Belá	0	10
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	obec Valaská Belá	0	5
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	obec Valaská Belá	0	10
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	obec Valaská Belá	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	obec Valaská Belá	0	40
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych	Plocha rekultivovanej skládky KO,	výsledok	m ²	obec	0	5000

	skládok.	čiernych skládok.			Valaská Belá		
Opatrenie 4.4	Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	obec Valaská Belá	0	4,9
		Počet vybudovaných kompostovísk	Výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	obec Valaská Belá	0	14
Opatrenie 4.6	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	obec Valaská Belá	0	5

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	obec Valaská Belá	90	99
		Počet revitalizovaných studní	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	obec Valaská Belá	0	5
		Počet vytvorených poldrov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzí	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	obec Valaská Belá	0	10
		Zvýšenie prietoku korýt vodných tokov	dopad	%	obec Valaská Belá	0	20

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	obec Valaská Belá	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	obec Valaská Belá	0	1
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210

		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	50
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	obec Valaská Belá	0	500
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	50

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	50
		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	50
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	0
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	20
Opatrenie 6.1.4	Nájomná bytová výstavba.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	50

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	5
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Valaská Belá	0	1
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	60

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení školskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	300
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Valaská Belá	0	100
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	62

					Belá		
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	0
		Výmera zrevitalizovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	obec Valaská Belá	0	500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	154

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	10
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	100
Opatrenie 7.2.2	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	5
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	20

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	400
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Valaská Belá	0	30
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	500
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.	Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	50
		Zníženie koeficientu prestupu tepla,	dopad	%	obec Valaská Belá	0	20
		Plocha zrekonštruovanej strešnej krytiny,	výstup	m ²	obec Valaská Belá	0	100
		Počet návštevníkov zariadení	dopad	počet	obec Valaská Belá	0	100
Opatrenie 08.1.3	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.	Počet nových objektov na organizovanie kultúrnych akcií	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	100
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1

	aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet nových návštevníkov obce	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	2210
--	--	--------------------------------	----------	-------	-------------------	---	------

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2210
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internetе prostredníctvom www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	500
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Valaská Belá	0	2210
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia obce

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	100
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obce.	Počet nových inštalovaných tabúl	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2
		Počet nových návštevníkov obce	dopad	počet	obec Valaská Belá	0	150

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia obce.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v obci.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	obec Valaská Belá	0	0
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	200

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	1500
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií obce	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	obec Valaská Belá	0	-
		Počet nových návštevníkov obce	výsledok	počet	obec	0	1500

					Valaská Belá		
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	1500

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia obecných budov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	obec Valaská Belá	0	1
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	obec Valaská Belá	0	10
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	0
		Celková zateplená plocha	výsledok	m ²	obec Valaská Belá	0	500

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	obec Valaská Belá	0	10
		Zníženie kriminality	dopad	%	obec Valaská Belá	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	obec Valaská Belá	0	50

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	obec Valaská Belá	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	obec Valaská Belá	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Valaská Belá	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Valaská Belá	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Valaská Belá	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Valaská Belá	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	obec Valaská Belá	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	obec Valaská Belá	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	obec Valaská Belá	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	obec Valaská Belá	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	obec Valaská Belá	10	20

**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá
2016 - 2025**

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR OBCE VALASKÁ BELÁ

Obecný úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Obecný úrad v súčinnosti s poslancami OZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja obce, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR obce bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií OZ.

Obecné zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR obce Valaská Belá. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR obce a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Valaská Belá, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR obce Valaská Belá, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúci sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR obce Valaská Belá na roky 2016 - 2025.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov obce Valaská Belá

Implementácia PHRSR obce Valaská Belá sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR obce Valaská Belá je nasledovný:

- Obecné zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov obce Valaská Belá. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu obce Valaská Belá budú zabezpečovať pracovníci úradu, poslanci OZ a starosta obce.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Obecného zastupiteľstva obce Valaská Belá.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa doporučuje zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený zo starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Projektoch v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík obce, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v obci, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území obce, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj obce, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj obce.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2016 - 2025 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR obce Valaská Belá je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území obce. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR obce Valaská Belá. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Valaská Belá vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva obce Valaská Belá (napr. v

súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR obce Valaská Belá). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať OcÚ Valaská Belá. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Valaská Belá a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR obce Valaská Belá. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR obce Valaská Belá na roky 2016 - 2025. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2016 - 2025) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenie predkladá OcÚ obecnému zastupiteľstvu obce Valaská Belá najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Obecnému zastupiteľstvu obce Valaská Belá. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ a Obecné zastupiteľstvo obce Valaská Belá pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR obce Valaská Belá. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie. Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2025. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí OcÚ Valaská Belá, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá obecnému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2016 - 2025		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia obce/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Obec bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí OZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené obecným zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude OcÚ Valaská Belá.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	01/2017	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
2.	01/2018	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
3.	01/2019	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
4.	01/2020	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
5.	01/2021	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
6.	01/2022	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
7.	01/2023	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ
8.	01/2024	OcÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca	Monitorovacia

			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	správa, Uznesenie OZ
9.	01/2025	OcÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa obce, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie OZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Príloha k metodike PHSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom obce v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných Projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej propravenosti Projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Využívanie nových technológií pre produkciu energií čistým, životné prostredie nezaťažujúcim spôsobom.						
Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.						
Cieľ 1.1	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.					
Opatrenie 1.1.1	Podpora výrobných odvetví a obchodných služieb.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora lesníctva.	podľa potreby	Lesy SR, š.p., urbárske spoločenstvá, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	Lesy SR, š.p., urbárske spoločenstvá, podnikateľské subjekty
	Podpora podnikov poľnohospodárskej výroby.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora sklárskej výroby	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora elektrotechnickej výroby.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora drobných remesiel.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Podpora zriaďovania maloobchodných predajní.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.2	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.2.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
Aktivity		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské	verejný sektor	stredný	obec V. Belá

			subjekty, úvery, iné grantové schémy			
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu obecného úradu.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu kultúrneho domu.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Inštalácia slnečných kolektorov na budovu materskej a základnej školy.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 1.1. Podpora tradičných odvetví priemyslu, lesníctva, poľnohospodárstva a obchodu.										
Cieľ 1.1										
Opatrenie 1.1.1										
Podprogram 1.2. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.2										
Opatrenie 1.2.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. triedy) zaisťujúcich dopravnú obsluhu obce V. Belá. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Dostavba miestnych komunikácií.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Vybudovať dopravný uzol vrátane parkovísk medzi MNV a kultúrnym domom.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií v dĺžke 14 km.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Passport dopravného značenia.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia premostení.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia cesty II. triedy v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Rekonštrukcia cesty II. triedy.	podľa potreby	VÚC TNSK, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny	VÚC TNSK,
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Výstavba cyklotrás.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá

	Dostavba parkoviska na miestnom cintoríne.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba parkovacích plôch pri bytových domoch.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia a rozšírenie parkovacích plôch v priestore športového areálu.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba parkovacích plôch v centrálnej zóne obce.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Výstavba parkovacích plôch pri „Krištáli“.	15	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Výstavba chodníkov pre peších na obecnom cintoríne.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba chodníkov pre peších pozdĺž hlavnej cesty II.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Riešenie zastávok SAD ako prvkov drobnej architektúry (prístrešky, lavičky, sedenia, informačné tabule, smetné koše, zeleň,...).					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zrekonštruovať autobusové zastávky so samostatnými pruhmi a nástupnými plochami.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										
Opatrenie 2.1.2										
Opatrenie 2.1.3										
Opatrenie 2.1.4										
Opatrenie 2.1.5										
Opatrenie 2.1.6										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Opatrenie 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v obci, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite pod vodojemom – I. etapa.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite Vysoký vrch a jamy – II. etapa.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch HBV v lokalite Podžiar.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci

Opatrenie 3.2	Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie alebo sodíkové s reguláciou.	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 3.3	Rozšírenie kapacity a revitalizácia pietnych miest v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Revitalizácia areálu cintorína.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia budovy domu smútku – zníženie energetickej náročnosti.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia strechy domu smútku.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 3.4	Dostavba a rekonštrukcia verejného vodovodu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	500	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Rekonštrukcia a zvýšenie kapacity akumulácie pitnej vody.	500	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Dostavba verejného vodovodu v lokalite Stanáková.	200	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou z prameňa Kočnárka a vybudovať vodojem pre zabezpečenie dostatočnej akumulácie.	300	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
Opatrenie 3.5	Rekonštrukcia a distavba elektrickej a plynovej rozvodnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba rozvodnej siete plynu.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.
	Výstavba regulačnej stanice plynu.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.
	Rekonštrukcia rozvodnej elektrickej siete.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.
	Rekonštrukcia a zvýšenie kapacity trafostaníc.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	ZSE, a.s.
	Previesť prípojku 22 kV vedenia od VD Ľudová tvorba po lokalitu Pod vodojemom a demontáž prípojky od VD Krištál.	podľa potreby	rozpočet SPP, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny	SPP, a.s.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 3										
Opatrenie 3.1										
Opatrenie 3.2										
Opatrenie 3.3										
Opatrenie 3.4										
Opatrenie 3.5										
Opatrenie 3.6										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu

splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v obci.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľuďí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 4.2	Zabezpečiť separáciu komunálneho odpadu v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia čiernych skládok.	30	rozpočet obce, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 4.4	Výstavba obecného zberného dvora a kompostoviska.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredné	obec V. Belá
	Výstavba obecného kompostoviska za športovým areálom (do 5 ton).	500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Obstaranie mechanizácie pre obecné kompostovisko.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Výstavba zberného dvora pre separovaný zber (bez zberu kovov).	750	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 4.5	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	nízky	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Výstavba splaškovej kanalizačnej siete – 14 km.	13 000	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
	Výstavba obecnej ČOV pod sídlom.	3 000	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
Opatrenie 4.7	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia odvodňovacích kanálov na zber povrchovej vody.	1 000	rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Cieľ 4										
Opatrenie 4.1										

Opatrenie 4.2										
Opatrenie 4.3										
Opatrenie 4.4										
Opatrenie 4.5										
Opatrenie 4.6										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom obce je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, MŽP SR	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody, minimalizovať straty vo vodovodných sieťach.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba vodovodnej siete.	podľa potreby	ZVS, a.s., rozpočet obce, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	ZVS, a.s., obec V. Belá
Opatrenie 5.2.2	Revitalizácia protizáplavových opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec V. Belá
	Revitalizácia protipovodňových opatrení mimo vodného toku.	350	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia záchytných kanálov mimo vodného toku.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na rieke Nitra.	300	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Belanka.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia protizáplavových opatrení na toku Blátna.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Analýza súčasného stavu.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery,	verejný a súkromný	nízky	obec V. Belá

			iné grantové schémy	sektor		
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	stredný	obec V. Belá
	Revitalizácia koryta rieky Nitrica.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia koryta toku Belanka.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia koryta Blátna.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území obce.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovaniu fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky	obec, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4.	Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.					
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Realizácia protieróznych opatrení.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 5.4.2	Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Revitalizácia centrálnej zóny obce (chodníky, zeleň, mobiliár).	350	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Výstavba priestoru pre oddych (prístrešky, sedenie, ohniská,...).	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										
Cieľ 5.1.										
Opatrenie 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Opatrenie 5.2.1										
Opatrenie 5.2.2										
Opatrenie 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Opatrenie 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Opatrenie 5.4.1										

Opatrenie 5.4.2									
-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v obci. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov obce.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Obyvatelia v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba denného stacionára.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Poskytovanie služieb stravovania pre obyvateľov v dôchodkovom veku.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Zabezpečenie služby donášky nákupov starším obyvateľom obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Zriadenie priestorov pre klub seniorov.	25	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 6.1.2	Mladé rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber materského centra.	150	-	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Podpora mladých rodín s deťmi.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 6.1.3	Marginalizované skupiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obstaranie vozidla pre potreby sociálneho taxíka.	7	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Výstavba núdzového bývania.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 6.1.4	Nájomná bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	-	obec V. Belá
	Výstavba nájomných bytov 4 x 6 b.j..	1 500	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 6.2.2	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia budovy zdravotného strediska – zníženie energetickej náročnosti.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Opatrenie 6.1.1										
Opatrenie 6.1.2										
Opatrenie 6.1.3										
Opatrenie 6.1.4										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										

Cieľ 6.2.										
Opatrenie 6.2.1										
Opatrenie 6.2.2										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia školskej infraštruktúry. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov obce. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov obce.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.					
Opatrenie 7.1.1	Modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia budovy materskej školy – zníženie energetickej náročnosti.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba hracích prvkov v areáli MŠ.	30	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba kapacít materskej školy.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Obstaranie vybavenia školy.	20	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 7.1.2	Modernizácia zariadení povinnej školskej dochádzky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia budovy základnej školy – zníženie energetickej náročnosti.	450	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia vykurovania budovy – modernizácia zdrojov tepla a rozvodov.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia vybavenia školy.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia budovy školskej jedálne – zníženie energetickej náročnosti.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Rekonštrukcia a modernizácia futbalového areálu.	250	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia a modernizácia kabín na ihrisku.	50	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia tenisového kurtu.	20	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Výstavba športovej infraštruktúry v časti Škrípov.	150	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Výstavba detského ihriska v lokalite Krištál.	5	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Výstavba detského ihriska v areáli ZŠ.	5	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Výstavba detského ihriska v lokalite Pastierok.	5	rozpočet obce, MŠ SR	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Opatrenie 7.1.1										
Opatrenie										

7.1.2										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Opatrenie 7.2.1										
Opatrenie 7.2.2										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž obce tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Výstavba multifunkčného kultúrneho zariadenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Rekonštrukcia budovy domu kultúry – zníženie energetickej náročnosti.	250	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia a modernizácia interiérov domu kultúry.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia vybavenia domu kultúry.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia budovy kina – zníženie energetickej náročnosti.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia a modernizácia interiérov kina.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Modernizácia vybavenia kina.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 8.1.2	Rekonštrukcia a údržba kultúrnych pamiatok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Údržba kultúrnych a historických pamiatok.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Opatrenie 8.1.3	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Dostavba amfiteátra na športovom ihrisku.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v obci.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie obce v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá

	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce	verejný sektor	nízky	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Opatrenie 8.1.1										
Opatrenie 8.1.2										
Opatrenie 8.1.4										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Opatrenie 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Opatrenie 8.3.1										
Opatrenie 8.3.3										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill obce a dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia obce						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet obce,	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v obci.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty obce.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky	obec, podnikateľské subjekty
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba zariadení cestovného ruchu v lokalite Škrípovej doliny.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Dostavba zariadení cestovného ruchu v lokalite osady Gápel.	150	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	obec V. Belá

Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Opatrenie 9.1.1										
Opatrenie 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										
Opatrenie 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Opatrenie 9.3.1										
Opatrenie 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámér						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu obecného úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi obecného úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia obecných budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky	obec V. Belá
	Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu – znížene energetickej náročnosti budovy.	200	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Komplexná rekonštrukcia obecného úradu – interiéry.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Spracovanie doplnkov územného plánu obce.	5	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Realizácia komasácie pozemkov v obci.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný	obec V. Belá

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.					
Opatrenie 10.2.1	Bezpečnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Osadenie kamerového systému na vstupe do obce, športový areál, centrálna časť, OcÚ, cintorín, MŠ a ZŠ.	50	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice – zníženie energetickej náročnosti.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Obstaranie a modernizácia vybavenia hasičskej zbrojnice.	100	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá

			schémy			
	Rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu.	400	rozpočet obce, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký	obec V. Belá

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Opatrenie 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Opatrenie 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom obce a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.						
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.					
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	1	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný	obec V. Belá
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	4	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Podpora zlepšenia prenosu dátových a hlasových mobilných služieb.	podľa potreby	podnikateľské subjekty,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Zriadenie verejných prístupových bodov pri obecnom úrade.	podľa potreby	podnikateľské subjekty,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
	Zriadenie verejných prístupových bodov pri zdravotnom stredisku.	podľa potreby	podnikateľské subjekty,	súkromný sektor	žiadny	podnikateľské subjekty
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v obci.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	2	rozpočet obce	verejný sektor	vysoký	obec V. Belá

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny	obec V. Belá
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov obce.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov obce.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie obecného informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet obce, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky	obec, n.o.
----------	--	---------------	--	----------------	-------	------------

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Opatrenie 11.1.1										
Opatrenie 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Opatrenie 11.2.1										
Opatrenie 11.2.2										
Opatrenie 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Valaská Belá 2016 - 2025

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu atď..

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia											
tis. €	Rok										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Spolu
I. Hospodárska politika	677,0	833,2	557,7	557,7	842,7	686,5	438,5	438,5	50,1	50,1	5132,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	12,5	12,5	12,5	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	223,9	223,9	273,9	273,9	261,4	261,4	13,4	13,4	0,0	0,0	1545,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	50,0	130,3	130,3	130,3	505,3	425,0	425,0	425,0	50,0	50,0	2321,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	0,6	75,6	75,1	75,1	75,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	302,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	388,8	388,8	63,8	63,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	905,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE	1,3	2,3	2,3	2,3	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,0
II. Sociálna politika	873,1	935,6	1004,4	1191,9	318,9	256,4	187,6	0,1	0,1	0,1	4768,0
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	451,8	451,8	520,5	520,5	68,8	68,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2082,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	246,3	246,3	246,3	433,8	187,5	187,5	187,5	0,0	0,0	0,0	1735,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	175,1	237,6	237,6	237,6	62,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	951,0
III. Environmentálna politika	4721,8	5053,6	5167,4	5167,4	445,6	155,6	41,8	0,0	0,0	0,0	20753,2
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	4621,8	4621,8	4621,8	4621,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18487,2
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	100,0	431,8	545,6	545,6	445,6	155,6	41,8	0,0	0,0	0,0	2266,0

Zdroj: vlastné spracovanie

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.2	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.2.1	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Spolu	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)						
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje			Súkromné zdroje	EIB
		Verejné	Fond EÚ	Národné verejné zdroje		

		zdroje spolu		Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2017	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2018	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2019	12,50	12,50	9,38	3,13	2,50	0,00	0,63	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	50,00	50,00	37,50	12,50	10,00	0,00	2,50	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosi technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)

- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií a ciest III. cesty.								
Opatrenie 2.1.1	905,0	905,0	678,8	226,3	181,0	0,0	45,3	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.3	200,0	200,0	150,0	50,0	40,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.4	107,0	107,0	80,3	26,8	21,4	0,0	5,4	0,0	0,0
Opatrenie 2.1.5	283,0	283,0	212,3	70,8	56,6	0,0	14,2	0,0	0,0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Spolu	1 545,0	1 545,0	1 158,8	386,3	309,0	0,0	77,3	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	223,88	223,9	167,9	56,0	44,8	0,0	11,2	0,0	0,0
2017	223,88	223,9	167,9	56,0	44,8	0,0	11,2	0,0	0,0
2018	273,88	273,9	205,4	68,5	54,8	0,0	13,7	0,0	0,0
2019	273,88	273,9	205,4	68,5	54,8	0,0	13,7	0,0	0,0
2020	261,38	261,4	196,0	65,3	52,3	0,0	13,1	0,0	0,0
2021	261,38	261,4	196,0	65,3	52,3	0,0	13,1	0,0	0,0
2022	13,38	13,4	10,0	3,3	2,7	0,0	0,7	0,0	0,0
2023	13,38	13,4	10,0	3,3	2,7	0,0	0,7	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	1545,00	1545,0	1158,8	386,3	309,0	0,0	77,3	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	500,0	500,0	375,0	125,0	100,0	0,0	25,0	0,0	0,0
Opatrenie 3.6	321,0	321,0	240,8	80,3	64,2	0,0	16,1	0,0	0,0
Opatrenie 3.8	1 500,0	1 500,0	1 125,0	375,0	300,0	0,0	75,0	0,0	0,0
Spolu	2 321,0	2 321,0	1 740,8	580,3	464,2	0,0	116,1	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	50,00	50,00	37,50	12,50	10,00	0,00	2,50	0,00	0,00
2017	130,25	130,25	97,69	32,56	26,05	0,00	6,51	0,00	0,00
2018	130,25	130,25	97,69	32,56	26,05	0,00	6,51	0,00	0,00
2019	130,25	130,25	97,69	32,56	26,05	0,00	6,51	0,00	0,00
2020	505,25	505,25	378,94	126,31	101,05	0,00	25,26	0,00	0,00
2021	425,00	425,00	318,75	106,25	85,00	0,00	21,25	0,00	0,00
2022	425,00	425,00	318,75	106,25	85,00	0,00	21,25	0,00	0,00
2023	425,00	425,00	318,75	106,25	85,00	0,00	21,25	0,00	0,00
2024	50,00	50,00	37,50	12,50	10,00	0,00	2,50	0,00	0,00
2025	50,00	50,00	37,50	12,50	10,00	0,00	2,50	0,00	0,00
Spolu	2321,00	2321,00	1740,75	580,25	464,20	0,00	116,05	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zdefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	30,0	30,0	22,5	7,5	6,0	0,0	1,5	0,0	0,0
Opatrenie 4.4	1 452,0	1 452,0	1 089,0	363,0	290,4	0,0	72,6	0,0	0,0
Opatrenie 4.5	16 000,0	16 000,0	12 000,0	4 000,0	3 200,0	0,0	800,0	0,0	0,0
Opatrenie 4.6	1 005,0	1 005,0	753,8	251,3	201,0	0,0	50,3	0,0	0,0
Spolu	18 487,0	18 487,0	13 865,3	4 621,8	3 697,4	0,0	924,4	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	4621,8	4621,8	3466,3	1155,4	924,4	0,0	231,1	0,0	0,0
2017	4621,8	4621,8	3466,3	1155,4	924,4	0,0	231,1	0,0	0,0
2018	4621,8	4621,8	3466,3	1155,4	924,4	0,0	231,1	0,0	0,0
2019	4621,8	4621,8	3466,3	1155,4	924,4	0,0	231,1	0,0	0,0
2020	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2023	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	18487,0	18487,0	13865,3	4621,8	3697,4	0,0	924,4	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	1 160,0	1 160,0	870,0	290,0	232,0	0,0	58,0	0,0	0,0
Opatrenie 5.2.3	455,0	455,0	341,3	113,8	91,0	0,0	22,8	0,0	0,0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	251,0	251,0	188,3	62,8	50,2	0,0	12,6	0,0	0,0
Opatrenie 5.4.2	400,0	400,0	300,0	100,0	80,0	0,0	20,0	0,0	0,0
Spolu	2 266,0	2 266,0	1 699,5	566,5	453,2	0,0	113,3	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	100,00	100,0	75,0	25,0	20,0	0,0	5,0	0,0	0,0
2017	431,83	431,8	323,9	108,0	86,4	0,0	21,6	0,0	0,0
2018	545,58	545,6	409,2	136,4	109,1	0,0	27,3	0,0	0,0
2019	545,58	545,6	409,2	136,4	109,1	0,0	27,3	0,0	0,0
2020	445,58	445,6	334,2	111,4	89,1	0,0	22,3	0,0	0,0
2021	155,58	155,6	116,7	38,9	31,1	0,0	7,8	0,0	0,0
2022	41,83	41,8	31,4	10,5	8,4	0,0	2,1	0,0	0,0
2023	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	2266,00	2266,0	1699,5	566,5	453,2	0,0	113,3	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								

Projekt 6.1.1	275,0	275,0	206,3	68,8	55,0	0,0	13,8	0,0	0,0
Projekt 6.1.2	200,0	200,0	150,0	50,0	40,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Projekt 6.1.3	107,0	107,0	80,3	26,8	21,4	0,0	5,4	0,0	0,0
Projekt 6.1.4	1 500,0	1 500,0	1 125,0	375,0	300,0	0,0	75,0	0,0	0,0
Spolu	2 082,0	2 082,0	1 561,5	520,5	416,4	0,0	104,1	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	451,75	451,75	338,81	112,94	90,35	0,00	22,59	0,00	0,00
2017	451,75	451,75	338,81	112,94	90,35	0,00	22,59	0,00	0,00
2018	520,50	520,50	390,38	130,13	104,10	0,00	26,03	0,00	0,00
2019	520,50	520,50	390,38	130,13	104,10	0,00	26,03	0,00	0,00
2020	68,75	68,75	51,56	17,19	13,75	0,00	3,44	0,00	0,00
2021	68,75	68,75	51,56	17,19	13,75	0,00	3,44	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	2082,00	2082,00	1561,50	520,50	416,40	0,00	104,10	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	500,0	500,0	375,0	125,0	100,0	0,0	25,0	0,0	0,0
Opatrenie 7.1.2	750,0	750,0	562,5	187,5	150,0	0,0	37,5	0,0	0,0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	485,0	485,0	363,8	121,3	97,0	0,0	24,3	0,0	0,0
Spolu	1 735,0	1 735,0	1 301,3	433,8	347,0	0,0	86,8	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	246,25	246,3	184,7	61,6	49,3	0,0	12,3	0,0	0,0
2017	246,25	246,3	184,7	61,6	49,3	0,0	12,3	0,0	0,0
2018	246,25	246,3	184,7	61,6	49,3	0,0	12,3	0,0	0,0
2019	433,75	433,8	325,3	108,4	86,8	0,0	21,7	0,0	0,0
2020	187,50	187,5	140,6	46,9	37,5	0,0	9,4	0,0	0,0
2021	187,50	187,5	140,6	46,9	37,5	0,0	9,4	0,0	0,0
2022	187,50	187,5	140,6	46,9	37,5	0,0	9,4	0,0	0,0
2023	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	1735,00	1735,0	1301,3	433,8	347,0	0,0	86,8	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)

- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	700,0	700,0	525,0	175,0	140,0	0,0	35,0	0,0	0,0
Opatrenie 8.1.2	200,0	200,0	150,0	50,0	40,0	0,0	10,0	0,0	0,0
Opatrenie 8.1.3	50,0	50,0	37,5	12,5	10,0	0,0	2,5	0,0	0,0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Spolu	951,0	951,0	712,5	238,5	190,0	0,0	48,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2016	175,10	175,10	131,25	43,85	35,00	0,00	8,85	0,00	0,00
2017	237,60	237,60	178,13	59,48	47,50	0,00	11,98	0,00	0,00
2018	237,60	237,60	178,13	59,48	47,50	0,00	11,98	0,00	0,00
2019	237,60	237,60	178,13	59,48	47,50	0,00	11,98	0,00	0,00
2020	62,60	62,60	46,88	15,73	12,50	0,00	3,23	0,00	0,00
2021	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2022	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2023	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2024	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2025	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
Spolu	951,00	951,00	712,50	238,50	190,00	0,00	48,50	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	300,0	300,0	225,0	75,0	60,0	0,0	15,0	0,0	0,0
Spolu	302,0	302	225	77	60	0	17	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)						
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje			Súkromné zdroje	EIB
		Verejné	Fond EÚ	Národné verejné zdroje		

		zdroje spolu		Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	0,60	0,60	0,00	0,60	0,00	0,00	0,60	0,00	0,00
2017	75,60	75,60	56,25	19,35	15,00	0,00	4,35	0,00	0,00
2018	75,10	75,10	56,25	18,85	15,00	0,00	3,85	0,00	0,00
2019	75,10	75,10	56,25	18,85	15,00	0,00	3,85	0,00	0,00
2020	75,10	75,10	56,25	18,85	15,00	0,00	3,85	0,00	0,00
2021	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2022	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2023	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2024	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
2025	0,10	0,10	0,00	0,10	0,00	0,00	0,10	0,00	0,00
Spolu	302,00	302,00	225,00	77,00	60,00	0,00	17,00	0,00	0,00

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	255,0	255,0	191,3	63,8	51,0	0,0	12,8	0,0	0,0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľ/ov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	650,0	650,0	487,5	162,5	130,0	0,0	32,5	0,0	0,0
Spolu	905,0	905,0	678,8	226,3	181,0	0,0	45,3	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)						
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje			Súkromné zdroje	EIB
		Verejné	Fond EÚ	Národné verejné zdroje		

		zdroje spolu		Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	388,75	388,75	291,56	97,19	77,75	0,00	19,44	0,00	0,00
2017	388,75	388,75	291,56	97,19	77,75	0,00	19,44	0,00	0,00
2018	63,75	63,75	47,81	15,94	12,75	0,00	3,19	0,00	0,00
2019	63,75	63,75	47,81	15,94	12,75	0,00	3,19	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2023	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2024	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2025	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spolu	905,00	905,0	678,8	226,3	181,0	0,0	45,3	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA OBCE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	5,0	5,0	3,8	1,3	1,0	0,0	0,3	0,0	0,0
Opatrenie 11.1.2	4,0	4,0	3,0	1,0	0,8	0,0	0,2	0,0	0,0
Spolu	9,0	9,0	6,8	2,3	1,8	0,0	0,5	0,0	0,0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2016	1,3	1,3	0,9	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0
2017	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
2018	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0
2019	2,3	2,3	1,7	0,6	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0

2020	1,0	1,0	0,8	0,3	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0
2021	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2023	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2024	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2025	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Spolu	9,0	9,0	6,8	2,3	1,8	0,0	0,5	0,0	0,0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDŮ A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;
- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatreniu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Národné verejné zdroje			
Zdroje EÚ	Prijímateľ		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec / vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou / vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Národné verejné zdroje			
Zdroje EÚ	Prijímateľ		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec / vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPĚKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU / VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Národné verejné zdroje			
Zdroje EÚ	Prijímateľ		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Národné verejné zdroje			
Zdroje EÚ	Prijímateľ		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci ⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu

EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci, využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4:
skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je:
medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14:
verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov;
MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15:
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
Pôdohospodársku platobnú agentúru,
Národnú sieť rozvoja vidieka
sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby;
- podopatrenia 5.3:
poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujuce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ

Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

– podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR obce Valaská Belá je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR obce Valaská Belá bol schválený na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa:

..... VZN/UMZ č.

.....
pečiatka obce

.....
starosta obce

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR TNSK),
6. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
7. Národný program reforiem, máj 2012,
8. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
9. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
10. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
11. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
12. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
13. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku na roky 2009 – 2015
14. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
15. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
16. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
17. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
18. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
19. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
20. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
21. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
24. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
25. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
26. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
27. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja.
28. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
29. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
32. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
33. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
34. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROS, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodných věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály obce Valaská Belá.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Falt'án, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný sborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIC, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIÉFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>
37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -

38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Zvolen: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zatl'ko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinnej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
55. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
56. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk, 21.6.2010
57. <http://svosmo.edupage.org/about/?subpage=1&>
58. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
59. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
60. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
61. <http://www.tophoteliervstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hoteliervstvo-v-e-a-na-slovensku/>
62. <http://www.sopsr.sk/natura/>
63. 10.1.2016, <http://sk.wikipedia.org/wiki/>
64. 10.1.2016, <http://naseobce.sk/mesta-a-obce/>
65. NSRR, 2011
66. <http://www.mineraly.sk>
67. <http://www.valaskabela.sk>
68. PHSR 2007 – 2013
69. <http://www.sopsr.sk/strazovskevrchyweb/botanika.html>
70. VS 2013
71. <http://www.lyzovanie.com/slovensko/velka-fatra/prievidza/ski-valaska-bela-homolka>

**Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
Obce Valaská Belá
Programovacie obdobie 2016 - 2025
2016**

SCARBEO-SK ,s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224